

GROOT ROTTERDAM PANORAMA

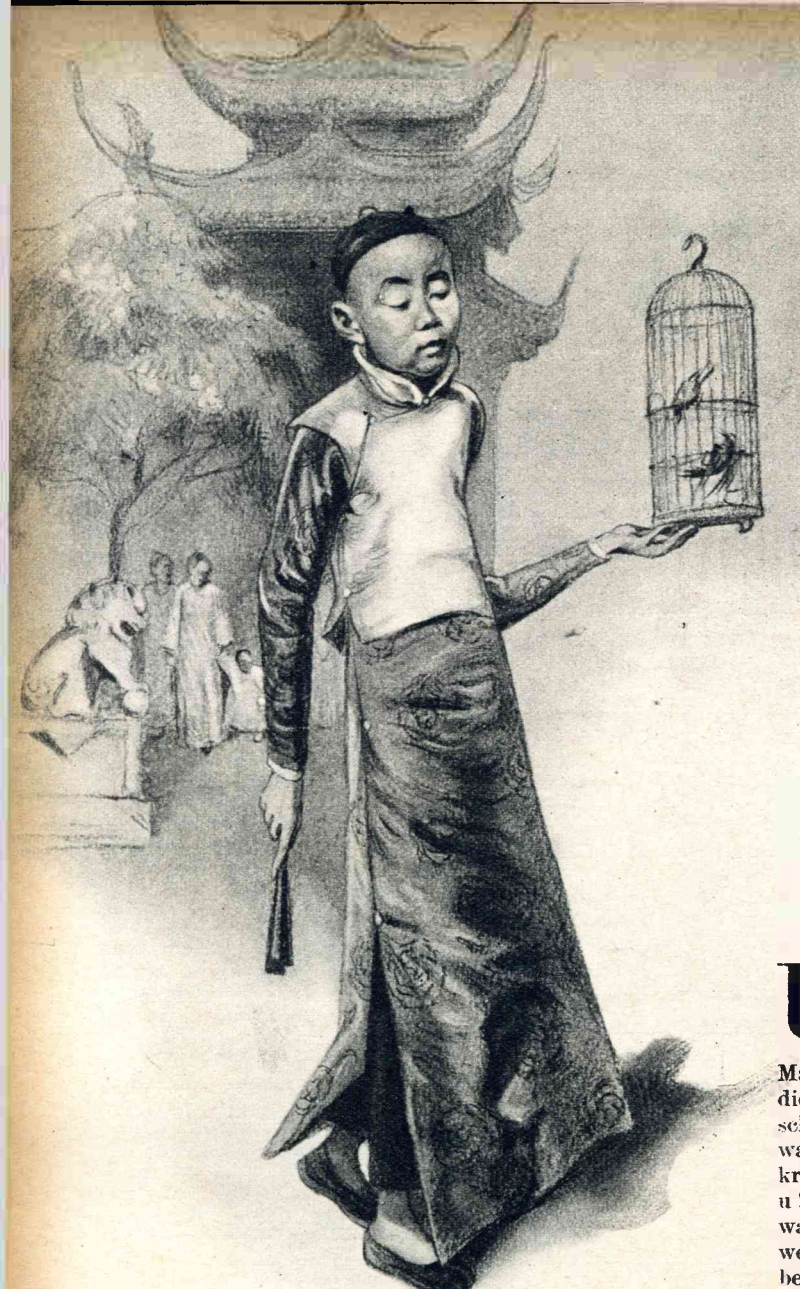
14 NOVEMBER 1935 - No. 45

LOSSE NUMMERS 15 CENT

ZATERDAGAVOND

LEES ERMAKOV'S BEKENTENIS: IK DOODDE DEN CZAAR

's Lands wijs, 's Lands eer MET WAAIER EN VOGELKOOI DOOR 'T STADSVERKEER

door Dorothea Mauer

ULACHT verrast op het gezicht van dien plechtigen, in kleurige zijden gewaden gedosten mandarijn, die daar elegant zijn waaier manipuleerend 't opera-theater binnentreedt?

Maar wat zegt u dan van den haveloozen koewachter, die midden in de hoofdstad Peiping achter zijn kudde schapen doolt, en zich daarbij met zijn papieren waaier te koelte toewuift? Of van die compagnie krijgshaftige soldaten, die op het commando „Roert u!“ eendrachtig uit hun laarzenschachten hun waaiers te voorschijn halen en ze gracieus in beweging brengen? Zoodra u geen vreemdeling meer bent in China, zult u die voorbeelden met tientallen even verrassende vermeerderen kunnen. Maar wanneer we op onzen wandeltocht den eleganten Chinees evengoed als den simpelsten koelie, den grijsaard evengoed als den sprakeloozen dreumes behalve den waaier ook nog een vogelkooi zachtjes

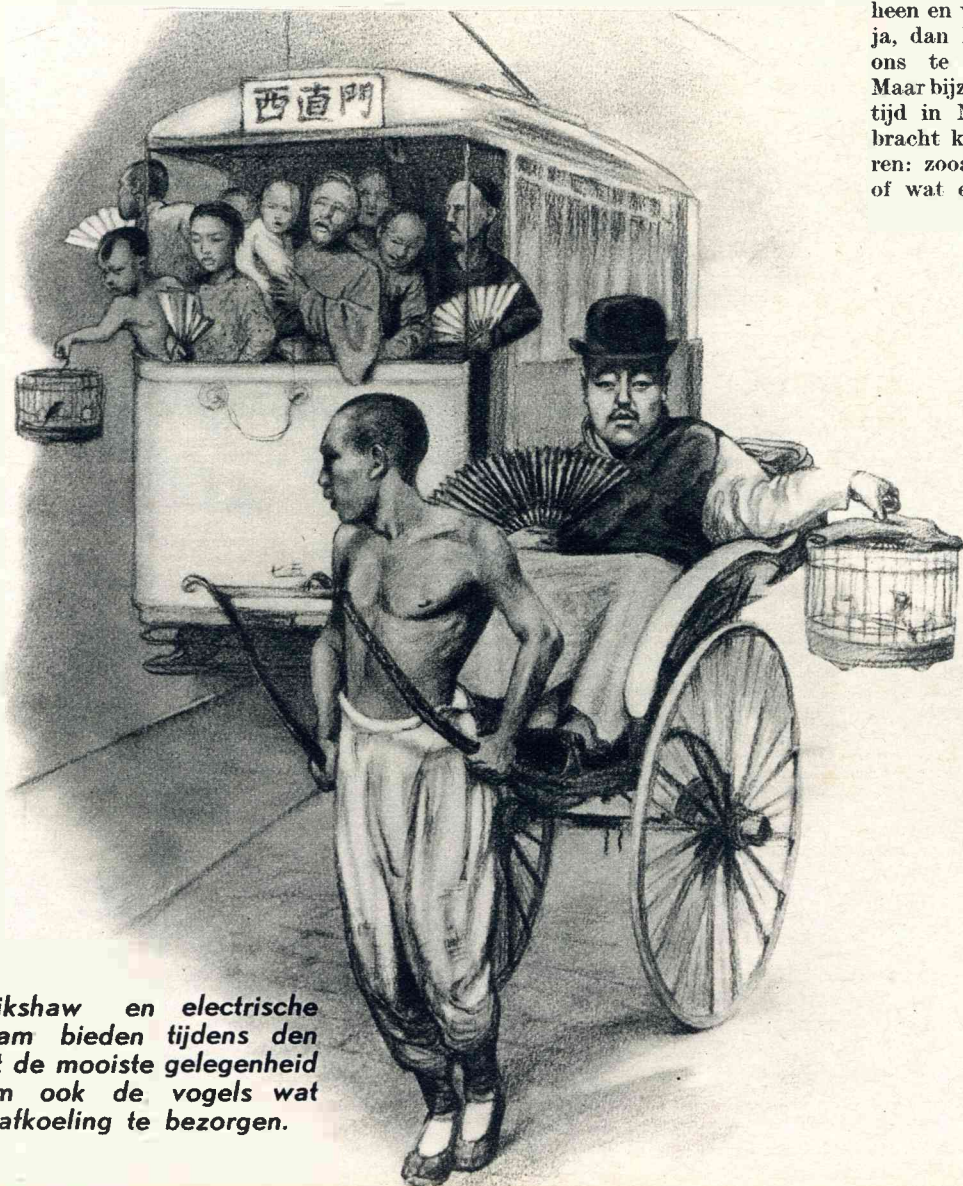
worden met voorliefde een wandelstok meevoert, zoo draagt de Chinees waaier of vogelkooi, of liever nog beide met zich rond.

Nu kan bij ons niemand zich voorstellen, hoe onbeschrijfelijk in vele streken van China mensch en dier te lijden hebben van de windlooze, zwoele broeihitte. De lucht is zoo volkomen van vocht verzadigd, dat zij de afscheiding uit onze poriën niet opneemt en tot verdamping laat komen: verlamdend en bijna pijnlijk werkt dat kleverige, koortsachtige gevoel over heel ons lichaamsoppervlak en slechts de kunstmatige windverplaatsing van den waaier kan voor enkele oogenblikken verlichting geven. Wanneer u dan ook een Chinees bezoekt, is een waaier het eerste, dat u aangeboden wordt.

En zooals de Chinees het zichzelf temiden der beklemmende hitte zoo aangenaam mogelijk tracht te maken, zoo geeft hij zich in zijn onvergelykelijke dierenliefde alle moeite om ook zijn vogeltje de noodige verkoeling te bezorgen. Gedurende de zonloze morgen- en avonduren draagt hij het door de koelte rond om het schadeloos te stellen voor de kwellende hitte van het middaguur. Uit alle straten

Met de vogelkooi in de hand — zoo begeeft zich deze Chineesche jongeling naar het radioconcert in het volkspark.

Rikshaw en electriche tram bieden tijdens den rit de mooiste gelegenheid om ook de vogels wat afkoeling te bezorgen.

Zoodra hij loopen kan, wordt hij eraan gewend, voor de dagelijksche verfrissing van zijn vogel te zorgen.

Aan den waterkant, daar is voor de vogels en voor de jeugd de meeste verkoeling te genieten.

en sloppen komen de schuifelende figuren 's avonds met hun kooien te voorschijn, en op de pleinen, waar zij elkander bij voorkeur ontmoeten, vinden dan formeele zangwedstrijden plaats. Ieder luistert verrukt naar den zang van zijn eigen Bailing, en als er één den anderen de loef afsteekt, dan vuren zij hun kleine, grauwege vrienden aan: „Hoor je dan niet? Pas dan toch op! Zoo is 't pas mooi, zing dat maar na!”

Een Duitsche dame van mijn kennis, die in Peiping woonde, wilde zich zoo'n talentvollen zanger aanschaffen. Maar Tang, haar gewetensvolle huisknecht, wilde daar niets van hooren. „Dat kan niet,” verklaarde hij stellig en streng. „U staat niet om vijf uur op om den vogel rond te dragen. U wilt niet, dat Tang om vijf uur opstaat om den vogel rond te dragen. Taitai, dan kunt u geen vogel houden!” En daarbij bleef het.

De wisseling der tijden gaat ook China niet voorbij, en in zeden en levensgewoonten grijpen er talrijke veranderingen plaats. Maar de waaier blijft in zijn stamland China de onafscheidelijke begeleider van den door de hitte gekwelden mensch. En de op ochtenden en avondwandeling rondgedragen vogelkooi zal nog lang ongestoord de eeuwen door schommelen: dat verzekert ons reeds het feit, dat zij zich in de totaal veramerikaniseerde wereldsteden Shanghai en Kanton nog niet van de straat verdrijven liet.

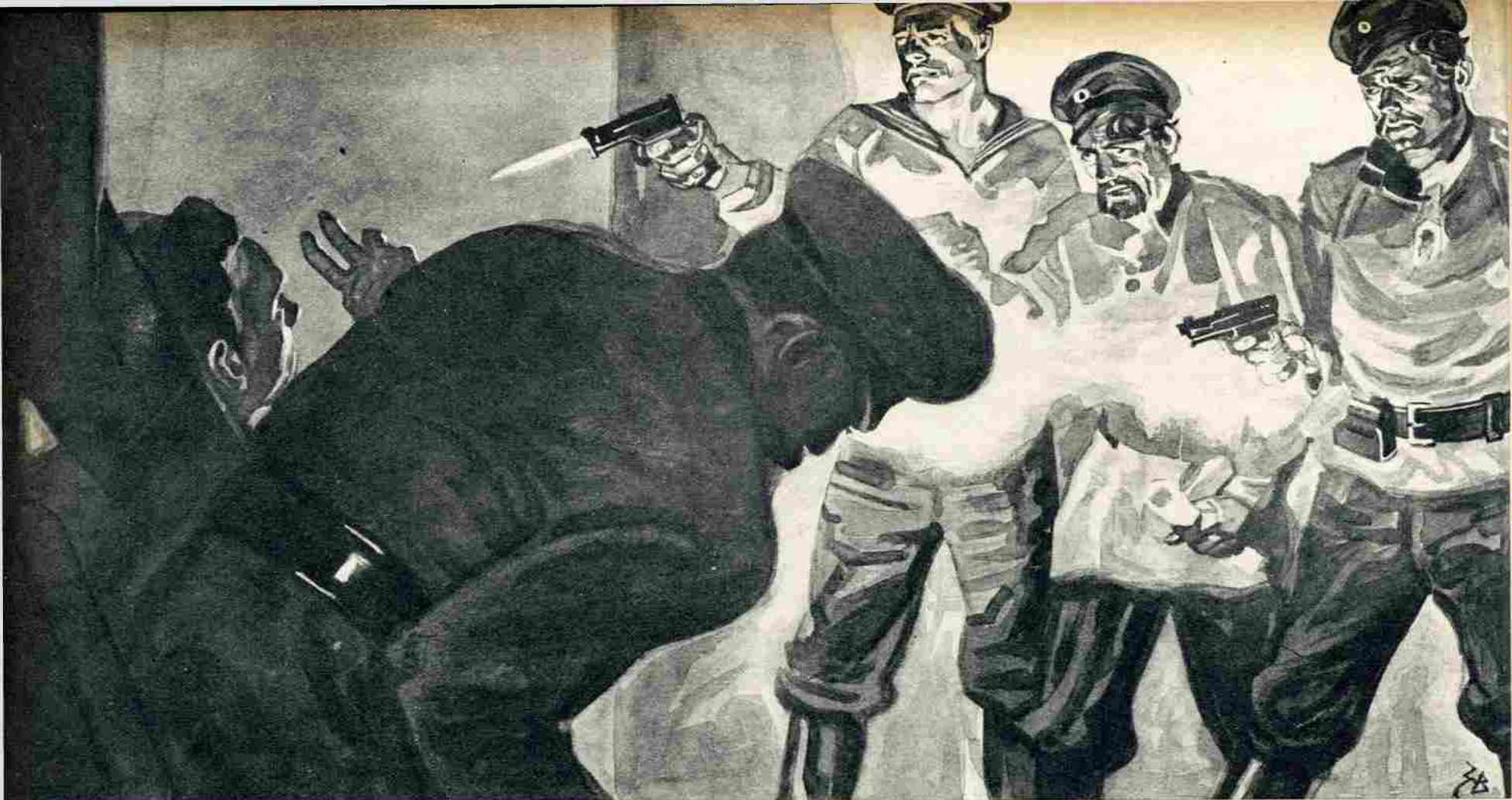
Wordt 't al te frisch, dan beschut een overtrekje om de kooi de vogels voor kou-vatten.

Ook de oude geleerde zoekt in zijn bloementuin den vijver op om zich en zijn gevederden vriend de meeste koelte te verzekeren.

Grootvader en grootmoeder verlaten hun geboortestadje Buchaofu om hun kleinkind in Peiping te bezoeken. Men zal opmerken, dat alleen mannen vogelkooien meevoeren. Vrouwen dragen haar vogeltje op een stokje mee.

Yourovsky gaf antwoord met zijn pistool — hij schoot den Czaar midden in het gezicht.

EERSTE VERVOLG

VOORDAT wij, aan de hand van Ermakov's gruwelijke bekentenis, den historischen loop der gebeurtenissen met betrekking tot den dood der Czaristische familie vervolgen, keeren wij, ten einde een verklaring te zoeken voor de met niets te vergelijken gevoelloosheid, waarmee de afschuwelijke misdaad gepleegd werd, even tot Ermakov's verleden terug.

Peter Zacharovitch Ermakov had langen tijd, voordat de moord op de Romanoffs plaats vond, een leerschool in het leven doorgemaakt, die hem langzamerhand in de goede gemoedsgesteldheid bracht voor de verschrikkelijke rol, die hem in de geschiedenis der Czarendynastie zou worden toebedeeld. Hij bezat een heerszuchtig en fanatiek karakter en was fel tegen het Czarisme gekant.

Tusschen zijn twintigste en vijf en twintigste jaar, in het tijdvak 1902—1907, toen hij in of nabij Jekaterinenburg woonde, werd hij, onder beschuldiging van revolutionnaire agitatie en terroristische activiteit, driemaal door de geheime politie gearresteerd en in de gevangenis opgesloten. Elke arrestatie deed zijn woede en haat jegens het Czaristisch regiem groeien; elk verblijf in de gevangenis benutte hij tot het smeden van nog wanhopiger samenzweringen. Toen hij dan ook voor de vierde maal gevangen werd genomen, werd hij levenslang verbannen naar een Siberisch concentratiekamp....

Dit vonnis kon alleen zijn haat nog feller aanwakken. Binnen de muren van het gevangenkamp kwam hij even woedend in opstand als daarbuiten. Teneinde hem te beteugelen werd hij mishandeld, tot vasten en hongersnood gedoemd en in boeien geklonken. Ruim een jaar lang droeg hij handboeien; zij lieten breede, purperen striemen rond zijn polsen achter. En meer dan eens ontsnapte hij maar ternauwernood aan een executie. Maar dat alles was niet in staat zijn opstandigen geest te breken. Hij dorstte naar wraak en de haat verteerde hem als een vuur.

In het jaar 1916 begon het Czaristisch Rusland —

Ik doodde den Czaar

innerlijk reeds geheel voos — ook uiterlijke teekenen van ontbinding te vertoonen. Het leger werd onbetrouwbaar, de arbeiders in de munitiefabrieken staken de hoofden bij elkaar en in Moskou kenden de politieke en militaire doktoren, die over het leven van de snel aftakelende dynastie moesten waken, nog slechts één kwakzalversmiddel om haar te redden: zij moest grondig gereinigd worden van alle parasieten, die haar inwendig verteerden.

Bij duizenden werden de revolutionnairn uit hun verborgen schuilhoeken gesleurd en naar Siberië verbannen. Daar voegden zij zich bij Ermakov. Maar dergelijke draconische maatregelen konden den corrupten en doodzieken Staat allang niet meer redden. De aardbeving, die al wat oud of vermolmd was in Rusland vernietigen zou, was in aantocht en deed haar onderaardsch gerommel reeds hooren tot diep in Siberië. Van strenge discipline was in de gevangenkampen al geen sprake meer — de gevangenen liepen er even vrij in en uit, als bevonden zij zich thuis.

In Maart 1917 vernamen de verbannen en hij geruchte, dat er muiterij was uitgebroken in het leger, dat tegen Duitschland vocht en dat de Czaar een gevangene was. Geestdriftig vertrokken zij in massa naar Europeesch Rusland, om zich bij de revolutie te voegen. Hun naaste bestemming was Jekaterinen-

burg, Ermakov's woonplaats. En aan hun hoofd marcheerde Ermakov zelf. Hij wees hun den weg met bloed — elke royalist, dien hij tegen kwam op zijn marschroute, liet het leven in zijn handen....

Intusschen sloten de royalisten zich aaneen tot een geordend leger. Zij noemden zich de „Witten", ter onderscheiding van de „Rooden", waarmee de revolutionnairn aangeduid werden. In dit Witte leger lieten allen zich opnemen, die het Czarisme gunstig gezind waren, hetzij uit overtuiging, of omdat zij schade of gevaar van een omwenteling te duchten hadden. Heldhaftig en wanhopig verzetten zij zich tegen de Bolsjewistische vloedgolf en nu eens oprukkend en dan weer wijkend, slachtten zij daar in Siberië evenveel Rooden af, als de Rooden Witten afslachtten. Over en weer richtte men een bloedbad aan, waarvan de afgrijselijkheid elke verbeelding tartte....

Deze episode uit Ermakov's levensloop vernam ik uit zijn eigen mond. Zij vormde de inleiding van zijn sensationele bekentenis, alsof hij me een verklaring aan de hand wilde doen van het ongelooflijk beestachtige, dat erop volgde. En al dien tijd, gedurende heel dat verbijsterende interview, zat ik daar op den rand van zijn bed.

Ik was in het geheel niet van plan geweest zoo lang te blijven. Maar ik was totaal vergeten, wat ik allemaal van plan was geweest. Ik bleef zitten en Ermakov's vrouw vergat, mij aan zijn toestand te herinneren en dat het tijd was om heen te gaan. Blijkbaar had zij van deze episode uit het verleden van haar man zelf nooit gehoord. Roerloos, met geboeide overgave, bleven wij drieën luisteren, terwijl Ermakov schijnbaar zonder eenige terughouding de kwellende herinneringen aan die dagen ophaalde.

Toch, ofschoon hij openhartig leek, was hij niet geheel oprecht. Eén schandelijk hoofdstuk uit zijn leven verzweg hij — beter gezegd, hij las het ons mooier voor, dan het in werkelijkheid luiden moest.

De officieele aantekeningen in het archief van Jekaterinenburg, die den Witten in handen vielen, toen zij na den moord op den Czaar de stad namen, stelden namelijk onomstootelijk vast, dat Peter Ermakov niet zoozeer in ballingschap was gezonden wegens zijn revolutionnaire gezindheid of staats-

gevaarlijke activiteit, doch meer bepaald omdat hij een schurk en een onverbeterlijke dief was. En dit verbloemde Ermakov — bij al zijn openhartigheid.

Ermakov's biecht kwam er overigens lang niet gemakkelijk en evenmin in regelmatige volgorde uit. Hij stootte zijn woorden een voor een uit en zij kwamen slechts met moeite uit zijn bloedende, door kanker aangetaste keel. Soms zakte zijn stem geheel weg en spande hij zich in, door te trachten in een half zittende positie te komen, zijn woorden meer kracht bij te zetten.

„Ik doodde — doodde — doodde, in den burgeroorlog,” rochelde hij benauwd. „Niemand in Siberië slachtte zooveel Witten als ik. Geen tijd voor kogels. Ik gebruikte mijn sabel en spleet hun koppen in tweeën. Gevangenen maakten wij niet. Elken Witte en elken aanhanger van den Czaar, die in mijn handen viel, maakte ik dood...”

Het is volmaakt begrijpelijk, dat een zoo fanatieke en bloeddorstige partijganger van de revolutie zich met zijn van bloed druipende sabel gemakkelijk een weg wist te banen tot een leidende positie in de Tsjeka van Jekaterinenburg, toen hij daar eenmaal teruggekeerd was. En het is eveneens te begrijpen dat, toen daar in de lente van het jaar 1918 alle zeven keizerlijke Romanoffs aan de teedere hoede van de Jekaterinenburgsche Tsjeka werden toevertrouwd, het hem toe moest schijnen, dat de hemel eindelijk de vurige wraakgebeden verhoord had, die hij gedurende zijn negenjarige gevangenschap dagelijks had gestort.

Aankomst te Jekaterinenburg

Ik was aan het station, toen de trein met den Czaar binnenreed,” vertelde hij, zijn stem inspannend. „De Czaar stapte uit met de Czarina en hun dochter Maria. De vier andere kinderen waren voorloopig in Tobolsk achtergebleven, omdat de Czarewitsch weer een aanval had te doorstaan van zijn bloedziekte en dus te zwak was om te reizen.”

Ermakov zweeg, hijgde naar adem en vervolgde: „Ik had den Czaar nooit tevoren gezien — wel portretten van hem. Maar ik herkende hem onmiddellijk aan zijn baard. Er was niets koninklijks aan hem — hij zag er bleek, zwak en gebroken uit. Ik herinner mij nog, dat zijn waterige oogen, zonder kleur of uitdrukking, mij opvielen. Maar gebroken of niet, hij was in ieder geval de man, voor wien ik negen jaar in de gevangenis gezeten had — de gevangenis, waarin ik meer dan de helft van mijn lotgenooten had zien sterven.

De Czarina zag er niet zoo zwak uit. Zij had veel weg van een snibbige Deutsche gouvernante, maar dan versnikkelijk zenuwachtig en hooghartig. Ik had al eens gehoord van haar aanmatigenden invloed op den Czaar en op de regeeringszaken en terstond wist ik dat het waar was. Overigens stelde zij zich aan, alsof zij besloten had, al het geharrewar maar op zijn beloop te laten.

Ik voelde al dadelijk, dat wij met die dame last zouden krijgen.

Hoewel zij nog niet zoo erg oud was — pas vijf en veertig jaar — had zij reeds grijs haar. Maria, hun dochter, had niets opvallends. Zij leek mij achttien of negentien jaar toe. Niet bepaald mooi of aardig, alles heel gewoon...”

Ermakov's opmerking aangaande het haar van de Czarina was inderdaad juist. Ik had in het boek van Mw. Anna Viroubova gelezen, dat zij deze vanuit haar gevangenis in Tobolsk geschreven had, dat heur haar, eertijds stralend goud, reeds heelmaal grijs geworden was.

Inmiddels pauseerde Ermakov, om nieuwe krachten te verzamelen voor zijn bekentenis. Telkens als hij ophield bekroop

mij de angst, dat hij geheel uitgeput zou zijn en zijn biecht niet tot het einde toe zou kunnen volhouden. Ik wist dat er nooit meer zoo'n kans zou komen als deze, om de historische waarheid aangaande het sterven der Czarenfamilie te achterhalen en telkens, als Ermakov zijn bekentenis afbrak, hield ik mijn adem in van spanning.

Eindelijk begon hij weer te stamelen:

„Twee van onze commissarissen belastten zich met de zorg voor de gevangenen en stelden een officier met acht man aan voor hun bewaking. Van tevoren hadden we het huis van den koopman Ipatiev, gelegen op het Kathedraalplein, voor hun ontvangst in orde gebracht. Zij reden er met hun drieën heen in een wagen.

Den volgenden dag gaven wij orders, dat er een stevige schutting van tien voet hoogte om het huis heen gebouwd moest worden. Wij wilden zoodoende voorkomen, dat zij in gemeenschap kwamen met de spionnen der Witten, die om het huis aasden.

Toen de Romanoffs zich installeerden, had u het linnengoed, de gordijnen en de tafelkleeden eens moeten zien, die de Czarina te voorschijn haalde! Zij begon al terstond, met het menu van haar maaltijden op haar met goudomrande menukaarten te schrijven, en met dit en dat te verzoeken. Maar wij brachten haar spoedig anders aan het verstand. Zij en haar heele familie kregen hetzelfde voedsel als de arbeiders en de soldaten. Het kwam uit dezelfde keuken en denzelfden pot — soep en een bord groenten voor lunch en hetzelfde voor supper.

Ongeveer drie weken nadat de Czaar bij ons kwam, verscheen ook de rest van de familie — drie dochters van den Czaar en de Czarewitsch met dokter Botkin. Zij kwamen van Tobolsk en ook nu zorgde ik weer aan den trein te zijn. Er stapte een soort zeeman uit, met Alexis in zijn armen. Deze was wit als was en zag er zeer ziek uit. Wij moesten hem dan ook in den wagen ophijscen.

Toen deze tweede partij Romanoffs in het huis geborgen was, hadden we er in het geheel twaalf te bewaken — den Czaar, zijn vrouw en vijf kinderen, dokter Botkin, een huisknecht en 'n meisje, dat Anna Demidova heette. Verder waren er twee keizerlijke koks meegekomen — één ervan was een jongen, ongeveer zoo oud als de Czarewitsch. Hij heette Leonide....

Wij stonden den gevangenen toe, zich elken morgen ongeveer twintig minuten in den tuin te verpoezen. Maar nimmer gaven wij hun de gelegenheid, zich met iemand van buiten in verbinding te stellen. De Witten en de Czaristen drongen dagelijks dichter op de stad toe en wij wisten, dat zij een poging wilden doen, om de gevangenen te bevrijden. Daarom bleven wij voortdurend op onze hoede en zorgden ervoor, dat er geen ontvluchttingsplannen werden uitgeoefend.

Op zekeren dag kwamen we achter een poging tot samenzwering, toen de Czaar een door hem geteekenden plattegrond van het huis in een brief aan zijn vrienden naar buiten trachtte te smokkelen. Wij verscherpten toen onmiddellijk de bewaking — plaatsten een soldaat op wacht voor zijn kamer en ook een voor het vertrek van de meisjes.

Den zeeman, die met Alexis meegekomen was, hadden we gevangen moeten zetten, omdat hij opstandig werd aan ons gezag — later schoten we hem dood.

(Sokoloff, de aanvoerder der Witten, vermeldt in het rapport van zijn onderzoek inzake den moord, dat de bewuste zeeman gearresteerd en neergeschoten werd, omdat hij een schildwacht had aangevallen en den gouden ketting had willen stelen, waaraan boven Alexis' bed een afbeelding hing van diens geliefde heilige.)

Zoo moesten wij dus ook zorgen voor een speciaal

De vermeende Anastasia, volgens haar bewering aan Ermakov's brandstapel gekomen. Zal ook haar geheim, evenals dat van Ermakov thans, nog eens volledig opgehelderd worden?...

De vier dochters van den Czaar: de Grootvorstinnen Maria, Olga, Tatjana en Anastasia in hun gelukkige dagen.

wacht, die Alexis hielp en rondroeg, want deze was erg ziek en kon geen stap lopen. Bovendien zetten we buiten voor het toilet ook nog een soldaat op wacht, teneinde te voorkomen, dat de gevangenen langs dien weg een grapje met ons uithaalden.

Niemand van de gevangenen scheen zich ernstig bezorgd te maken, uitgezonderd de Czarina. De Czaar was kalm en rookte den heelen dag door sigaretten. Blijkbaar werd hij door niets verontrust. Hij scheen niet te beseffen, dat hij geen keizer meer was, doch slechts een doodgewone Rus en gevangene. Zelfs scheen hij er bijna zeker van te zijn, dat hij binnen een paar weken weer naar St. Petersburg zou terugkeeren.

Hij had de gewoonte, iederen avond in den Bijbel te lezen. Verder lag er nog zoo'n gezellig dik boek op tafel, waarin hij veel las. Het heette „Het Huis der Romanoffs” — eenige jaren tevoren uitgegeven bij de 300-jarige herdenking van de stichting der dynastie (1913).

De Czarina daarentegen had altijd weer iets anders — zij was altijd over een of ander boos. Zoo vroeg ze me op zekeren dag te zorgen, dat de soldaten buiten haar kamer niet zooveel lawaai maakten.

Ik bracht haar natuurlijk gauw aan het verstand, dat de soldaten zooveel lawaai konden maken, als zij wilden — dat zij zelf een gevangene was en niet de soldaten.

Hoewel ik geen bevel voerde over het huis, liep ik er toch voortdurend in en uit, om te zien wat er omging. De eerste bevelvoerder van het huis heette Avdief. Hij dronk te veel, maar niettemin dachten wij, dat hij streng genoeg was om de gevangenen op hun plaats te houden. De andere bewakers waren arbeiders, die samen bij één onderneming gewerkt hadden. Zij hadden zelf gevraagd hen met dezen verantwoordelijken post te belasten en beloofd, den Czaar nooit te zullen laten ontvluchten.

Er was slechts één eetkamer in het huis ingericht en aangezien wij de Czarenfamilie in herinnering wilden houden, dat zij maar gevangenen waren, lieten wij hen altijd gezamenlijk eten met Avdief en de wacht. Soms at ik er zelf ook. Maar Avdief was zóó'n dronkaard en de bewakers zúlke liederlijke beestén, dat het me stuitte.

Na eenigen tijd bleek, dat Avdief toch niet zoo streng was, als wij dachten. Tegenover den Czaar was hij onderdanig en sentimenteel. De wachten trouwens ook. Ik zelf snapte hen meermalen, dat zij met de meisjes stonden te schertsen en te lachen. En ook begonnen ze reeds sigaretten van den Czaar aan te nemen.

Wij begrepen natuurlijk, dat wij dit zoo niet voort konden laten gaan. Den een of anderen dag waren zij in staat de gevangenen te laten ontsnappen. Ik deelde Yourovsky mijn bezorgdheid mee en deze wierp op staanden voet de heele bende eruit — Avdief en al zijn kornuiten. Toen nam hij zelf het bevel op zich. En in plaats van arbeiders stelde hij een troep Tsjekisten als bewakers aan — meest voormalige Hongaarsche en Australische krijgsgevangenen, die zich bij onze Tsjeka hadden aangesloten en met de uitvoering van de bevelen waren belast. Er behoorden ook heel wat Letten tot de Tsjeka, maar van hen moest Yourovsky niets hebben.

Nicolaas II in gevangenschap. In tegenstelling met zijn echtgenoot en dochters op de foto hiernaast, is hij oogenschijnlijk niet diep onder den indruk van zijn tragisch lot, dat weldra een nog tragischer einde zou nemen. Toch had hij toen reeds afstand gedaan van den troon en woei het onheilspellend geloei van het vuur van den opstand ook zijn paleistuin binnen. Uit alles is wel gebleken, dat de Czaar tot het laatste oogenblik van zijn leven blind en doof is geweest voor den ernst van het gevaar, waarin hij met de zijnen verkeerde.

De Czarina en twee van haar dochters tijdens hun gevangenschap in Tobolsk. Drie ten doode opgeschreven vrouwen, die in smartelijke gelatenheid voor zich uitstaren, alsof zij een voorgevoel hadden van wat hun te wachten stond. Weinig zal de Czarina toen nog vermoed hebben, dat hier haar zwaarste strijd zou worden gestreden, namelijk toen zij kiezen moest zich te scheiden van haar echtgenoot, of van haar ongelukkigen zoon.

De vreemdelingen achtte hij betrouwbarder. Niettemin schoor hij ze over één kam en noemde hen allemaal „Letten“...

Ermakov was weer in zijn kussens teruggevallen — bijna stikkend in een hevige hoestbui.

„De prinsessen,” fluisterde ik mijn tolk toe. „Vraag hem iets over de prinsessen.”

De tolk vroeg Ermakov hoe de groothertoginnen den dag doorbrachten.

„Oh, ze hadden heel wat spelen, om zich te vermaken. Met den Czaar speelden zij domino. En dan lazen ze, of praatten wat. Allemaal schenen zij veel van Alexis te houden. Een van de meisjes hield zich voortdurend met hem bezig. Hij was wel een aardige jongen, maar een hopelooze invalide — ongeschikt als Czaar van Rusland.

De oudste dochter heette Olga — twee- of drie-entwintig jaar en heel gewoon. Ik herinner me nog, dat Maria haar negentienden verjaardag in de gevangenis vierde — een van de bewakers gaf haar nog 'n stuk cake. Zij scheen de lieveling van den Czaar te zijn, in den tuin wandelden zij altijd samen. Anastasia had nog afhankelijk haar — zij was niet ouder dan zeventien, eerder jonger. Tatjana was tusschen Olga en Maria in. Ik vond haar verreweg de aardigste van de vier meisjes. Zij bezat heel wat waardigheid ook en hield steeds toezicht over de anderen. We hadden allemaal met haar wel het meeste op...”

Ermakov brak opnieuw af. In een oogwenk zat hij echter weer overeind en trachtte te spreken — om mijn vraag over de herkomst van het doodvonnis van den Czaar te beantwoorden.

„Yourovsky en ik maakten het op,” zei hij met een pijnlijke fluisterstem. „Ik schreef het en hij las het voor...”

Moskou, verontrust door de nadering van de Witten, had intusschen reeds besloten de Czarenfamilie ter dood te doen brengen. Een der Jekaterinburgsche commissarissen was naar de hoofdstad vertrokken, om instructies te ontvangen van het „Centraal Comité”. Hij ontving ze bij monde van Sverdlov, den president van het comité.

En die instructies... werden uitgevoerd!...

Yourovsky kreeg opdracht het doodvonnis onstreeks 12 Juli te voltrekken. Hij koos Ermakov als zijn medewerker en belastte hem allereerst met de zorg voor een geschikte plaats, waar de lijken konden worden verbrand. Dit moest strikt in het geheim geschieden en zoodanig, dat er niet het minste van het stoffelijk overschot zou overblijven — dit om te voorkomen, dat de Witten nog iets zouden vinden, dat hun tot reliquie kon dienen voor hun vereering van de slachtoffers.

„Herinnert u zich nog, hoe het doodvonnis werd opgesteld?” liet ik mijn tolk aan Ermakov vragen. „Heel precies herinner ik mij alles niet meer,” fluisterde Ermakov. „Wel weet ik, dat ik het opstelde met een pen en op een vel dienstpapier. Het waren niet meer dan vijf of zes regels. En het luidde ongeveer als volgt:

„U denkt dat uw vrienden, de Witten, u zullen bevrijden — maar dat zullen zij niet.

U denkt dat u naar Engeland zult vertrekken en nog eens Czaar zult zijn — maar dat zult u niet.

De Sovjet van den Oeral veroordeelt u en uw familie ter dood voor uw misdaden gepleegd aan het Russische volk.”

Dat was ongeveer alles...”

Tot mijn groote verlichting ademde Ermakov thans weer wat gemakkelijker en ook zijn verteltrant werd helderder. Nu zijn herinneringen de executie begonnen te naderen, scheen hij nieuwe krachten en nieuwen moed te scheppen. Nu en dan hoestend, hijgend en lijdend, vertelde hij een half uur lang maar steeds door.

„Het was op 12 Juli dat wij onze laatste bijeenkomst hielden, de werkzaamheden verdeelden en orders gaven. De nacht van 16 Juli werd voor de uitvoering van het doodvonnis bepaald. De voorbereidingen voor de verbranding van het stoffelijk overschot der Romanoffs zou ik zelf uitvoeren. Voorts zouden we de geschiedenis zoo onopvallend mogelijk afhandelen — wees er verzekerd van, dat de Romanoffs zelfs geen vermoeden hebben gehad van wat hun boven het hoofd hing. Al onze maatregelen werden met overleg uitgevoerd, óók die, welke mij in het bijzonder aangingen. Ik gunde het den Witten niet, dat zij, al was het slechts één knook van de lichamen terug zouden vinden...”

Op den 14en Juli gingen mijn assistent — een zeeman, Vaganof geheeten — en ik naar een plek buiten de stad, waar een aantal mijnputten gegraven waren. Zij lagen ver genoeg van Jekaterinenburg verwijderd — ongeveer achttien kilometer. Mijnwerkers hadden er kelderachtige holen uitgediept en naar ertsen gezocht, doch toen zij niets vonden, hadden zij ze in den steek gelaten.

Er lagen wel tien of twaalf van die oude mijnen — niet te ver van den weg af en omringd door hoge wallen uitgegraven daar. De plek was bij uitstek geschikt voor ons doel, een betere hadden we zelfs moeilijk kunnen vinden. Wij keerden naar de stad terug en nadat ik Yourovsky verwittigd had, begaven wij ons met ons drieën nogmaals naar de mijnen, thans te paard. Yourovsky nam de plek in oogenschouw en vond haar eveneens zeer geschikt, waarna wij opnieuw naar de stad terugkeerden...”

(Sokoloff vermeldt in zijn rapport, dat uit de verklaringen van een der bewakers van de Czarenfamilie is gebleken, dat Yourovsky, toen hij terugkeerde van dezen rit, een bezoek bracht aan den Czarewitch en aan het ziekbed van het kind een vriendelijk praatje maakte....)

„Den volgenden morgen,” ging Ermakov voort, „reed Vaganof met een legertruck verscheidene groote vaten gasoline naar een van de diepste mijnen. Ik zond ook nog een volgeladen truck brandhout en twee groote vaten zwavelzuur naar de plek. Een van mijn soldaten hield de wacht bij die voor-

bereidende maatregelen — teneinde nieuwsgierige boeren verwijderd te houden, die er op af konden komen.

Op 16 Juli — den dag, dien we voor de uitvoering van het vonnis hadden bepaald — gaf ik bevel, dat dezelfde truck en dezelfde manschappen te middernacht met een dozijn dekens aanwezig moesten zijn voor het huis aan het Kathedraalplein. Zoodra ze een signaal kregen, moesten zij zich met den wagen vóór den ingang van het souterrain opstellen. Ik gaf den chauffeur de instructie de truck tot vlak voor de deur te rijden, de deuren ervan wagenwijd open te houden en den motor niet af te zetten, doch daarentegen zooveel mogelijk geraas ermee te maken. Indien hij hem liet knallen en er wat echo was — des te beter. Voor ons zou dit het geschikte oogenblik zijn, om daarbinnen de gevangenen neer te schieten. Wij wilden namelijk niet, dat de schoten buiten gehoord werden.”

„Yourovsky had intusschen alles voor de executie voorbereid,” ging Ermakov na een korte pauze voort. „Wij hadden besloten, behalve den Czaar, de Czarina en hun vijf kinderen, ook dokter Botkin, het kamermeisje van de Czarina, den kok en den huisknecht te doodden.

Dat waren elf personen bij elkaar. Leonide, den veertienjarigen hulpkok, besloten we te sparen. Teneinde echter geen ontijdige vermoedens bij de veroordeelden op te wekken, zouden we hem en de Bolsjewistische werkmeid, die in het huis sliep, eveneens uit hun bed halen en in de kamer samenbrengen, waar de executie zou plaatsvinden. Als het oogenblik dan gekomen was, zouden we hen wegroepen.

Yourovsky en ik waren eenstemmig van meening, dat we er goed aan zouden doen, niet te veel personen aan de executie te laten deelnemen. Daarom besloten we dat slechts hij, Vaganof en ik de doodelijke schoten zouden lossen. Yourovsky bezat een Nagal-repeteerpistool. Vaganof en ik hadden Mausers. Als extra-munitie voorzagen wij ons elk van twintig kogels.

Yourovsky gaf voorts aan zeven Hongaarsche en Oostenrijksche bewakers een geladen geweer. Wij waren echter niet van plan deze te gebruiken, dan alleen in geval van nood, als de gevangenen moeite gaven. (Moeite! Een paar weerlooze mannen, zes onverdedigde vrouwen en 'n invalide jongen!)

In den namiddag van den 16en hadden we het heele huis geïnspecteerd, om vast te stellen, welk vertrek het geschiktst was voor de executie. Wij bepaalden onze keus op de bewakerskamer in het souterrain. Zij lag beneden den beganen grond en dat zou het geluid van de schoten dempen. Zij was ruim genoeg ook — ongeveer 18 voet lang en 12 breed. En bovendien was dit vertrek het dichtst bij den uitgang van het souterrain gelegen, waar de truck zou wachten voor het vervoer van de lijken.

In dit vertrek bevond zich een dubbele deur, die de gang afslot van het souterrain. Vanuit deze deuropening moesten de schoten worden gelost op de verzamelde gevangenen. Meer dan drie mannen konden daar echter niet staan, zonder elkander te hinderen, en dit maakte het eveneens wenschelijk, dat wij de geschiedenis maar onder elkander uitmaakten.

Het was ongeveer middernacht, toen Vaganof en ik de truck naar den rand van het Kathedraalplein reden. Daar liet ik den wagen aan de bewaking van een paar soldaten over en gaf den chauffeur opdracht, naar den ingang van het souterrain te rijden, zoodra ik hem een boodschap zond.

Toen Vaganof en ik in het huis terugkeerden, wachtten Yourovsky en de zeven gewapende bewakers ons reeds op aan den hoofdingang. Wij inspecteerden voor het laatst onze pistolen — alles was in orde.

Toen verwijderde Yourovsky zich en klopte aan bij de kamer van den Czaar...”

Nadat Ermakov even gerust had, alsof hij voor het gruwelijkste deel van zijn bekentenis nieuwe krachten moest verzamelen, ging hij stamelend voort.

„De Czarina en Alexis sliepen in dezelfde kamer. Yourovsky, die eerst den Czaar had gewekt, maakte ook hen wakker. Ik stond juist in zijn nabijheid. Hij maakte hun wijs, dat er brand was uitgebroken in de stad en dat deze zich uitbreidde naar onzen kant. Terwille van hun veiligheid moesten zij zich kleeden en zich verzamelen in de bewakerskamer in het souterrain. Dadelijk zou er een auto komen.

die hen als het noodig mocht zijn naar een andere wijk van de stad zou brengen — minstens gedurende den nacht.

De familie had langen tijd nodig, om zich voor het verondersteld vertrek gereed te maken.

Yourovsky werd eindelijk ongeduldig. Hij was reeds op het punt naar binnen te gaan, om hen tot grooter spoed aan te manen — 't was al over ééne. Doch juist ging er een deur open en kwam de Czaar te voorschijn, met Alexis in zijn armen. Zij droegen allebei een militaire uniform. De rest van de familie volgde hen. De Czarina en haar dochters waren in het wit gekleed en droegen handkoffers. Twee van de meisjes sleepten sofakussens mee. Anna Demidova, het kamermeisje van de Czarina, droeg eveneens een paar kussens.

Achter haar volgden dokter Botkin, de kok, de huisknecht, onze werkmeid — haar naam kan ik me niet meer herinneren — en Leonide.

Niemand was ongerust of opgewonden. Ik ben ervan overtuigd, dat geen van allen iets van onze werkelijke plannen vermoedde. De Czaar zei iets in het Engelsch, maar dat kon ik niet verstaan. Toen wendde hij zich om naar de bedienden en zei iets in het Russisch.

Ik verstond: „Zoo, we staan dus op het punt deze plaats te verlaten...”

Boven in de hal was het donker en de Czaar, vlak achter Yourovsky, strompelde de anderen vooruit met zijn zwaren last. Ik bood hem aan, Alexis van hem over te nemen en naar de aangeduide kamer te dragen — hij wees het echter van de hand.

Yourovsky ging hen voor de trap af. Hij zei ons, dat wij op hem wachten moesten op de plaats, waar wij ons op dat oogenblik bevonden. Binnen een paar minuten was hij bij ons terug en waarschuwde Vaganof en mij, dat het oogenblik gekomen was, om het vonnis te voltrekken.

Ik herinnerde hem aan de truck en zond een bewaker naar het plein om den chauffeur te waarschuwen, naar het souterrain te komen en hem op het hart te drukken, flink geraas te maken.

Wij wachtten. De truck kwam zwaar ronkend het Kathedraalplein oversteken. Toen gingen wij naar beneden — naar de bewakerskamer; de zeven bewakers volgden ons. Sommigen van hen hadden de bajonet op het geweer gezet.

In de kamer werden de gevangenen door twee Letten bewaakt. Er bevonden zich slechts drie stoelen in het midden van de kamer. De Czaar had den tweeden stoel en zat naast Alexis. De Czarina zat onder het venster, bij den rechtermuur, waarvan ik de ramen dichtgespijkerd had, opdat het geluid van de schoten buiten niet zou worden gehoord.

Anastasia stond naast de Czarina — dokter Botkin achter den Czarewitch. Anna, het kamermeisje, had zich in den rechterhoek opgesteld — zij klemde de

twee kussens in haar armen — de kok en de huisknecht stonden in den linkerhoek. In den hoek bij de deur bevonden zich onze werkmeid en de kleine Leonide. Olga, Tatjana en Maria leunden tegen den achtermuur. De meisjes droegen geen hoeden of mantels.

Yourovsky verbod Vaganof en mij op den Czaar of den Czarewitch te schieten — die moesten we aan hem overlaten.

Ik zelf zou de Czarina, dokter Botkin, den kok en den huisknecht neerschieten — Vaganof zou de vier meisjes en het kamermeisje voor zijn rekening nemen....

Wij waren beneden, vóór de truck den zij-ingang bereikt had, maar wij konden goed hooren waar zij zich bevond. De gevangenen hoorden haar ook komen. De Czaar stond op en Alexis zette zijn hoofddeksel op. De huisknecht greep naar het kussen, waarop de Czaar gezeten had. Toen stopte de truck vlak voor de deur van het souterrain, geen vijftien voet van ons verwijderd. De chauffeur liet den ouden oorlogsmotor knallen — harder — harder — harder — totdat hij eindelijk oorverdoovend brulde.

Yourovsky, Vaganof en ik stelden ons op in de deuropening van de kamer. Ik riep de werkster en Leonide en zei, dat zij het eerst in den auto moesten plaatsnemen.

De anderen sloegen er nauwelijks acht op....

Toen deed Yourovsky een stap voorwaarts — het doodvonnis in de hand. Vaganof en ik bleven staan en keken naar de Romanoffs. Dan begon Yourovsky het doodvonnis voor te lezen. Hij moest hard schreeuwen, om boven het geloei van den motor uit te komen.

„U denkt, dat uw vrienden, de Witten, u zullen bevrijden — maar dat zullen zij niet!....

U denkt, dat u ontkomen zult naar Engeland en eenmaal weer Czaar zult zijn — maar dat zult u niet!....

De Sovjet van den Oeral veroordeelt u en uw familie ter dood, voor uw misdaden gepleegd aan het Russische volk!....”

De Czarina begreep alles onmiddellijk — zij vloog op en stond als verstijfd. Tegelijk begrepen ook de anderen het. Alleen de Czaar scheen het niet te kunnen vatten.

„Wat — wat?” schreeuwde hij boven den motor uit tot Yourovsky. „Gaan we nu weer niet weg?...”

Yourovsky gaf antwoord met zijn pistool — hij schoot den Czaar midden in het gezicht. De kogel kwam terecht in de hersens. De Czaar viel neer en bewoog zich zelfs niet meer....

Wordt vervolgd.

Czaar Nicolaus II en Czarina Alexandra in de dagen van hun majesteit en glorie: de Russische Kohorten paradeeren.

IEDEREEN KIJKT NAAR UW FIGUUR

Portret van den uitvinder.

als men U tegenkomt; waarom let U er zelf niet meer op?

Kijk eens, hoe werkzaam en daarbij onschadelijk dit middel is! Mej. A. te B. deelt ons een geval mede van meer dan 100 pond gewichtsvermindering; 10 pond na gebruik van den inhoud van het proefpakje. Wij hebben vroeger reeds een bericht van 85 pond gewichtsvermindering van den heer A. M. te K. openbaar gemaakt. Deze heer is daarna verder afgevallen en heeft, zooals wij vernemen, meer dan 100 pond aan gewicht verloren.

2x100 POND AFGEVALLEN!

Bovendien zijn er talrijke gewichtsverminderingen geconstateerd van 40, 50, 60, 70, 80 pond door Dr. JANSSEN'S THEE, welke niet op inbeelding kunnen berusten. In alle brieven wordt met nadruk gesproken van de onschadelijkheid en den goeden invloed op het algeheel welzijn. Leest U b.v. eens het resultaat van het volgende onderzoek:

Gedurende de maanden Febr. tot Mei 1934 heb ik een aantal doctoren gevraagd naar hun ervaringen met ontvettingsmiddelen. Negen dezer heeren hadden hun patiënten reeds Dr. Janssen's Thee aanbevolen en de resultaten onderzocht. Het oordeel luidde zonder uitzondering:

1. De door de patiënten aan de firma medegedeelde buitengewone resultaten worden door de geneeskundige controle bevestigd. Al naar mate de lichaamsgesteldheid trad reeds na korteren tijd een verbazingwekkende gewichtsvermindering in.

2. Uitstekende resultaten werden bereikt, daar, waar geheele gezinnen de thee regelmatig als ochtend- en avonddrink gebruikten. Het lichamelijk welzijn kon men den kinderen goed aanzien. De door de thee bevorderde REGELMATIGE AFSCHIEDING VAN STORENDE BESTANDDEELEN maakte zich spoedig merkbaar.

5 Dec. 1934

w.g. Dr. H. W.

Wilt U dan nog vragen, of Dr. JANSSEN'S THEE werkelijk goed is?

U kunt een proefkuur van Dr. JANSSEN'S THEE ontvangen, indien U zich haast. Waarschijnlijk kunt U met dit pakje reeds 10 pond aan gewicht verliezen. Honderden hebben reeds zoo'n gratis monster aangevraagd, dat toereikend is voor 10 dagen.

Thans worden in Holland wederom

10.000 GRATIS KUREN

zonder eenige verplichting beschikbaar gesteld, tegen directe opgave van Uw adres aan de Firma Rietveld & Co., Afd. 16E, Heerengracht 545—549, Amsterdam.

Origineele pakketten à f 1.50 zijn bij alle apothekers en drogisten verkrijgbaar.

Laat U geen andere theesoort in de plaats van Dr. JANSSEN'S THEE opdringen, want er bestaat geen preparaat, dat Dr. JANSSEN'S THEE kan vervangen.

DR. JANSSEN'S ONTVETTINGSTHEE

AMSTERDAM, — STOCKHOLM, — WEENEN, — NEW YORK, — BERLIJN, — GENÈVE

5 ct.
PER PAKJE

Eischt uitsluitend
Hollandsche verpakking.
Het is UW waarborg
voor kwaliteit.

H.P. 15

GOED VOOR HET GEBIT

Jong en Oud op Reis

door het gebruik van
**HOLLANDSCH-
ZWITSCHE
REEPEN**

**Iederen dag 2 bons voor
gratis buitenlandsche reizen**
Bovendien iedere maand 3 Hoofdprijzen

7 dagen per
boot naar
Noorwegen.
(Volwassenen)

VERDERE PRIJZEN

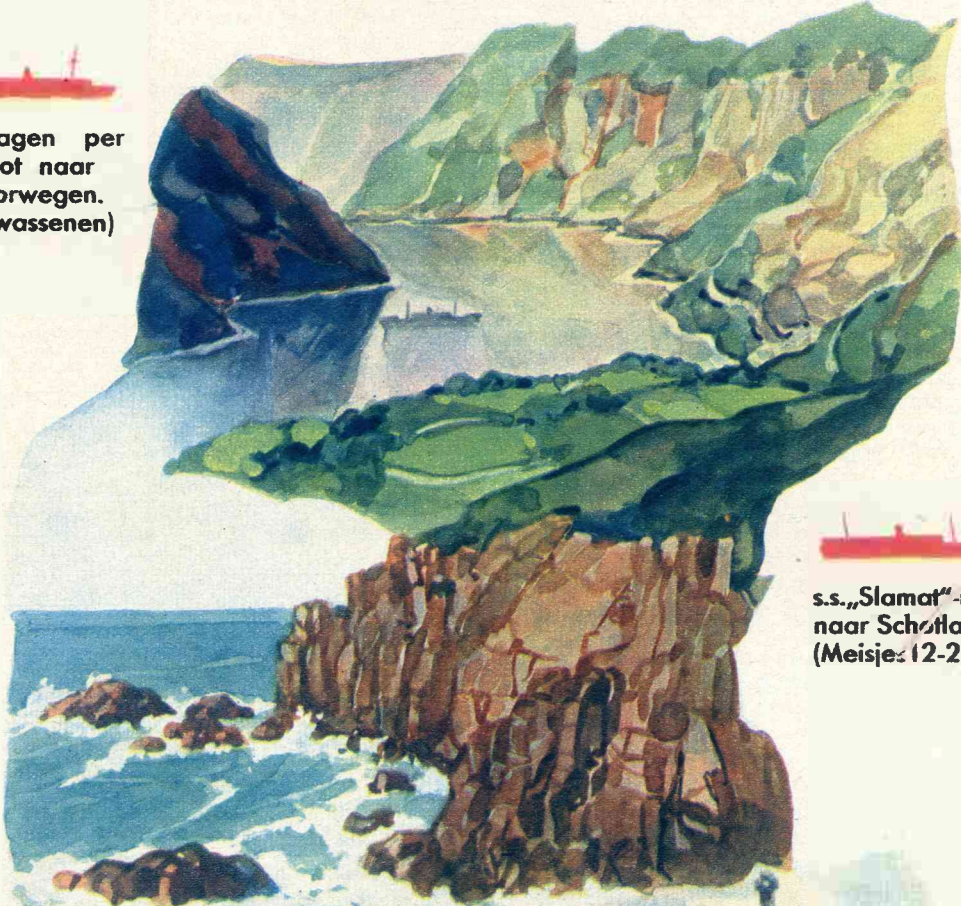
VOOR VOLWASSENEN:

Reizen naar Zwitserland, Tyrol, de Ardennen, Luxemburg, Brussel, Antwerpen, langs den Rijn.

VOOR DE JEUGD:

s.s. „Tarakan“-reis naar Noorwegen (jongens 15-18 j.). Groepsreizen voor jongens en meisjes naar het buitenland. Een Simplex rijwiel.

De „Slamat“- en „Tarakan“-reizen zijn uitsluitend voor leerlingen van Gymnasia, H.B.S., Handelscholen, Lycea en M.U.L.O.

s.s. „Slamat“-reis
naar Schotland.
(Meisjes 12-20 j.)

WAT GIJ TE DOEN HEBT!

1. Bij Uw winkelier 5 HOLLANDSCH-ZWITSCHE REEPEN te koop en wel: 1 Chocoladereep, 1 Volle Melk reep, 1 Hazelnoot reep, 1 Nootvruchten reep, 1 Toffee reep. Totaal dus 5 reepen.
2. Vraagt daarbij „een invulbiljet“.
3. Vermeldt op dat invulbiljet:
„**WELKE UW SMAAK IS**“ dat wil zeggen:
A. in welke volgorde gij die 5 bovengenoemde reepen het **smakelijkst** vindt.
B. **Waarom** gij den door U eerst te noemen reep het smakelijkst vindt.

Zendt ons dat invulbiljet **ten spoedigste** aan beide zijden goed ingevuld toe, en sluit daarbij de **5 reep-etiketten** in.

6 dagen Parijs
en omgeving.
(Volwassenen)

Eén der
hoofdprijzen:
De Riviéra.

N.V.
**HOLLANDSCH-ZWITSCHE
CHOCOLADEFABRIEK**

Vaartstraat 84
Amsterdam-Z.

Het paard kreeg „sokjes” aan.

Matten kloppen met minimum lawaai.

Een beelje stil, juffrouw, met den horen.

MEER STILTE

SPREKEN is zilver en zwijgen is goud!

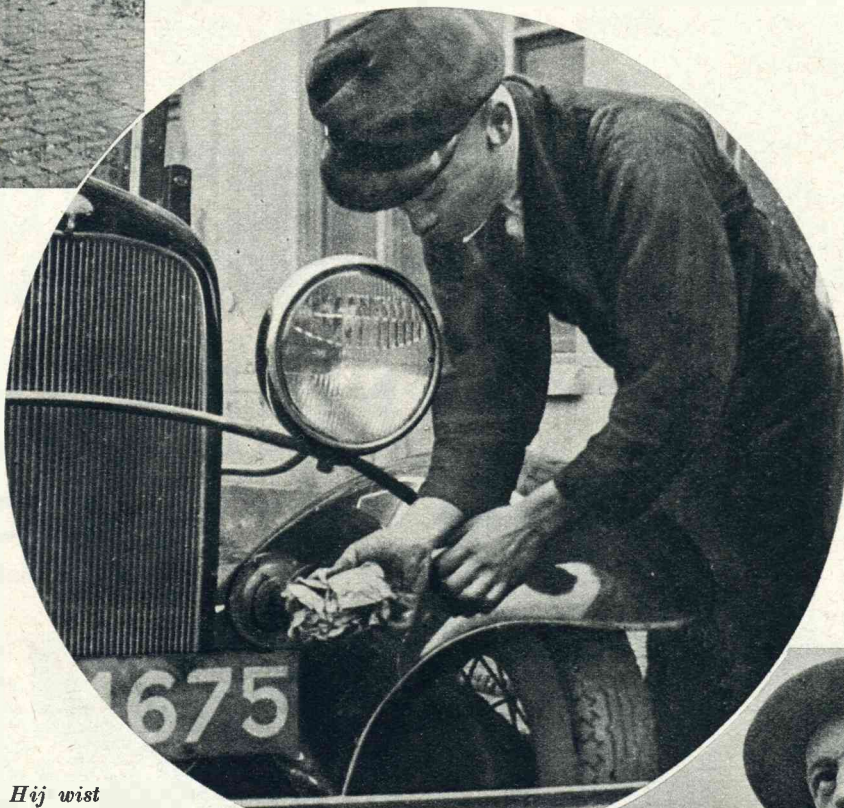
Een der beminde figuren uit onze vaderlandsche geschiedenis is Willem de Zwijger. Het *zwijgen* zit ons dus van oudsher in het bloed en dat het bloed kruipt, waar het niet gaan kan, werd een dezer dagen bewezen, toen de Overheid besloot de Rotterdammers tot wat *meer* stilte aan te manen.

Met piëteit dachten wij aan de vele burgers, die zoo hun *kleine* genoegens hebben. Buurman van links-achter bijvoorbeeld is aether-verliefd. Er zijn er duizenden, die aan deze kwaal lijden, doch buurman is tegelijkertijd filantroop en daarom zet hij z'n „Philipsje” het liefst dicht bij het open raam om mij ook mee te laten genieten.

Zijn zoon Kees is een beste, brave jongen, die een motorfiets heeft overgespaard. Men kan het den jongeman nauwelijks euvel duiden, wanneer hij van vreugde z'n knalpijp laat knetteren en luid claxonneert, als hij 's Zondagsmorgens, het liefst voor dag en dauw, zoodat de heele buurt ontwaakt, met z'n meisje gaat toeren.

De meneer-van-beneden rijdt auto. Laatst vertelde hij mij met intens plezier, dat je met nog een stuk of wat automobilisten een pracht van een concert kunt organiseren als de verkeersagent, huns inziens, wat te langzaam met z'n „verkeers-armen” wiekt.

Nu vraag ik u: zouden al deze liefhebbers bereid zijn hun kleine genoegens op te offeren voor het groote ideaal: *meer stilte*? Doch ziet en overtuigt u, hoe onbaatzuchtig de Rotterdammers zijn. Wij ont-

Hij wist er wat op!

moetten op onzen speurtocht een nijvere huisvrouw, die een doek om den mattenklopper wond alvorens aan haar „luidruchtige taak” te beginnen; de chauffeur dempte z'n claxon, de verkeersagent behoefde maar den vinger op den mond te leggen en het rumoer verstomde... Als één man stond de burgerij achter het „handvest” van het „anti-lawaaï”, geen wanclank verstoorde dezen heuglijken dag, ja toch, één kon er z'n mond niet houden, de krantenverkooper overvleugelde met

z'n sonoor geluid de stille stad, zoodat het echode in alle hoeken: „Ochtendblaaaad!”

* * *

We hebben met opzet een klein beetje overdreven, doch juist om het doel, waarom het gaat, scherp te belichten. In een stad als de onze, met het overstelpend drukke verkeer, is zonder overdrijving behoefte aan: *meer stilte*! En wanneer wij allen daartoe een steentje bijdragen, onze kleine pleziertjes inderdaad beteugelen, dan is het ideaal „meer stilte” geen utopie, doch een practische werkelijkheid, waarvan wij allen de vruchten plukken.

De man, die z'n mond niet mocht houden. (Anders verdiende ie niets!)

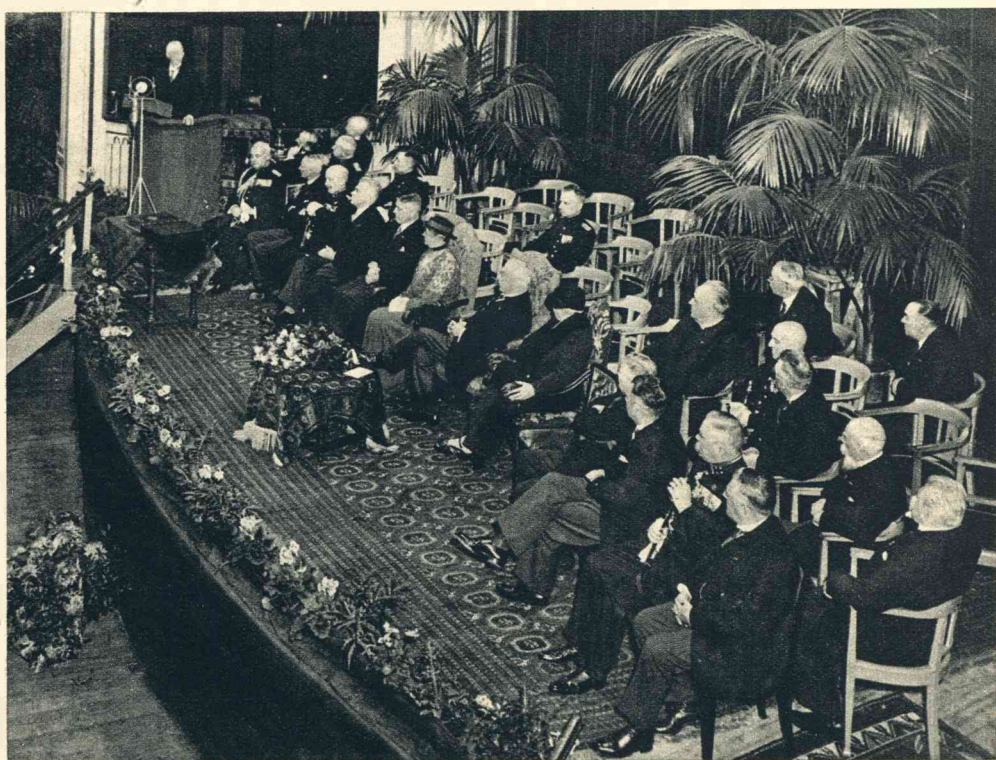

In het Concertgebouw te Amsterdam werd door het Leger des Heils een massa-muziekdemonstratie gegeven. Zeshonderd muzikanten van verschillende corpsen uit het land namen er aan deel.

NEDERLANDSCHE FEITEN

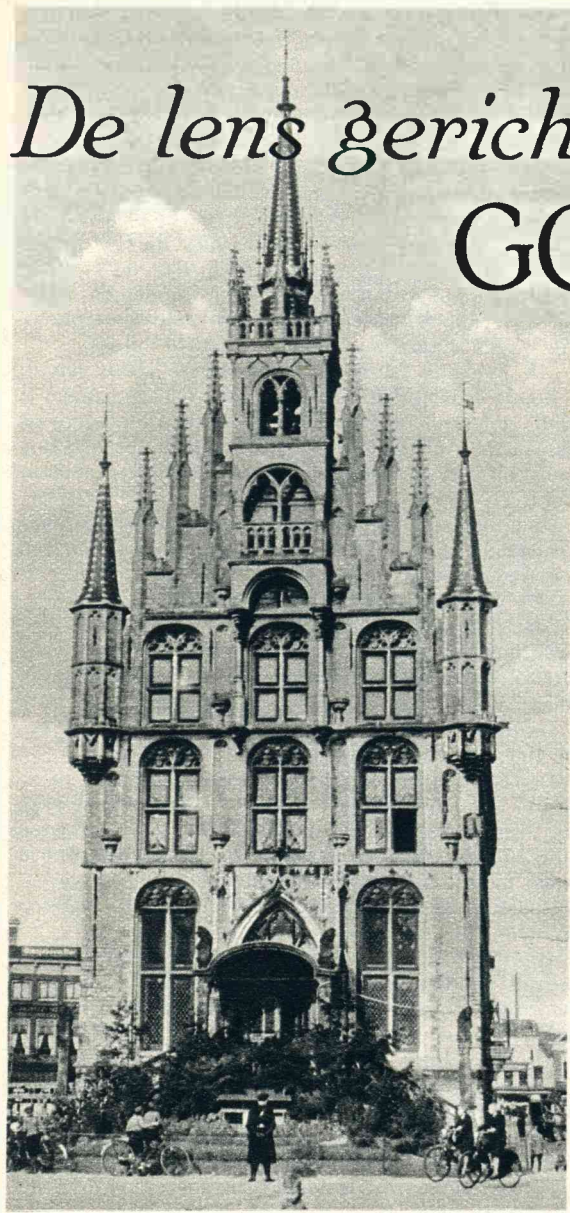

De vereniging „Zeelandia” te Rotterdam gaf in gebouw „Modern” een mosselavond, waarbij onze wereldkampioen-zwemster Willy den Ouden aanzat.

Ter gelegenheid van zijn zeventigsten verjaardag is de voorzitter van den Bijzonderen Vrijwilligen Landstorm, luitenant-generaal Duymaer van Twist, Zaterdag j.l. te 's-Gravenhage gehuldigd. Een foto, genomen tijdens de rede van minister-president Colijn.

De lens gericht op: GOUDA

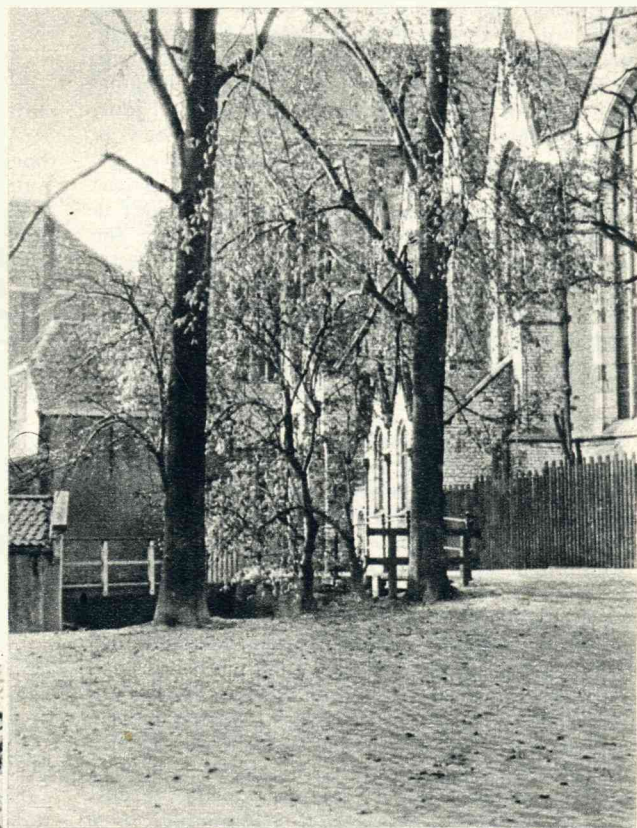
En dit is Gouda's sierlijke stadhuis.

Onze camera-man richtte zijn lens weer eens op Gouda. Deze vriendelijke stad is het kieken overwaard. Er zijn vele plekjes die werkelijk schil-
derschoon mogen genoemd worden. De foto, die als onderschrift draagt: Herfststemming aan de Gouwe, is daarvoor het duidelijke bewijs. Ja, bij die oude Vischbank is het wel buitengewoon mooi! Op den achtergrond ziet men de prachtige oude kerk, met den sierlijken toren. In het stille water zijn de typische spiegelingen en rustig staan de boomenrijen aan de kaden. Een ander kiekje stelt een hoekje voor bij de St. Jan, waar omheen de Herfst hoogtij viert. We vergaten niet het juweeltje van bouwkunst te kieken: het eeuwenoude stadhuis op de Markt. Daarvóór had men juist een feestversiering aangebracht, bij gelegenheid der Winkelweek. Voorts is er nog een afbeelding van een drukke winkelstraat, waar de artikelen buiten te bengelen hangen en als 't ware een dringende uitnoodiging vormen om ze te koopen. Ten slotte is het prentje van de drie padvinders, of eigenlijk zijn 't nog maar padvinder-,tjes', grappig genoeg om het aan de andere toe te voegen.

Herfststemming aan de Gouwe.

In de drukke straat.

Een schilderachtig hoekje bij de oude kerk.

Padvinders confereeren.

MILLIOENEN TE VEEL!

door Elisa Black

DE keurig verzorgde handen van Fleury Abbott gaven zeker niet den indruk, dat zij zoo verbazend vlug konden typen. Toch was het zoo. Het meisje zat voor haar schrijfmachine en bliksemsnel gleden haar vingers over de toetsen.

„Ik ga weg,” tikte ze. „Ik moet weg. Ik word beslist gek als ik 't niet doe. Ik wil een kans wagen om te zien of er nog wat anders is, dan het zelf-zuchtige, onoprechte, kleine wereldje om mij heen. Ik wil mannen ontmoeten, die echte mannen zijn, en geen bruidschatjagers. Mannen, die mij alleen om mezelf liefhebben, en niet omdat ik een miljoen-erfgename ben. Probeer niet te ontdekken waar ik heenga. Ik verdwijn geheel uit mijn omgeving en ga datgene doen, waarnaar ik altijd verlangd heb — het leven te leiden wat ik ook geleefd zou hebben, als m'n vader niet het ongeluk had gehad mij te veel geld na te laten. U waart zijn beste vriend, en nu de mijne — m'n eenige oprechte vriend zelfs. Ik heb nooit eens iets kunnen doen, waar ik zin in had, zonder dat een stel journalisten achter me aanholde, en daarom ben ik van plan één jaar weg te blijven. Maak u over mij maar niet ongerust, ik kom er wel. Ik neem genoeg geld mee om me op de been te houden, totdat ik een betrekking heb gevonden — en ik zal er een vinden daar ben ik zeker van. Ik ben een uitstekende steno-typiste, zooals u weet. Ben ik na een jaar niet terug, dan is mijn testament in uw bezit. Regel dan alles naar uw goeddunken.

Geef me een jaar! Een jaar echt leven en werken en misschien van — ware liefde. Dank u en — tot weerziens!”

Fleury Abbott adresseerde den brief aan Justin Husing, haar voogd en advocaat. Ze aarzelde geen oogenblik, toen ze de stoepen van het groote huis, dat tegenover het Central Park was gelegen, afging. Ze wendde zelfs het hoofd niet meer om.

En op den dag, dat de kranten voor het eerst met groote letters op de voorpagina's de geheimzinnige verdwijning van Fleury Abbott, de millionaire vermeldden, en daaraan allerlei veronderstellingen vastknoopten, stapte „Florence Armstrong” aan het Wilson-station te Chicago uit den express-trein. Ze was gekleed in een eenvoudigen, zwarten mantel, met een goedkoop hoedje op haar hoofd. In een taxi, die haar naar haar pension bracht, haalde ze een krant te voorschijn en las glimlachend de ontstellende berichten over haar verdwijning. Tien minuten later arriveerde zij voor haar nieuwe tehuis. Ze nam een appartement en installeerde zich, precies zooals duizenden andere werkende meisjes dat gewoon waren te doen.

Zoo gingen drie weken voorbij. Drie opwindende weken, waarin zij een leger van detectieven had weten te misleiden. Niemand had haar herkend. Haar mooie, lichtblonde krullen had zij zwart laten verven en dank zij haar eenvoudige jurken geleek ze precies op elk ander meisje, dat werken moest voor haar levensonderhoud. Eindelijk voelde ze zich weer wat geruster en durfde zij zich wat meer op straat te vertoonen. Het meest opwindende van haar avontuur zou nu beginnen.

Na wekenlang vergeefs zoeken begaf zij zich op zekeren dag in een wanhopige stemming op weg naar de firma Lacy & Houston, die een steno-typiste noodig had. Het beetje geld, dat haar nog restte, liet haar weinig keus over en het vooruitzicht naar New-York terug te gaan, lokte haar allerminst aan.

Grant Houston, de jongste vennoot der firma, schudde zijn hoofd over de weinige ondervinding en routine die ze had. Hij was reeds van plan haar weg te sturen, toen hij eensklaps vroeg:

„Woont u thuis?”

„Neen, meneer. Ik sta alleen.”

„Waar wonen uw ouders?”

„Mijn ouders zijn dood,” antwoordde ze naar waarheid.

„Hm,” mompelde Grant Houston. „Hm.” Hij trommelde nadenkend met z'n gouden potlood op het bureau. Een wrevelige trek vertoonde zich op z'n knap, intelligent gezicht en Florence vroeg zich reeds verbaasd af, wat ze voor beleedigends gezegd had. Dan keek hij haar aan en zei kort: „Goed — u kunt de betrekking krijgen.”

Zij voelde, dat hij, ondanks zijn bruusk optreden, toch niet in staat leek te zijn, een alleenstaand meisje zonder middelen van bestaan weg te sturen.

„Dank u, Mr. Houston,” antwoordde ze en de blijdschap, die uit haar gezicht straalde, was oprecht.

Florence gaf Fleury Abbott dikwijls complimentjes voor haar uithoudingsvermogen en voor de goedkeuringen, die ze zelfs van den veeleischenden Grant Houston wist te verwerven. Ze bracht lange avonden op kantoor door om steno-dictaten uit te werken. Zelfs Grant Houston stelde haar belangstelling in haar werk en haar buitengewone vlijt bijzonder op prijs en verhoogde zelfs ongevraagd haar salaris. Van haar persoon nam hij echter niet de minste notitie.

Het was op een Vrijdagavond, juist toen ze weer hard had gewerkt, dat hij op een toon, alsof hij haar een standje maakte, vroeg:

„Waar gaat u aanstaanden Zondag dineeren?”

Florence staarde hem verbaasd aan. „Waarom?” stotterde ze. „Ik weet 't niet! Alleen — thuis!”

„Waarom zoudt u eigenlijk niet bij mij komen dineeren?” stelde hij op z'n gewone bruuske manier voor. „Mijn moeder zou het prettig vinden.”

En zoo gebeurde het, dat Florence Armstrong dien Zondagmiddag, gekleed in een elegant, doch eenvoudig donkerblauw zijden jurkje, bij de familie Houston aan de dinertafel zat.

Het was een keurig Amerikaansch dinertje, dat echter Fleury Abbott's Fransche kok beneden z'n waardigheid zou hebben gevonden, om 't klaar te maken.

In den salon, rustig in groote fauteuils achterover leunend, gebruikte men de koffie. Het gesprek werd voornamelijk gevoerd door Grant Houston en Florence Armstrong. De oude dame knikte slechts af en toe. Toen het tijd was om afscheid te nemen, bracht Grant haar met z'n wagen naar huis.

„Ik wist niet, dat u er een eigen appartement op na hield,” zei hij lichtelijk verwonderd, toen hij haar in de kleine gang volgde, waar ze haar sleutel zocht.

„Ik vond het onplezierig ergens een kamer in een pension te nemen,” antwoordde Florence Armstrong naar waarheid. „Ik zal er nu echter wel toe moeten overgaan.”

„Waarom?”

„Wel, omdat ik eenig geld had toen ik hier kwam, en dat is nu practisch verdwenen. Daarom ben ik wel genoodzaakt m'n uitgaven te verminderen.”

„Dat is absoluut niet noodig.” Hij verliet haar plotseling na een kort: „Goedennacht!” zonder dat ze hem nog kon bedanken voor den heerlijksten middag en avond, welke ze zich herinneren kon.

Als Florence Armstrong gehoopt had, dat z'n woorden een bepaalde romantische betekenis inhielden, werd ze wel zeer teleurgesteld.

Slechts bij den volgende betaaldag werd haar

salaris met een aanzienlijk bedrag verhoogd, maar verder werd nergens meer over gesproken. En toch bleef die gedenkwaardige dag niet zonder gevolgen. De avond kwam, dat Grant ernstig overwoog een andere secretaresse te nemen. Dat was, toen ze weer na enkele uren overwerk van vermoeienis over haar machine in slaap viel. Grant Houston maakte haar wakker, door met z'n hand over haar haren te strijken en toen ze verschrikt opkeek was de uitdrukking zijner oogen zóó teeder als ze nog nooit tevoren gezien had.

„Het is meer dan genoeg voor vandaag,” zeide hij, haar mantel halend. Toen hij haar wederom in z'n wagen naar huis bracht, merkte hij op:

„Ik heb nog nooit een secretaresse als u gehad. U kende er letterlijk niets van toen u begon, maar u heeft zich verbazend vlug ingewerkt. Ook den ijver, waarmede u uw werk verricht, heb ik inderdaad nog nooit bij een jongedame van uw leeftijd geconstateerd.”

Ondanks zijn vleierende woorden, voelde Florence Armstrong zich niet op haar gemak en met een geforceerd lachje vroeg zij:

„En nu — wilt u mij soms ontslaan?”

„Ja,” klomk het.

Zij hadden haar kleine flat bereikt. Hij hielp haar uitstappen en bracht haar naar de lift. „Ik ben bang,” zei hij kort, „dat ik met u ga trouwen.”

Bij deze woorden keerde hij zich eensklaps om en liet haar verbaasd staan.

Den volgende morgen twijfelde Florence, of ze Grant Houston wel goed verstaan had. Hij werkte als een krankzinnige en behalve een „Goeden morgen” en „Goeden avond” sprak hij geen woord tegen haar. Hij schoen zakelijker dan ooit te voren, wat haar een diep ellendig gevoel gaf. Ze begreep er niets van.

Haar verdriet en verwondering over zijn vreemd gedrag zouden zeker zijn weggevaagd, als ze tegenwoordig was geweest bij het onderhoud, dat Houston met z'n moeder had, na den laatsten keer, dat hij haar naar huis had gebracht.

„Moeder,” zei Grant. „Ik ben van plan om Florence Armstrong tot mijn vrouw te nemen.”

De oude dame dronk eerst kalm een paar teugjes van de koffie, alvorens ze opmerkte:

„Maar, jongen — je kent haar niet eens en weet niets van haar af!”

„Wat valt er nu te weten, moeder?”

Mrs. Houston zuchtte.

„Ik vind het niet prettig, dat ik degene zijn moet, die je dit moet vertellen, m'n jongen. Maar luister,” en voor den eersten keer gedurende dat gesprek keek ze haar zoon strak aan. „Florence Armstrong is niet het meisje, waarvoor ze zich uitgeeft — ze is Fleury Abbott.”

„Fleury Abbott? Wat gaat u zich nu in 's hemels-naam in uw hoofd zetten?”

Mrs. Houston knikte bedroefd.

„Fleury Abbott, de New Yorksche miljoenen-erfgename, die spoorloos verdween. „Het meisje met te veel geld”, zooals de bladen het noemen.”

Grant Houston sloeg met z'n hand op tafel. „Moeder — bent u krankzinnig geworden? Hoe komt u aan zoo'n dwaas idee?”

LAAT ME JE TANDEN 'NS ZIEN!

"Hoe heb je geraden dat ik een **PARKER VULPEN** wilde hebben?"

HET origineele geschenk — de VACUMATIC. Bevat 102% meer inkt en toont, wanneer bijgevuld moet worden. De stroomlijn houder, gemaakt van om en om doorzichtige ringen of doorzichtige marmer-nuances, is uitgesproken nieuw en apart.

Voor Geschenken..

DE **VACUMATIC**

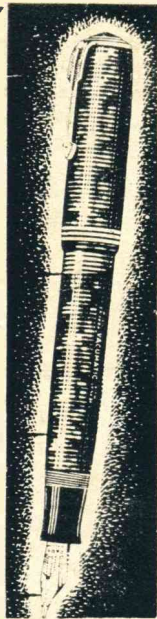
Pat. No. 34143-36874

VULPEN: Fl. 12.50 — 22.50

BIJPASSENAAR: POTLOODEN: Fl. 7.50

Gebr. RIKKERS, N.V.

Amsterdam — Rotterdam — Den Haag
Parker's Gebruikersdienst, Prinsengracht, 622,
bij de Vijzelstraat, Amsterdam, C.

EKZEEM

met
succes
behandeld

Het kwaad in zijn oorzaak bestrijden door een hygiënische behandeling. Dit is de manier om te worden verlost van den folterenden jeuk en den dikwijls ondraaglijken last bij Eczeem en andere huidaandoeningen. Het D.D.D.-Recept van Dr. D. Dennis wordt met succes aangewend tegen het voortwoekerende kwaad. D.D.D. is een heldere vloeistof, die diep in de poriën dringt en onder de huid de ziektekiemen doodt. Reeds de eerste druppels geven onmiddellijk verlichting en overwinnen de aandrang tot krabben. Flacons à 75 cents en / 2.50 bij Apoth. en Drog. A 28

D. D. D.
GENEESMIDDEL
TEGEN
HUIDAANDOENINGEN

"Ik geef toe, dat het een dwaas idee lijkt — maar ongelukkigerwijs is het de waarheid."

"Hoe weet u dat?"

"Ik heb 't vanaf het eerste oogenblik, dat ik haar zag, vermoed. Ze zat onder de schemerlamp en ik zag, dat de wortels van haar haren blond waren. Als het tegenovergestelde het geval was geweest, zou ik er niet verder bij stilgestaan hebben. Maar een vrouw gaat er niet gauw toe over haar blonde haren zwart te verven, of er moet een heel bijzondere reden voor zijn."

Grant keek haar boos aan en weigerde er iets van te geloven.

"En heb je Marie's houding bij het diner opgemerkt?"

Grant mompelde nijdig: "Wat weet een dienstbode daar nu van af?"

"Juist dienstboden kan je niet gemakkelijk voor den gek houden. Zij merken vlug iets op. Je had maar eens moeten zien, hoe correct die jongedame zich gedroeg. Zelfs Marie merkte, dat dat meisje geen gewone stenotypiste was, maar een vrouw van de wereld, die gewend was zich te bewegen."

"Nonsens," hield Grant vol.

"Ja, jullie Houstons hebben nooit een groote opmerkingsgave gehad," vervolgde Mrs. Houston. "Je vader wist zelfs nog na een twintigjarig huwelijk niet of mijn oogen nu blauw of bruin waren! Maar wacht even!"

Ze ging de kamer uit en kwam enkele oogenblikken later met een stapeltje kranten terug.

"Hier, deze heb ik bij een dagblad-bureau gehaald," legde ze uit. "Er waren foto's van Fleury Abbott in baltoilet, wandel- en sportcostuum, op het tennisveld, in den auto, op de rennen en nog meer. Zie je nu nog niet, dat behalve de kleur van haar afbeelding absoluut geen verschil is, wat haar gezicht betreft?"

"Niet veel," zei Grant onzeker. "En — als u dit al zo lang vermoedde, moeder, waarom hebt u mij dan niet eerder gewaarschuwd?"

"Ik was bang, dat je dan niet verliefd op haar zou worden," zuchtte ze; "je hebt zoo'n eigenaardige gedachte over vrouwen met geld."

"Zoo! Dus als dit de waarheid is en ik haar nu werkelijk liefheb, veronderstelt u dan, dat ik haar toch zou trouwen?"

Mrs. Houston boog haar hoofd als een berouwvol kind. "Dan spijt het me vreeselijk, m'n jongen," zei ze zacht.

*

Het was nu bijna een jaar geleden, sedert Fleury Abbott verdwenen was, en Florence Armstrong, met blocnote en potlood in haar hand, zei met zachte stem tegen haar chef:

"Ik ga einde volgende week weg, Mr. Houston."

Even dacht ze, dat hij het niet gehoord had, omdat hij met onveranderde uitdrukking op z'n gezicht de brieven doorlas. Dan zei hij koel, zonder op te kijken: "Dat spijt me, Miss Armstrong. U hebt altijd uitstekend gewerkt. Hebt u de kas al opgemaakt?"

Als ze niet in staat was geweest zich in bedwang te houden, zou Fleury Abbott naar alle waarschijnlijkheid weer naar New York zijn teruggekeerd. Maar Florence Armstrong handelde als Florence Armstrong en niet als de millionaire Fleury Abbott. Ze smiet haar bloc-note en potlood op zijn bureau neer en stampvoette van woede.

"Oh!" riep ze. "U bent — u bent —"

Snikkend rende ze naar de deur. Doch ze kreeg geen tijd haar zin af

te maken of om zelfs maar de deur te bereiken. Grant Houston sprong als een atleet over zijn bureau en hield z'n secretaresse in z'n armen gekneld.

Terwijl hij sprak, klonk z'n stem nog even streng en brusk als altijd, doch de klank was anders.

"Waarom huil je? Je gaat nu toch weer naar je millioenen, waarvoor dozijnen mannen aan je voeten zullen knielen en —"

Florence Armstrong hield op met huilen en verweerde zich niet langer in zijn armen.

"Hoe wist je dat?"

Zijn stem klonk nu nog strenger dan voorheen, toen hij haar vraag negeerde: "Waarom moest je van al de kantoren van Chicago nu juist het mijne uitkiezen? Ik ben nu levenslang een idioot, omdat ik je niet herkend heb."

Florence begon opnieuw te snikken, terwijl haar hoofd op z'n schouder rustte. "En wat mij betreft? Denk je niet, dat ik ook belachelijk ben? Ik had alles wat een mensch maar verlangen kan. Alleen dat eene niet, wat iedereen heeft. Ik heb getracht dat te bereiken, maar het is me mislukt."

"Wat was dat dan?"

"Ik haakte naar liefde en geluk."

Grant's armen omvatten haar nog inniger. "En — denk jij misschien, dat ik een der rijkste meisjes ter wereld kan liefhebben?"

"Waarom niet? Want als ik nu eens geen rijk meisje was? Ik hoef immers niet terug te gaan," zei ze bijna juichend. "Ik behoeft het geld immers niet te nemen."

"Maar dat zul je natuurlijk wel doen."

"Grant," zei ze smeekend, "zou je kunnen vergeten, dat er een Fleury Abbott bestaat? Het zal zoo gemakkelijk zijn dat te doen, omdat niets de moeite waard was om eraan terug te denken. Het zou me veel moeilijker vallen en ontzettend veel verdriet kosten, Florence Armstrong en het jaar, dat ze met jou samen werkte, te vergeten, dan Fleury Abbott en haar leven temidden der bruidsschatjagers!"

Hij keek haar ernstig aan.

"Je zou het mij nooit vergeven, als ik je niet liet teruggaan."

Ze lachte. "Maar jij zoudt me dat ook nooit vergeven."

Nu lachte hij ook en voor het eerst vonden hunne zielen zich in een innigen kus.

*

Enkele dagen later, vlak na de eenvoudige huwelijksplechtigheid, waarbij Florence Armstrong voor de tweede maal haar naam veranderde, nu in Mrs. Houston, werd er een telegram binnengebracht voor Mistres Florence Houston.

"Innigste wenschen voor je geluk. Je bent een verstandig meisje geweest. Justin Husing."

"Dus mijn voogd wist al dien tijd waar ik me ophield!" riep ze verwonderd uit. Ze glimlachte allerliefst. "Maar — hij is een schat, dat hij me niet heeft verraden. De volgende week gaan we hem samen in New York bezoeken, om alles te regelen. Of liever gezegd: Jij mag alles regelen, lieveling. Ik ben rijk genoeg met jou alleen!"

En dat ook hij niet meer verlangde, bleek wel uit het feit, dat eenige weken later een millioenenregen over talrijke liefdadige instellingen losbarstte, zonder dat ook maar iemand de herkomst ervan kon aangeven. Of het moest Justin Husing zijn, maar die had bewezen, dat hij kon zwijgen.

Radox verdrijft vetwormpjes

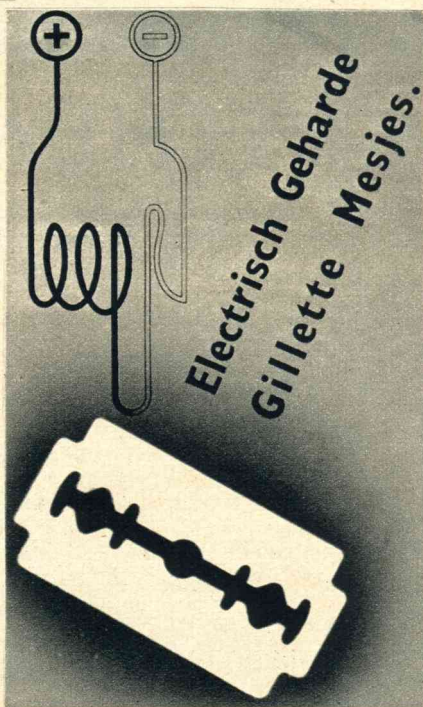

onmiddellijk en pijnloos.

"Ik had vreeselijke last van vetpuistjes op mijn kin, terzijde van mijn neus en een paar groote op mijn voorhoofd. Ik schaamde me om uit te gaan. Ik voelde mij er eenvoudig ongelukkig door, en poeder scheen het nog erger te maken. Op een avond raadde een vriendin me Radox aan. Ik probeerde het, en de vetpuistjes verdwenen als bij tooverslag. Nooit in mijn leven was ik zoo gelukkig geweest, en ik vertel er iedereen van." L.B.R.

U hoeft niets anders te doen, dan een groote theelepel Radox in een kop heet water te mengen, en met deze welriekende lotion eenige minuten lang Uw gezicht te betten. Veeg dan de vetpuistjes met een zachte handdoek weg en gebruik daarna wat goede cold cream. Pijnlijk uitknippen is nu overbodig. Probeer Radox vanavond nog. In het pak vindt ge goede raadgevingen van een deskundige, waarbij U verklaard wordt, hoe ge op de beste manier Uw huid moet verzorgen. Radox is heerlijk geparfumeerd en verkrijgbaar bij alle apothekers en drogisten à f 0.75 per pak, omzetbelasting inbegrepen. Een pak is toereikend voor verscheidene weken. Nu ook verkrijgbaar in kleine pakjes à 12½ ct. per stuk.

Imp. N.V. Rowntree Handels-Maat-schappij, Heerengr. 209, Amsterdam-C.

Electrisch Geharde
Gillette Mesjes.

HEB BEN EEN FIJNERE SNEDE, OMDAT het thans als gevolg van Gillette's speciaal electrisch hardingsprocedé mogelijk is twee graden van hardheid in één mesje te verkrijgen. Zacht aan de zijanten, waar het mesje met het apparaat moet meebuigen — hard aan de snede, opdat het zoo fijn mogelijk geslepen kan worden. Dit beteekent, dat niet alleen de snede der mesjes scherper is dan ooit tevoren, doch ook, dat het harde staal van de snede den levensduur van elk mesje langer maakt. Neemt proef met de nieuwe, blauwe Gillette Sleuf Mesjes. Ze zijn het waard.

HEEL
PAKJE
F. 1.00

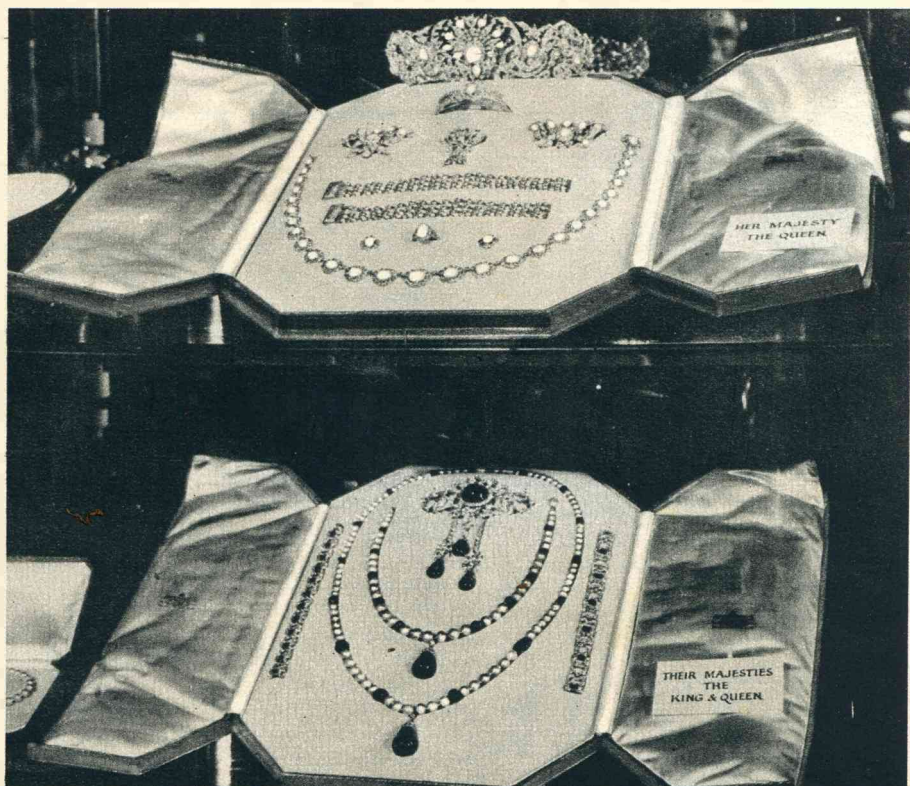
**BLUE
GILLETES**

HALF
PAKJE
F. 0.50

BUITENLANDSCH NIEUWS

De Hertog van Gloucester, een zoon van den Engelschen Koning, is te Londen in het huwelijk getreden met Lady Alice Scott. Een foto van het bruidspaar te midden van familieleden en bruidsmeisjes. V.l.n.r. eerste rij: Lady Mary Cambridge; Princess Elizabeth van York; Princess Margaret Rose van York en miss Ann Hawkins. Tweede rij: Miss Claire Phipps; Lady Elizabeth Scott; Koningin Mary; de Hertog en Hertogin van Gloucester; Koning George; Lady Angela Scott en miss Myra Scott.

De geschenken van Koning George en Koningin Mary aan de Hertogin van Gloucester.

Door den regenval van de laatste dagen is de rivier Dochart te Killin in Schotland tot een woesten bergstroom aangezwollen.

DE OORLOG TUSSCHEN ITALIË EN ABESSINIË

Boven: Abessijsche troepen, welke te Harrar in de Ogaden geconcentreerd zijn, trekken naar het Zuiden om den Italiaanschen opmarsch te stuiten. Beneden: De bevolking van Harrar slaat het vertrek der soldaten buiten de muren der stad gade.

HERFSTSCHOONHEID

*in het Park te
Rotterdam*

O, HERFST...

*O, Herfst, wat zijt gij schoon, vol klare kleurenprachten.
Zie, hoe het water blinkt. Het blijde baldakijn
Des hemels licht en lijkt een vlag van blauw satijn.
De winden wapp'ren zacht en schenken frissche krachten.*

*Nu is het Park een sprookje in sprankel-zonneschijn.
Laat ons om deze pracht even gelukkig zijn.* H.

Te Amstelveen had Zaterdag j.l. de start plaats voor den herfstrijt der K.N.M.V.

SPORT

van de Week

Op de jaarlijksche algemeene vergadering van de Rotterdamsche Sportpers is het bestuurslid Thomassen (geheel links aan de tafel) Zaterdag gehuldigd in verband met zijn 25-jarig jubileum als journalist bij de Maasbode.

Op de kunstijsbaan te Amsterdam viert de ijssport reeds hoogtij. Kiekje uit den ijshockeywedstrijd van de Blue Six tegen Berlijn. Moment voor 't Hollandsche doel.

In de omgeving der Residentie hield Zaterdag de Kon. Ned. Jachtvereniging een slippjacht. Foto van het vertrek der meute met op den achtergrond het Huis ten Bosch.

Te Parijs is de „Zesdaagsche” voor wegrenners gehouden. Foto van een aantal deelnemers aan den start. Het zijn v.l.n.r.: Guerra, Thierbach, Valentijn, Bonduel, R. Maes, Olmo, Jean Aerts en Prior.

In het Sportfondsenbad te Amsterdam werden Zaterdag-avond twee records verbeterd, n.l. door Jenny Kasteyn op de 200 M. schoolsleg en door Metman de 100 M. rugslag. De kampioenen feliciteeren elkaar na afloop.

Fotonieuws uit den belangrijken 2e-klasse-wedstrijd C.V.V.—Overmaas (2—2). De keeper van Overmaas redt, terwijl Dijke een oogje in het zeil houdt.

Goed werk van Xerxes in de Residentie. Zondag speelden H.B.S. en Xerxes op Houtrust gelijk (3—3). Kiekje uit deze spannende match. Lagendaal voor het Haagsche doel in actie.

Een flinke overwinning. Zondag behaalde D.H.C. zijn eerste overwinning en wel met niet minder dan 8—1 op V.U.C. Moment uit deze match. D.H.C.'s eerste doelpunt. Ondanks een wanhopige poging van den Haagschen doelman verdrijft de bal in het net.

Rechts: Een overtuigende zege van Sparta op het leidende V.S.V. (5—1). Moment voor het Spartaansche doel tijdens een hoekschop.

De bouw van het nieuwe Feijenoord-stadion heeft een aanvang genomen. Burgemeester Droogleeuw Fortuyn stelt door een druk op den knop de hijschkraan in werking.

HET scheen wel of het Rotterdamsche voetbalpubliek er Zondag de lucht van had, dat er op Spangen iets bijzonders zou gebeuren. Althans er was zeer veel belangstelling voor het treffen tusschen de roodwitte Spartanen en idem Velseroorders. Zooals vaak het geval is, had ook ditmaal het publiek een fijnen neus. Tegen de verwachting in bracht Sparta den leiders der afdeeling een sprekende nederlaag toe. Waar bovendien ook R.C.H. werd geklopt, hebben de Spartanen zichzelf een goeden dienst bewezen. Er is ineens weer een kampioenskans ontstaan en wij zouden dit zelfs een zeer serieuze durven noemen, indien wij er maar van overtuigd konden zijn dat de Spanger club zoo bleef spelen als dit Zondag j.l. het geval was. Vooral tijdens de eerste helft van den strijd was het spel van Sparta-zijde uitstekend.

Onze andere vertegenwoordigers in afdeeling I brachten het er minder goed af. Te Schiedam werd Hermes D.V.S. met 6—3 door A.D.O. geklopt. Xerxes deed het beter en speelde gelijk tegen H.B.S. in Den Haag, hetgeen een goede prestatie kan worden genoemd. De gestreepten hebben thans 4 punten uit 7 wedstrijden, terwijl Hermes D.V.S. er 3 bezit en hiermede onderaan staat. Verder zijn hier K.F.C. en Haarlem nog in gevaar.

In de andere afdeeling behaalde Feijenoord een 3—0-overwinning op D.W.S. De andere kampioens-candidaten wonnen hier echter ook. Stormvogels bleef in IJmuiden met 3—1 de meerdere over Excelsior, terwijl D.F.C. den lastigen uitwedstrijd te Zaandam tegen Z.F.C. in een 2—0-overwinning wist om te zetten. Hierdoor blijven Stormvogels en D.F.C. aan den kop gaan. Blauw-Wit won eveneens en staat er zeker niet slechter voor dan genoemd tweetal. Zelfs hebben de Amsterdammers een verliespunt minder. Opmerkelijk is hier de 8—1-overwinning, welke D.H.C. op V.U.C. behaalde. De eerste overwinning der Delftenaren is er dus één die klinkt als een klok.

D. S. van Zuiden:

De synagoge der Hoogduitsche Israëlietische Gemeente (geheel rechts) zooals zij in 1671 werd opgericht tegenover de te Amsterdam reeds geruimen tijd bestaande synagoge der Portugeesche Joden (geheel links). Op de plaats der eerste drie huizen met topgevels, die men links van de Hoogduitsche synagoge ziet, werd in 1730 een tweede, de zgn. Nieuwe Synagoge van de Hoogduitsche Gemeente ingewijd.

HET DERDE EEUWFEEEST

der Nederlandsch-Israëlietische Gemeente te Amsterdam

De Jodenbreestraat, in welks omgeving zich in de zeventiende eeuw de Amsterdamsche Jodenbuurt ontrikkelde, naar C. Springer. Links het huis van Rembrandt.

DRIE honderd jaren is het ongeveer geleden, dat de eerste joden uit Polen en Duitschland in Amsterdam kwamen, gevlucht als zij waren uit het naburige Duitschland, waar de vreeselijke oorlog woedde, waarin een Tilly en een Mansfeld op den voorgrond traden, en die 30 jaren duren zou.

De meesten van hen, bijna zonder enig aardsch bezit, kwamen naar Amsterdam, waarvan men wist, dat er godsdienstvrijheid verzekerd was en reeds een nederzetting van Portugeesche en Spaansche joden bestond, die er synagogen hadden.

Op den eersten dag van het Joodsche Nieuwjaar, dat op 27 September j.l. gevierd is, is in de synagogen van Amsterdam in de gebedsorde het feit herdacht, dat op dien zelfden feestdag voor 300 jaren een aantal joden zich in een kamer in de Lange Houtstraat, bij de Amsterdammers beter bekend onder den naam Vlooyenburg, verenigden om synagogedienst te houden. Zij benoemden twee parnassijns en kozen als opperrabbijn Mozes Jacob Weil.

Uit dit kleine begin heeft zich de belangrijke Hoogduitsche joodsche gemeente, die sedert den Napoleonischen tijd den officieelen titel draagt van Nederlandsch Israëlietische Hoofdsynagoge, gevormd, welke een eereplaats inneemt in het wereldjodendom.

Ook reeds vóór 1635 woonden er in Amsterdam joden. Maar dit waren de nakomelingen van de in 1492 uit

Antieke gouden kroon uit het bezit der Hoofdsynagoge; deze is bestemd de wetsrollen te sieren wanneer deze van den mantel voorzien zijn.

Spanje en Portugal verdreven joden, die zich in de Levantsche landen, in Italië, Turkije en Antwerpen gevestigd hadden. Dezen waren voor het grootste gedeelte zeer vermogende lieden, die handelsbetrekkingen onderhielden met den Levant en deze in Amsterdam nog wisten uit te breiden. Ook stichtten zij in Amsterdam suiker- en zijde-industrieën. In 1675 werd op het J. D. Meijerplein, toenmaals de Houtmarkt, hun beroemde synagoge ingewijd.

De Hoogduitsche joden daarentegen hielden zich onledig met den kleinhandel en met het eenige ambacht, dat hun door de gilden was toegestaan, de diamantbewerking.

Men weet, van welke enorme betekenis de diamant-industrie, met alles wat daaraan verbonden is, lange jaren voor Amsterdam geweest is, en hoe tienduizenden daarin een goed stuk brood verdiend hebben. Helaas heeft de gewijzigde wereld-constellatie ook daarin groote veranderingen gebracht.

Na zeven jaren, in 1642, wist de kleine joodsche gemeenschap reeds de hand te leggen op een stukje grond te Muiderberg, dat haar tot begraafplaats zou dienen. Men weet, dat deze thans ontzaglijk uitgestrekte begraafplaats tot op den huidigen dag gebruikt wordt.

Ondertusschen had de gemeente zich in de jaren

vormden, waaraan eeltraat in 1673 voor gwerden ondergebrachtNatie", zooals zij gen

Deze had toestemmvan de Amstelstraat eMeijerplein, een synago

de groote synagoge waEen glanspunt in h1 April 1924 H.M. deHendrik en Prinses Ju

synagoge, die op bijzo bezochten. Dit Hoog begroet, bezichtigde al luisteren naar de toesprabbijn, wijlen A. S.

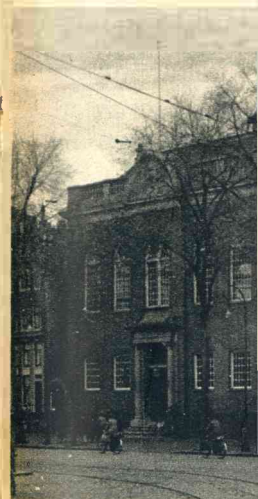
Weinig zijn de momebinnen de Amsterdargroot en enthousiast

zoo eens te zeggen alsdividueel was gebrachtHuis van Oranje heeft

trouwens nooit ontbrolaties den schijn wel e

Maar nog steeds groGroote synagoge verresynagoge, die in 1730

Terwijl de parnassij

rechts) zooals zij in 1671 werd opgericht gogoe der Portugeesche Joden (geheel links). links van de Hoogduitsche synagoge ziet, de Hoogduitsche Gemeente ingewijd.

EST

t het bezit der Hoofd- l de wetsrollen te sieren mantel voorzien zijn.

rtugal verdreven joden, e Levantsche landen, kije en Antwerpen ge- n. Dezen waren voor gedeelte zeer vermo- die handelsbetrekkin- den met den Levant msterdam nog wisten 1. Ook stichtten zij in uiker- en zijde-indus- 5 werd op het J. D. enmaals de Houtmarkt, synagoge ingewijd. uitsche joden daaren- den kleinhandel en hun door de gilden erking.

beteekenis de diamant- 1 verbonden is, lange , en hoe tienduizender diend hebben. Helaas latie ook daarin groote

st de kleine joodsche leggen op een stukje tot begraafplaats zou ontzaglijk uitgestrekte n dag gebruikt wordt. nte zich in de jaren

Mr. Jonas Daniël Meyer, vermoedelijk de eerste Joodsche advocaat en rechter in Nederland, jurist van groote geleerdheid en bekwaamheid, naar wien het synagogenplein in de vorige eeuw werd genoemd.

Antieke zilveren schenkkkan en schaal uit den schat der Hoofdsynagoge: deze doen dienst bij de plechtige reiniging der priesters.

R. Chachan Tsewi (1710—1714) was de vermaardste rabbijn, dien de Amsterdamsche Hoofdsynagoge bezeten heeft.

1648—1654 sterk uitgebreid, hetgeen een direct gevolg was van de vreeselijke jodenvervolgingen, die er in die jaren in Rusland en Polen plaats vonden onder leiding van den beruchten Chmelnicky.

Het stichten van meerdere bedehuizen was van dezen aanwas een gevolg. Evenwel hadden de joden van Duitschen of van Poolsch-Russischen oorsprong een eenigszins afwijkenden ritus, zoodat zij zelfstandige gemeenten

vormden, waaraan echter de Amsterdamsche Magistraat in 1673 voor goed een einde maakte: allen werden ondergebracht bij de bestaande „Hoogduitsche Natie”, zooals zij genoemd werd.

Deze had toestemming gekregen, om aan den hoek van de Amstelstraat en de Houtmarkt, thans J. D. Meijerplein, een synagoge te bouwen. Deze nog bestaande groote synagoge werd in 1671 ingewijd.

Een glanspunt in haar bestaan was het, toen op 1 April 1924 H.M. de Koningin, vergezeld van Prins Hendrik en Prinses Juliana en een groot gevolg, deze synagoge, die op bijzonder fraaie wijze versierd was, bezochten. Dit Hooze Gezelschap, met koorgezang begroet, bezichtigde alle ritualen en bleef aandachtig luisteren naar de toespraak van den toenmaligen opperrabbijn, wijlen A. S. Onderwijzer.

Weinig zijn de momenten geweest, waarin de vreugde binnen de Amsterdamsche Joodsche gemeente zoo groot en enthousiast was. Men beschouwd het om zoo eens te zeggen alsof dit bezoek aan een ieder individueel was gebracht. Aan aanhankelijkheid aan het Huis van Oranje heeft het den Amsterdamschen joden trouwens nooit ontbroken, al hebben politieke constellaties den schijn wel eens anders doen zijn.

Maar nog steeds groeide de gemeente en naast deze Groote synagoge verrees op de Houtmarkt de Nieuwe synagoge, die in 1730 werd ingewijd.

Terwijl de parnassijns groote macht hadden in hun

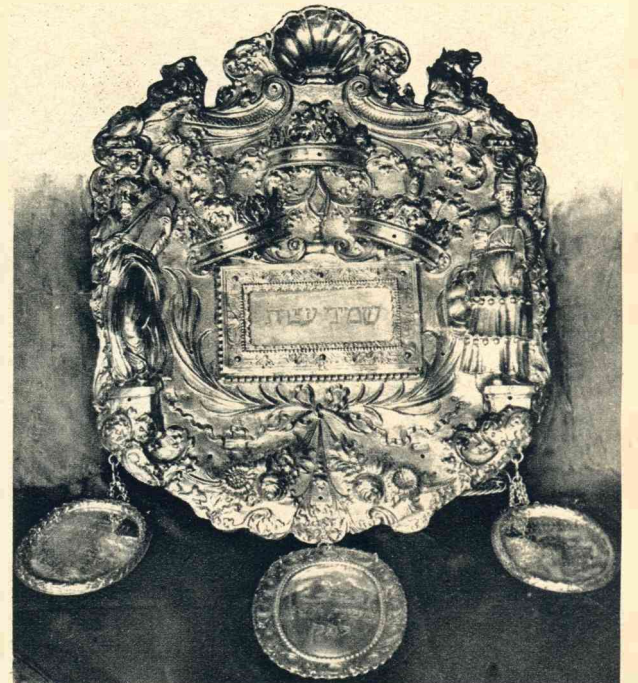
toezicht op wat wij zouden noemen administratief gebied, zorgden de opeenvolgende opperrabbijnen voor de verzorging van de geestelijke belangen en de Amsterdamsche gemeente heeft er steeds voor gezorgd, groote geleerden tot dit hooge ambt te benoemen.

Hoewel van een ghetto in Amsterdam evenmin als ergens anders in Nederland sprake was, woonden de joden in Amsterdam tot in de 20e eeuw veelal in dezelfde buurt, waarvan de Jodenbreestraat met haar zijstraatjes, het Waterlooplein en Meijerplein het middenpunt vormden. Hier was het ook, dat een Rembrandt in zijn tijd zijn typen wist te kiezen, waarvan de afbeeldingen ons nog in verrukking brengen. En waarvan evenzoo Max Liebermann in onzen tijd de sfeer zoo juist op het doek wist weer te geven. Ook letterkundigen als Siegfried van Praag, Rabbijn de Hond e.a. vonden hier de objecten en situaties voor hun letterkundigen arbeid.

Bij de uitbreiding, die Amsterdam in deze eeuw heeft ondergaan, hebben zich ook vele joden naar de periferie van de stad verplaatst. Daardoor verrezen in de nieuwe wijken mooie, naar moderne architectuur gebouwde synagogen, waarvan wij noemen die in de Obrechtstraat, gebouwd door Harry Elte, en die in de Linnaeusstraat, gebouwd door Baars.

Wanneer Amsterdam zijn joden eens niet meer bezat, zou het stellig veel van zijn karakter en kleurrijkdom verloren hebben. De Amsterdamsche joden zijn steeds goede vaderlanders en bovenal goede Amsterdamers geweest.

En wil men hiervoor een pakkend bewijs, en daarmee zal ik eindigen, dan is het dit: dat de Amsterdamsche jood, Amsterdam bedoelende, dikwijls zal spreken over Mokum (mokoum) hetgeen „plaats” beteekent, of over Mokum ollef, hetgeen de eerste of voornaamste plaats is. Alle overige belangrijke steden tellen voor hem niet mee. Er is maar één Mokum, en dat is Amsterdam.

Rijk bewerkt zilveren schild uit de verzameling antieke rituele sieraden der Hoofdsynagoge: zulk een schild dient tot versiering der wetsrollen.

Zooals het interieur der Hoofdsynagoge er in onze dagen uitziet: in het midden de Biema, de tribune, vanwaar de Torah wordt voorgelezen, en op den achtergrond de Arke met voorhangsel.

Links: De Groote en links daarvan de Nieuwe Synagoge in onzen tijd: slechts onbeteekenende verbouwingen onderscheiden ze van de oorspronkelijke tempels. De Houtmarkt, zooals het plein op den voorgrond aanvankelijk heette, werd in Jonas Daniël Meyer-plein herdoopt.

Wat zullen Uw kinderen 'n plezier hebben!

wanneer U ze laat meedoen aan Philips' Kinderwedstrijd. Een even prettig als opvoedkundig werkje.... met het spannende vooruitzicht op een der 110 prijzen of 2500 troostprijzen, door Philips voor de winnaars beschikbaar gesteld. Prijzen, die er wezen mogen:

radio-toestellen, meccano's, auto-peds, fietsen, fietslantaarns, foto-toestellen, elektrische treinen, vliegtuigbouwdoozen, rolschaatsen, enz. enz.

Uw
handelaar
in
Philips-
lampen
verschafft U
alle
inlichtingen

PHILIPS' Kinderwedstrijd

„HET GOED VERLICHTTE HUIS”

N.V. PHILIPS' GLOEILAMPENFABRIEKEN, EINDHOVEN

Vrijdagavond — tusschen zeven en acht door Al Calderon

De geschiedenis van dien Vrijdagavond tusschen zeven en acht uur ving Dinsdags aan met een brief van den heer Harry Crone aan mejuffrouw Maud Dorrington. Wat meneer Harry — zoo werd hij vanwege zijn heerachtig voorkomen betiteld door zijn kennissen — allemaal in dien brief schreef, behoeft hier geen vermelding. Iedereen kent de hooggestemde en fantastische ontboezemingen van een schriftelijke liefdesverklaring en er is al méér dan genoeg ergernis in de wereld. Alleen het slot van den brief dient hier te worden aangehaald.

„En omdat ik je nergens meer ontmoet, sinds die John Slaters boven jullie winkel woont, ben ik wel verplicht je dit te schrijven, lieveling. Veel liever had ik het je natuurlijk allemaal mondeling gezegd. Ik hoop, dat je me terstond antwoordt, want ik zit op vurige kolen. Dag en nacht moet ik aan je denken en gisteren droomde ik nog, dat je in het water viel en dat ik je redde. Je had dat blauwe complet aan, waarmee je zooveel op Greta Garbo lijkt, en toen ik je eruit wou halen, verdronk ik. Ik zweer je op mijn knieën, lieveling, dat ik mijn heele leven van je zal houden en dat ik je op mijn handen zal dragen. Schrijf direct terug aan je je eeuwig liefhebbenden Harry.

× Bij dit kruis heb ik honderd vurige kussen voor je neergedrukt.”

Zóó luidde het slot van den brief, dien meneer Harry aan mejuffrouw Maud Dorrington geschreven had. Toen hij het heele gevalletje nog eens nalas, vond hij het zeer aandoenlijk, aarzelde of hij er geen „nadruk verboden” onder zou zetten, doch besloot met de gebeurtenis zoo maar te posten.

Prompt zes en dertig uur later had meneer Harry antwoord van mejuffrouw Maud Dorrington.

„Beste Harry,” begon zij hartelijk en veelbelovend. Op dit begin volgden acht regels met de overbekende, jonkvrouwelijk-schuchtere, doch valsche bezweringsen, dat zij verrast, overrompeld, diep aangedaan enzovoorts was. Toen volgde het slot en ook dit behoort hier te worden vermeld.

„Dus, beste Harry, laat mij eenige dagen tijd, om na te denken over zoo'n gewichtig besluit. Over dien John Slaters moet je je niet bezorgd maken — ik vind hem wel een aardigen jongen, maar ik vind jou óók een aardigen jongen. En bovendien is vader druk bezig den winkel over te doen, omdat die zoo slecht gaat, en dan woont hij vanzelf niet meer boven ons. Laten we nu afspreken, dat je me Vrijdagavond tusschen zeven en acht even opbelt. Dan heeft vader zakenbezoek en help ik in den winkel. Komt vader soms toch aan de telefoon, dan zeg je maar, dat je verkeerd verbonden bent. Probeer het dan nog maar eens; hoe vaak dat doet er niet toe, eindelijk moet je mij toch treffen. O ja, ons nummer is „Flaxman 8196”. Nu, beste Harry, die kussen kan ik je heusch nog niet terug geven, maar ontvang voor elken kus een stevigen knuist van Maud Dorrington.”

Het was meer, veel meer, dan meneer Harry had durven hopen. Hij scheen zich te hebben vergist, met dien langen slungel boven den winkel was dus niets aan de hand. Er was hoop, véél hoop...

Om het pijnigend wachten van twee heele etmalen te doorworstelen, bezondigde meneer Harry zich geestdriftig aan gedachten. En niet eens zulke slechte, ziehier:

„Met stil verlangen blijf ik wachten
Zoolang mijn eenzaam, worst'lend
trachten

Uw stem verbeidt;
En altijd zal ik blijven droomen
Van dat je eindelijk zal komen
Voor allen tijd....”

Het wás zielsroerend, twee cahiers vol. Zoo werd het eindelijk Vrijdagavond zeven uur. Meneer Harry nam met een bevend hart en knikkende knieën in een telefooncel plaats en stopte een dubbeltje in de gleuf. Een tweede dubbeltje legde hij voor zich neer, voor het onverhoopte geval, dat de heer Dorrington zélf aan de telefoon zou komen. Toen belde hij op: Flaxman 8196, en nam sidderend de microfoon ter hand.

„Hier de firma Dorrington,” klonk de zware bulderstem van den heer Dorrington zélf door de telefoon.

„Neem me niet kwalijk, verkeerd verbonden....” stamelde meneer Harry verschrikt.

„Om u te dienen, mevrouw, dank u wel,” antwoordde de firma Dorrington. „Ik zal ervoor zorgen: vier pond suiker, 'n stukje kaas van anderhalf pond met weinig korst, twee ons thee, 'n pond koffie — jawel, gemalen, om u te dienen — 'n half pond biscuits, een ons witte peper en 'n stuk lavendelseep — jawel, mevrouw, échte Old Cottage. Dank u wel, mevrouw, tot uw dienst....”

Meneer Harry legde ietwat verbluft de telefoon neer. Er was óf een lek in de telefoonleiding, óf de firma Dorrington had tegen een dame in den winkel gesproken met de microfoon nog voor den mond. Enfin, even wachten, dadelijk was Maud misschien in den winkel....

Vijf minuten later probeerde meneer Harry het ten tweede male. Ook nu had hij 'n strop: Flaxman 8196 was in gesprek. Hij bemerkte, dat hij geen dubbeltjes meer had, rende naar een winkel, om een gulden te wisselen, en legde negen dubbeltjes voor het toestel neer. Het tiende stopte hij in de gleuf: Flaxman 8196....

't Was pech: wéér kwam de firma zelf aan de telefoon.

„Verkeerd aangesloten....” mompelde meneer Harry verslagen.

„O, is u het, Excellentie,” zei de firma Dorrington met een huivering van eerbied in haar stem. „Media Regalia van vijftien — natuurlijk, Excellentie. In blik — om u te dienen, Excellentie. Jawel, versch en kurkdroog, Excellentie. Vier blikjes — ik zal er onmiddellijk voor zorgen, Excellentie. Dank u wel voor de begunstiging, Excellentie....”

De firma Dorrington verbrak de verbinding en meneer Harry legde met een diepen zucht van teleurstelling voor de derde maal de microfoon neer. Er viel nu niet meer aan te twijfelen: er was een lek in de telefoonleiding.

Dát schreef mejuffrouw Maud Dorrington aan het slot van haar brief.

En dat lek moest gezocht worden in de Centrale, waarschijnlijk haperde er iets aan den automatische zoeker. Enfin, 't ging hem niet aan; over vijf minuten zou hij het nóg eens probeeren....

Met een diepen zucht nam meneer Harry afscheid van zijn vierde dubbeltje. Toen ontsnapte hem een verbeterd verwensching — Flaxman 8196 was in gesprek.

„De duvel speelt ermee,” geloofde meneer Harry. En vijf minuten later stopte hij zijn vijfde dubbeltje in de gleuf. 't Was om razend te worden: wéér verscheen de firma Dorrington-zelf aan de telefoon.

„Verkeerd aangesloten...” mopperde meneer Harry.

„Heel goed, dank u wel, mevrouw,” zei de firma Dorrington hartelijk. „Zeker, mevrouw, ik zal even herhalen. Drie ons Fransche vermicelli, 'n half ons muskaatnoot, 'n pak macaroni — natuurlijk, mevrouw, altijd van Torino — 'n kilo gele zeep en drie closetrollen. Om u te dienen, mevrouw, het zal morgen bezorgd worden....”

Meneer Harry legde met 'n ietwat botte uitdrukking op zijn bleek gelaat de telefoon neer. 't Was erger dan de pijnbank, zoo'n temptatie. De firma Dorrington nam natuurlijk bestellingen op voor Zaterdag — wie weet, hoe lang die grap duurde. En intusschen verstrekte de tijd — en om acht uur werd de winkel gesloten....

Met een droevigen blik zag meneer Harry zijn zesde dubbeltje verdwijnen. Er was voldoende afwisseling in het programma: dezen keer was Flaxman 8196 nog eens in gesprek. Toen gaf meneer Harry Crone zich aan zijn noodlot over met de wanhopige berusting van een ter dood veroordeelde, wiens gratieverzoek is afgewezen. Bij zijn zevende poging was de firma Dorrington nóg, of wéér in gesprek. Den achtsten keer trof hij weer de firma-zelf en hoorde hij een bestelling aan van koffie, braadvet, slaolie en kattetongen. Voor zijn negende dubbeltje werd meneer Harry op de hoogte gesteld van de prijzen en kwaliteiten van Parel-tapioca, sago, babyvoeding en custardpoeder. Voor het tiende dubbeltje vernam hij van de firma-zelf, dat een zekere mevrouw, die hij niet kende, morgen een bus ossenstaartsoep, een pak haver-mout, een flesch azijn en zes potten jam thuisbezorgd zou krijgen. Zijn elfde dubbeltje gaf weer „in gesprek”, voor zijn twaalfde kreeg hij van de firma-zelf te hooren, dat kuikens 's morgens gevoerd moesten worden met eiermeel en dat er morgen honderd pond van bezorgd zou worden. Toen moest meneer Harry wisselen....

Het was tien vóór acht, toen hij in de telefooncel terugkeerde. Met een berustend gebaar deponeerde hij zijn dertiende dubbeltje in de gleuf: Flaxman 8196.

„In gesprek,” mompelde meneer Harry met een idiote grijns op zijn gelaat. Hij begon het grappig te vinden, verwoed zette hij door.

„Firma Dorrington,” diende de firma-zelf zich aan.

Meneer Harry zei iets heel leelijks en legde de microfoon neer. En toen sloeg het acht uur — de winkel werd gesloten.

Meneer Harry dacht er zelfs niet aan zijn pogingen op te geven. Hij zou dóór blijven bellen, tot twaalf uur, desnoods den heelen nacht. Hij zou en moest Maud spreken. Al kostte het hem een heel weksalaris — zijn heele spaarbankboekje. Hij zou.... hij moest.... hij wilde.... meneer Harry stikte haast van woede en ergernis....

Het zestiende dubbeltje verdween in de gleuf: „Flaxman 8196.” En toen....

„Maud Dorrington....” zei een zilveren juichstem.

Meneer Harry was er werkelijk een oogenblik beduusd van. „O.... o, lieveling, ben je daar eindelijk?” stamelde hij met een drogen snik in zijn stem.

Er klonk een juichkreet door de telefoon. „Ben jij het, Harry? O, wat fijn, dat je nog even opbelt. Heerlijk, zeg, alles is in orde, hoor....”

Meneer Harry werd afwisselend rood en bleek van aandoening. „Al.... alles in orde?...” stotterde hij ver-rukt.

„Ja, zeg, oh, het ging zoo éénig,” zei mejuffrouw Maud Dorrington enthousiast. „Nét was die meneer binnen, die misschien den winkel over zou nemen, toen jij het éerst belde. En toen belde Johnny Slaters — weet je wel, die boven ons woont. Daarop belde jij weer en zoo ging het beurt om beurt: jij en Johnny. De telefoon heeft bijna niet stilgestaan. En die meneer dacht heusch, dat het allemaal bestellingen waren voor den Zaterdag. Vader is net de deur met hem uitgegaan, om 'n contractje op te laten maken. Hij heeft den winkel voor 'n mooien prijs overgedaan, jullie hebben fijn geholpen, hoor. Vader zou je morgen een kistje sigaren sturen voor de moeite....”

Het duizelde meneer Harry. Hij wankelde, zwakte door zijn knieën, leunde tegen den wand en zag aller-akeligst bleek. „Maar.... maar.... hoe zit het met....” begon hij te stamelen.

„Met?... Waarmee....?” informeerde mejuffrouw Maud Dorrington onschuldig.

„Dien brief!” kreet meneer Harry. „Is het nu met ons.... óók in orde, lieveling?...”

Mejuffrouw Maud Dorrington liet een kirrend lachje hooren. „N.... neen....” zei ze, een beetje verlegen. „Ik heb er héél ernstig over nagedacht, maar eh.... zie je, ik vind je heusch een aardigen jongen, Harry. Maar Johnny Slaters — je weet wel — nou, die heeft me óók al een paar maal gevraagd, en ik vind hem toch heusch 'n nog áár-diger jongen....”

Deze geschiedenis overkwam meneer Harry Crone op een Vrijdagavond, tusschen zeven en acht....

Begeerde danseres...

Zij weet, dat de geur van parfum "4711" Tosca aan haar bekoorlijkheid een onvergelykelijke betoovering verleent. Zij gebruikt daarom ook ter volmaking harer schoonheid slechts de "4711" Tosca kleinnoodiën, uitgelezen cosmetische middelen, die alle gelijk de welriekendheid van "4711" Tosca bezitten.

4711
Tosca

Parfum
Eau de
Cologne
Poeder · Crème
Lotion
Zeep

Gezondheid!

Drink
Gezondheid en
kracht in met
SANATOGEN

„Degene, die Sanatogen gebruikt, wordt rijklijk beloond door afwezigheid van zwakte, door een toeneming van kracht en energie van lichaam en geest,” schrijft Dr. Cl. L. Wheeler.

Zoo is het oordeel van doktoren over Sanatogen en wanneer men voor oogen houdt dat meer dan 25.000 doktoren schriftelijk hun goedkeuring over Sanatogen hebben uitgesproken, is het wel duidelijk dat gij het volste vertrouwen in Sanatogen kunt stellen. Sanatogen zal U helpen, zooals het honderdduizenden vóór U heeft geholpen aan nieuwe kracht en gezondheid.

Begin nog vandaag Uw gezondheid te verbeteren met Sanatogen. Probeer het eens een paar dagen en zie voor Uzelf hoe Uw vermoeidheid verdwijnt en Uw zenuwen tot rust komen. Binnen enkele weken zult gij U niet alleen beter voelen, maar gij zult er veel beter uitzien. Volg den raad van deze doktoren en geniet weer als vroeger van een jeugdige gezondheid.

SANATOGEN

Het Zenuwsterkend Voedsel.
In alle Apoth. en Drogist. vanaf fl. 1.-

VIJFDUIZEND GULDEN VOOR DE ABONNÉ'S VAN PANORAMA OP 5 DECEMBER A.S.

Weet ge wel, dat thans nog slechts drie weken ons scheiden van de klinkende St. Nicolaas-surprise, waarover wij u in ons blad van 5 Sept. j.l. uitvoerig hebben ingelicht? Natuurlijk zijt gij ook als abonné in onze registers ingeschreven en is het derhalve mogelijk dat gij één der duizend gelukkigen zult zijn!

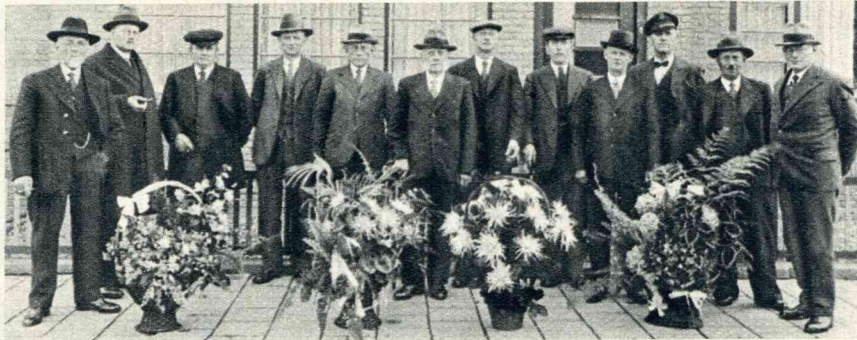
Bij het huwelijksfeest der echtgenooten A. J. v. d. Wilt en E. Hello te Rotterdam plaatsen wij de foto's der gelukkige echtelieden.

Het echtpaar E. en C. Magnin te Rotterdam vierde, onder hartelijke belangstelling, het gouden huwelijksfeest.

Op 18 Nov. hopen de echtgenooten F. van Toen en M. de Gier te Rotterdam den dag te herdenken, waarop zij vóór 50 jaar in 't huwelijk traden. — Een kiekje der echtelieden.

De Boerenleenbank te Berg-Ambacht bestond 25 jaar. — De heeren van bestuur en Raad van Toezicht in de bloemetjes.

Links: Het aardige klokke-torentje van de Rotterdamsche Beurs wordt schoongemaakt. Bij klok en klepel.

Te Leerdam kwam de verdienstelijke gemeentesecretaris, de heer Van Rijswijk, te overlijden. — Een laatste vaarwel bij de met bloemen bedekte baar.

Uit stad en gewest

De groote, nationale tentoonstelling te Rotterdam, georganiseerd door de ver. „de Postduif”, had veel succes. De kampioen der schoonheidsklasse.

Alle goede dingen zijn drie! — We plaatsen hier een aardig kiekje van de drieling Johanna, Gerarda en Jacoba van het echtpaar A. Grootenhuis, te Rotterdam. De drie meisjes zijn nu goed drie jaar oud en dat ze het uitstekend maken toont de foto wel aan!

De heer W. Eijeriks her-dacht den dag, waarop hij vóór 25 jaar in dienst trad bij de firma Hertsberger te Rotterdam. — De heer E. is tevens leider van de personeelstoelvereeniging

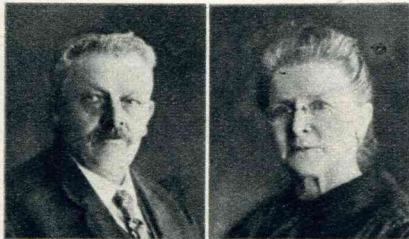
De mondharmónica-vereeniging „Freijenoord-Vooruit” vierde haar eerste lustrum met het geven van een mooi concert. — De muzikanten gekiekt.

NAJAARS-PRIMAVERA

Door de Flora '35,
Die naar Heemstede ons bracht,
Misten wij in 't lieve voorjaar
Onze eigen bloemenpracht:
Van een lente-expositie
Kon niets komen dezen keer,
Maar de najaars-Primavera
Mocht er wezen, evenzeer:
Herfst regeerde enk'le dagen
In het dierentuin-gebouw;
Wie er rondgingen, vergeten
Het geziene niet zoo gauw....
't Oog genoot een kleurenweelde,
Die zich nauw beschrijven laat:
Vreemde orchideeën prijken
In haar wonderlijk gewaad.
En exotische chrysanten
Gloeiden onder lampenschijn:
d'Orchideeën mochten 't winnen
Om haar grillig fijne lijn....
Heeren organisatoren
Hebben ons terdeeg verwend;
Oók verdienen Hollands kweekers
Alleszins een compliment.
H A N V A N A R K E L

Het echtpaar Borst, Heerenstraat te Gouda, was vijftig jaar gehuwd. — De getrouwen.

Te Rotterdam hopen de echtgenooten W. Fukker en E. Huisman eerstdaags de gouden bruiloft te vieren. — Het gelukkige echtpaar.

BEZORG UW KIND

een leuke verrassing!

Dames die winkelen kunnen thans hun kleuters, die zij hebben meegenomen of die thuis zijn, een extra verrassing bezorgen door bij Heck's op den Coolsingel rustig te gaan theedrinken. Want.... bij iedere

THEE- COMPLEET à 40 cent

wordt vanaf Zaterdag
16 Nov. t/m Donderdag
5 Dec. van 3-6 uur n.m. een

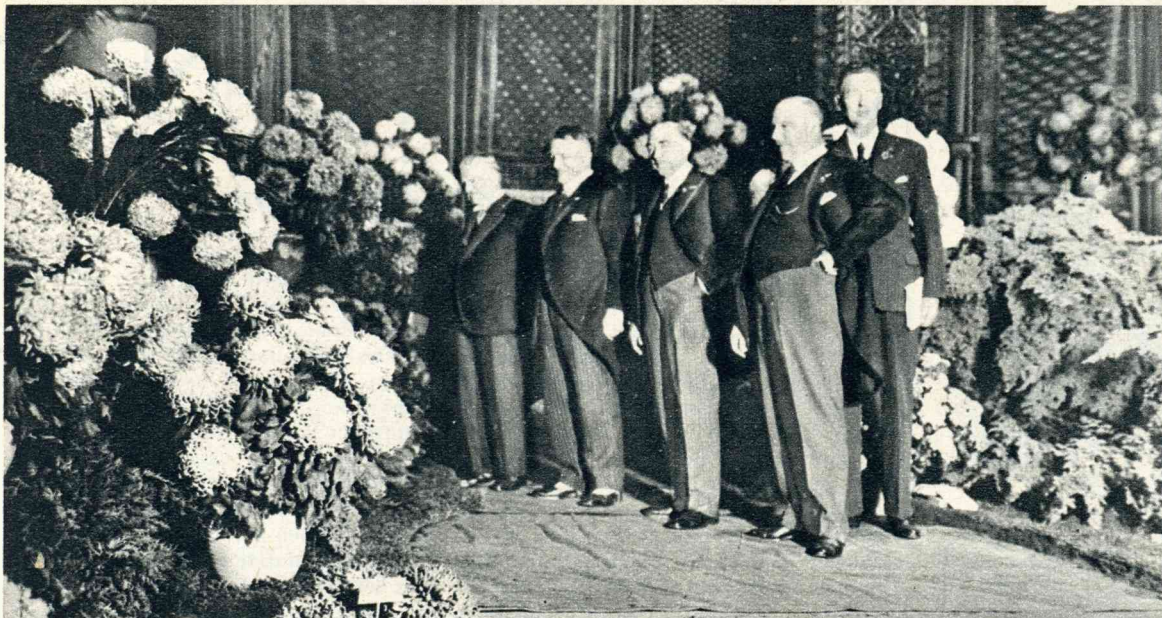
Sint Nicolaascadeau
voor zus of broer

gegeven bij

Heck's

op den Coolsingel - Rotterdam

Een kiekje bij de opening. V.l.n.r.: Onze Burgemeester, Z. Exc. Minister dr. Deckers, de heeren Hanegraaff en Hartlieb.

HERINNERINGEN AAN DE HERFST-PRIMAVERA

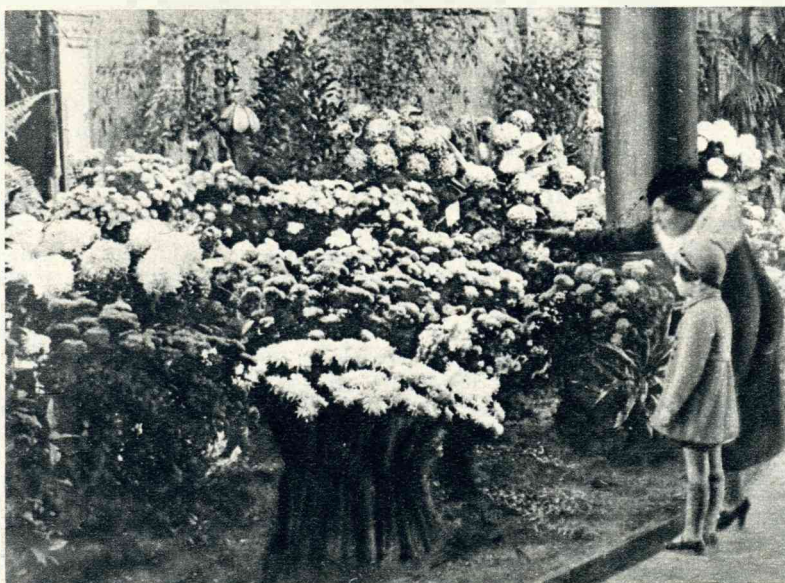
HET interieur van het fraaie Diergaarde-gebouw was in een wonder-tuin omgetooverd. Zou er wel iets schoons op de aarde bestaan dan bloemen? zoo zal men zich hebben afgevraagd.

Vooraf ging de belangstelling uit naar de edele orchideeën, die in tal van variaties aanwezig waren. Welk een bijzondere en heerlijke bloem. Hoe prijkt zij rijk en schitterend!

Maar ook kon men genieten van de sierlijke cyclamen, begonia's en chrysanthemums.

Voorts vroegen ter expositie de tropische kasplanten zeer de aandacht, met hun markante vormen, terwijl niet vergeten mag worden, bij de vermelding, de fruit-propaganda.

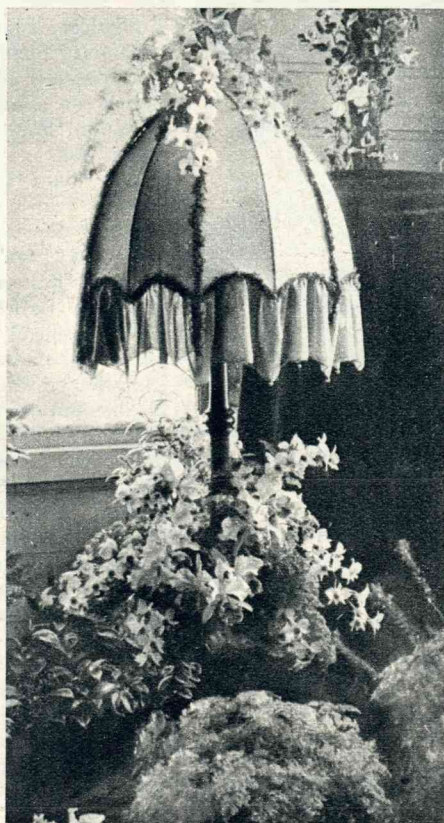
Onze lezers zullen van de smakvolle en fraaie bloemen- en fruitexpositie zeer genoten hebben. Onze kranige Minister van Landbouw en Visserij, mr. dr. Deckers, heeft haar op spontane wijze geopend en hij wees er vooral op, hoe de bloemen haar blijmoedigen invloed kunnen oefenen op de menschelijke ziel, in deze crisistijden. Het dankwoord van Primavera's voorzitter, den verdienstelijken heer Hanegraaff, aan alle medewerkers en ook aan den Minister, was zeker op zijn plaats.

Een hoekje vol bloemenweelde.

Het kleine meisje bij de orchidee.

De fraai versierde schemerlamp.

DE GEHEIME ZENDER VAN GROOT-ROTTERDAM

HALLO, hallo, dames en heeren. Van tijd tot tijd stemt uw radio-reporter z'n geheime zendertje af op de ultra-korte golf. En dat, om in contact te komen met een vriend, die ergens in de binnenlanden van Venezuela naar olie „hoort”. U weet, uit Venezuela komt olie, petroleum, en dit is een artikel, dat bij alle belangrijke wereld-vraagstukken een enorme rol speelt. Mijn Venezolaansche vriend begint ook een „zendertje” en zoo keuvelen we dan met mekaar wat over alles en nog wat. Deze week deden we dat 66k.

„Hallo,” riep hij me toe, „wat is het laatste nieuws in de Rottestad?”

„Hallo-hallo,” riep uw radio-reporter terug, „we hebben hier de eerste spant geplaatst voor het Feijenoord-stadion.”

„Mooi, prachtig,” zoo kwam de stem uit Venezuela terug, „waar komt dat stadion?”

„Aan den Kreekweg.”

Toen, dames en heeren, begon de Mexicaansche hond ons wat te plagen, zoodat we mekaar even niet konden verstaan. Uit al het geloei en lawaai, dat in m'n ooren terecht kwam, ving ik maar één woordje op, het woordje „crisis”. En dat is een onsympathiek woord: wij hier in Rotterdam hebben het jaren lang uitgesproken, in allerlei toonaarden, maar tegenwoordig hebben we al aardig geleerd er over te zwijgen.

Toen de Mexicaansche hond uitgeblafd was, dames en heeren, heb ik dat tegen m'n Venezolaanschen vriend gezegd, waarop ik prompt het antwoord kreeg: „Och ja, het spreekwoord zegt: in het huis van den gehangene spreekt men niet over het koord.”

Groot-Rotterdamsche luisteraars, ik heb dat onsympathieke spreekwoord gewoon genegeerd. Maar... toen klonk de stem uit het binnenland — met petroleum — van Venezuela: „Ik begrijp er niets van, al m'n familie en vrienden schrijven me, dat het bij jullie niet rooskleurig is; en tóch bouwen jullie een stadion, bouwen jullie een groote beurs, een ontzettend groote boot en een nieuw hoofdbureau van politie, houden jullie je Primavera's. Hoe kán dat nu?”

Ja, dames en heeren, dat is nu de moeilijkheid voor iemand, die niet behoort tot de Groot-Rotterdamsche familie, die enorm groote, hecht-verbonden familie, waarvan elk lid weet, dat ons geheim schuilt in onzen blik op de toekomst. Wij gaan voort, ondanks alles, en wij bouwen voor de toekomst van onzen handel, scheepvaart en sport: een beurs, een boot en een stadion. Wij gaan door! Lieten soms meneer Visser plus echtgenoot zich afschrikken door dat, welks naam ik door deze microfoon niet meer wensch uit te spreken? Dat dappere, knappe tweetal, afkomstig uit de goede stad Schiedam, maakte z'n eerste Karakorumreizen ook onder betere tijdsomstandigheden, maar zij wisten dat er daarginds in den Himalaya nog heel wat te doen viel voor hen en zij zetten de tanden opeen en wisten wéér een expeditie te organiseren. Zoo pas zijn ze terug gekomen, dames en heeren, en hun eerste openbare lezing vond plaats in Rotterdam, zooals zij dat steeds deden in deze stad na elke Karakorum-expeditie. In dikke rijen gingen de menschen de Groote Doelezaal binnen, om bij dit grootsche gebeuren aanwezig te zijn. En smeugig, geestig en zeer leerszaam vertelde de heer Ph. Visser over z'n laatsten onderzoekingsstocht, die overal ter wereld de aandacht heeft getrokken.

En dan hebben we nog een gebeurtenis gehad, waarvoor de menschen in drommen op kwamen zetten. Dat was de première van de allernieuwste Nederlandsche film: Het Mysterie van de Mondscheinsonate.

Dames en heeren, de Nederlandsche film gaat zoo elke drie, vier maanden een flinken stap vooruit. Binnenkort, wie weet 't, laat zij elke week van zich spreken.

En daarom gaan wij nu sluiten tot de volgende week, op golflengte: Groot-Rotterdam.

Twee echte **PATRIA** CREAM-CRACKERS met boter en een Speculaasje er tusschen

Een
bijzonder
recept

Je zou op 't eerste gezicht
niet zeggen dat 't zoo lekker
is, doch het is in één woord
VERRUKKELIJK

Een groot blik inhoudende ongeveer 115 stuks echte
„PATRIA CREAM CRACKERS” kost slechts f1.20

Door
hun licht-
verteerbaarheid
een uitkomst
voor zwakke
magen!

KON DIKWILS NIET LOOPEN

★
Nu
van pijn
verlost
★

Een dankbare patiënte schreef ons:
„Twee jaren had ik zulke vreeselijke
rheumatische pijnen in mijn knieën, dat
het dikwijls voorkwam, dat ik niet kon
lopen. Alles wat ik probeerde was vruch-
teloos, ik vond nergens baat bij. Tenslotte
sprak ik er met een vriendin over, die mij
raadde een proef met Kruschen Salts te
nemen. Eerst twijfelde ik, maar de resul-
taten hebben mij overtuigd en ik ben nu
dankbaar en vol lof over Kruschen. Ik
neem het iederen morgen in en van rheu-
matische pijn heb ik nimmer meer last
gehad. Ik zou het allen menschen willen
aanraden, die last van reumatiek heb-
ben, het is het eenige goede middel. Ik
voel mij als herleefd nu ik van de pijn
in mijn knie verlost ben.
Mej. G. de K. te R.”

De verschillende zouten, waaruit
Kruschen Salts is samengesteld, zorgen
er voor dat schadelijke stoffen als urine-

zuur, dat de oorzaak kan zijn van jicht,
rheumatiek en ischias, uit het lichaam
worden verwijderd en voorkomen te-
vens, dat deze giftige stoffen zich ooit
weer kunnen vormen. Zoo verdwijnen
door Kruschen Salts niet alleen de pijn-
nen, maar het zorgt ook, dat de oorzaak
der rheumatische aandoening voorgoed
wordt weggenomen. Stralende gezond-
heid voor één cent per dag.

Kruschen Salts

is uitsluitend verkrijgbaar bij alle
apothekers en drogisten à f 0.90 en
f 1.60 per flacon, omzetbelasting inbe-
grepen. Let op, dat op het etiket op de
flesch zowel als op de buitenverpakking
de naam Rowntree Handels-Maatschap-
pij voorkomt.

SPOKEN...

door *Audy Byrd*

DAAR komen ze,” zei Chester, zijn
geweer bij het venster plaat-
send. „Steek die houders met
patronen in je rechterzak, Donald,
dan hoef je je geweer niet telkens over
te nemen, als je het magazijn laadt...”

Er klonk niet de minste opwindning
in zijn stem, hoewel hij het zoeven
nog zéér waarschijnlijk had genoemd,
dat zij over een half uur alle drie een lijk
zouden zijn. Donald echter was zenuw-
achtig. Hij stond op een onhandige
manier met zijn geweer te manoeu-
vreeren, die Chester voortdurend deed
vreezen, dat hij ook zonder de Papoea's
grootte kans liep, naar de eeuwigheid
geholpen te worden.

„Haal je wijsvinger van den trekker
af, Donald,” verzocht hij bedaard.
„Weliswaar maakt het weinig uit,
of ik er nu tusschenuit trek of over een
half uur, maar vóór zou ik toch graag
'n paar van die heeren aan een toegangs-
bewijs voor het hiernamaals willen
helpen...”

Joe moest even glimlachen om die
koude en onaandoenlijke kalmte. Op
zijn geel mulattengelaat stond niet de
minste emotie te lezen. Hij zat tegen
den wand van het vertrek geburkt,
met zijn geweer naast zich en met zijn
peinzenden blik op de olielamp geves-
tigd. Met een belangstelling, die onder
deze omstandigheden onverklaarbaar
mocht heeten, volgde hij het gevaarlijke
spel van de tientallen muggen, die rake-
lings langs het heete lampeglas vlogen
en met geschroeiide vleugels neervielen.

Ergens in de verte klonken doffe,
aanzwellende geluiden — het tantam,
dat de inboorlingen maakten op hun
houten schilden. En daartusschen door
een opwindend en dreigend gerucht
van rauwe keelklanken, die niets men-
schelijks hadden, doch huiveringwek-
kende visioenen opriepen van een of
ander afschuwelijk fantoom, dat vanuit
het geheimzinnige oerwoud op de
bungalow kwam toesnellen.

Donald hield luisterend het oor naar
het venster gewend. Hij was zenuw-
achtig en sidderde voor die dreigende
geluiden, hoewel hij toch niet bepaald
bang was.

„Ja, daar komen zij,” beaamde hij
heesch.

Sinds den morgen werd de bungalow
door de Papoea's bedreigd met een
overval. Een geringe boete, die Chester
een der arbeiders van de plantage
had opgelegd, had de ontevredenheid
gaande gemaakt. Toen waren er woorden
gefallen en was de duivel van het oproer
in de Papoea's ontwaakt. Tegen den
middag hadden zij de motorboot van
het eiland laten zinken en hun eigen
prauwen in het oerwoud verborgen,
zoodat niemand ontkomen kon. En
daarop hadden zij een aanval op de
bungalow gewaagd — een bende bloed-
dorstige Papoea's tegen twee Europe-
anen en een mulat. Chester had de twee
belhamels van den troep met een schot
in de knieën voorloopig onschadelijk
gemaakt, waarna de bende huilend van
woede was afgedeinsd.

Nu was het avond en keerde zij
terug — een honderdtal halve wilden,
die zich nauwelijks moeite gaven hun
kannibalennatuur te verbergen, laat
staan te verloochenen. Aan vluchten viel
niet te denken — de bungalow lag aan
drie zijden ingesloten door het oerwoud,

aan de achterzijde lag de kust. Hulp van
buiten het eiland was eveneens uitge-
sloten. Moamus werd, evenals de andere
Admiraliteitseilanden, slechts éénmaal
per maand bezocht door de gouverne-
mentsstoomboot, die levensmiddelen
aanbracht voor de bungalow en benzine
voor den motor van den vuurtoren.
Het zou nog twee weken duren, voor zij
weer verscheen, en dan zou er niemand
meer te helpen zijn.

Chester plaatste zich in de nabijheid
van het venster, dat uitzag op het voor-
erf. Het rumoer kwam van dien kant
en het was reeds dichtbij.

„Blaas de lamp uit, Joe,” zei hij
kalm.

Donald knikte, doch hij sprak geen
woord. Joe evenmin — met drie passen
was hij bij den lessenaar, om de lamp
uit te blazen. De muggen dansten er
om heen en een oogenblik nog bleef
hij hun doodelijk spel gadeslaan. Toen
blies hij de lamp uit en was het aarts-
donker in het vertrek.

„Jij aan het achtervenster, Joe,”
klonk Chester's bedaarde stem uit de
diepte der duisternis. „Schuif het raam
vooral niet te hoog op. Die kerels weten
hun blaaspijpen zóó precies te richten,
dat de vergiftigde pijlen altijd doel
treffen.”

De vergiftigde pijlen der Papoea's
waren Chester's éénige nachtmerrie.

Het vuurtorentje van Moamus, op
honderd meter achter de bungalow
op een uitstekend koraalrif gebouwd,
cirkelde staag zijn lichtbundels door de
inktzwarte duisternis. Het was 'n één-
seconde wit-rood-wit licht voor de
scheepvaart — witte en roode licht-
bundels, witte het meest. Zij bestreken
aan de eene zijde het oerwoud en belicht-
ten aan den anderen kant de branding,
die zich als een kokend schuim een weg
zocht tusschen de uiterst verraderlijke
koraalriffen.

„Lig je geknield, Joe?” vroeg Chester.

„Ja, baas,” antwoordde de mulat.

Chester gaf hem den raad laag te
richten als hij schoot, omdat de Papoea's
waarschijnlijk zouden trachten, krui-
pend de bungalow te naderen. Toen
bleef het stil in het vertrek, doch het
opwindend gebrul van de bende daar-
buiten werd schier oorverdoovend. De
Papoea's moesten de bungalow reeds
dicht genaderd zijn, maar nergens viel
ook maar de minste beweging te bespeu-
ren. De donkere gestalten losten zich
volkomen op in het ondoorgroendelijk
diepe duister — het schijnsel van de
hoog-cirkelende lichtbundels was nauwe-
lijks sterk genoeg, om de witte zonnetent
op het erf te kunnen onderscheiden.

Daarbuiten klonk een felle schreeuw.

Het scheen een waarschuwing te zijn —
het werd tenminste plotseling doodstil.
De drie mannen hielden hun adem in —
nù zou er iets gebeuren...

Het volgende oogenblik daalde er
een kletterende steenenregen op het
dak van de bungalow neer. Ook de
vensters werden bekogeld — rinkelend
vielen de ruiten aan scherven. Chester
mompelde een hevige verwensching;
toen klonken er kreten en een gestommel
in het aartsdonkere vertrek.

„Zijn jullie niet gewond?” vroeg
Chester.

„Neen... niets,” klonk het terug.
Scherp turden ze uit, maar er viel
niets te bespeuren daarbuiten. Een

flauwe koelte voerde dampen uit het oerwoud naar binnen — ondefinieerbare geuren, die prikkelend de longen binnendrongen. Alles bleef stil, doodstil, alleen het ruischend zingen van de branding ging over het eiland.

„Ze schijnen te beraadslagen,” liet Chester zich hooren. „Dadelijk zullen ze wel als spoken uit de duisternis te voorschijn komen.”

„Juist, juist,” zei de mulat plotseling met een vreemde stem. „Zooiets bedoelde ik nou...”

„Wat bedoelde je?” vroeg Chester verwonderd.

„Niets, baas,” antwoordde Joe en duidelijk hoorden de anderen hem grinniken. Toen gebeurde er iets vreemds — de mulat wierp het venster open, keek scherp over het erf uit, en stond met een sprong buiten. Zachtjes trok hij het venster weer achter zich dicht en daarop sloop hij op de cactushaag toe, die het erf omzoomde.

Chester en Donald hoorden hem springen — zij zagen ook zijn vage gestalte verdwijnen.

„Wat gaat hij doen — is hij gek geworden?” vroeg Donald zenuwachtig.

„Ik begrijp het niet, misschien is hij zijn leven eerder moe dan wij,” antwoordde Chester kwaad. „Die verduivelde kerel! Waarom blijft hij niet op zijn post? Nu zal een van ons verplicht zijn het achtererf in het oog te houden. Ga jij maar, Donald, aan dezen kant verwacht ik den heftigsten aanval.”

Donald kroop door het vertrek en knielde bij het achtervenster neer.

„Niets te zien?” vroeg Chester.

„Niets te zien, niets te hooren...”

„Lang zal het toch niet meer duren,” mompelde Chester en het volgende oogenblik reeds kreeg hij geluk. Er ging een oorverscheurend gebrul op uit de duisternis en toen scheen het, of er een bende duivels losgebroken was. De Papoea's verloren alle voorzichtigheid uit 't oog. Zij stormden het voorerf op en dansten en gilden als waanzinnigen. Tegelijk vloog er een regen van pijlen door de gebroken vensters naar binnen — dunne, scherpgepunte stokjes, gedoopt in venijn, en met groote kracht uit de blaaspijpen gedreven. En over de hoofden der voorste aanvallers heen regende het steenen — ruwe stukken koraal, waarvan sommige zoo groot waren als een kinderhoofd. Zij kwamen donderend op het dak terecht en beukten de bungalow met zooveel kracht, dat de lichtgebouwde voorwand reeds bij den eersten aanval dreigde te bezwijken.

Chester verloor geen oogenblik zijn zelfbeheersching. Hij hoorde Donald een verwensching stamelen en tegelijk begon hij te schieten. Drie van de voorste aanvallers, die tot op drie meter genaderd waren, trof hij met onfeilbare schoten in de knieën — kermend vielen zij neer. Het scherpe geknal deed de anderen even aarzelen, doch niet langer dan een oogenblik. Zij stormden vooruit en één besprong als een kat het venster. Chester stiet hem met kracht den tromp van het geweer in zijn krijschenden mond — jankend deinsde hij af. Maar anderen kwamen, de steenen vlogen van links en van rechts op de bungalow af, en krakend bezweek een deel van den voorwand.

„Wij houden het niet!” gilte Chester. Hij hoorde Donald paffen, maar hij was er lang niet zeker van, dat hij iets raakte. Donald was nog 'n groentje en even bang van een geweer als van 'n vergiftigde pijl. Het volgende oogenblik geloofde hij, dat hij met het leven afgedaan had. Vier Papoea's wierpen een boomstam tegen den voorwand — krakend zeeg die beschutting ineen. Chester kroop terug — als duivels bestormden de inboorlingen de ruïne

van planken en bamboematten. Er klonk een helsch geschreeuw — toen bezweek steunend en krakend het dak en helde gevaarlijk over...

Chester lag half bedolven onder de planken en deed een vergeefsche poging om zich te bevrijden. Hij zag drie kerels op zich afspringen en onmachtig zich te verweren, sloot hij de oogen.

„Nü...” prevelde hij. Toen hoorde hij plotseling een schellen kreet, die hem door merg en been drong. Het scheen een waarschuwing te zijn, want de aanvallers stonden stil en wendden zich om. Daarop klonken rauwe, onverstanebare keelklanken, er ging een geschreeuw van buiten op en de aanvallers stormden terug. Toen werden Chester's ooren verdoofd door een hevig angstgeschrei. Het gelukte hem eindelijk onder de ruïne vandaan te komen. Higgend sprong hij op en schreeuwde naar Donald:

„Waar ben je, leef je nog?...”

„Ik ben hier,” antwoordde een verstikte stem. „Gewond door een steen, maar van geen beteekeenis. Wat is er gebeurd? Waarom maken die duivels er nu maar meteen geen eind aan?”

„Wat er gebeurd is?” echode Chester. „De hemel mag het weten. Een soort wonder, geloof ik. Ze zitten in angst, hoor hen eens jammeren!...”

Verbaasd klom hij over de planken en binten heen naar buiten. Donald strompelde achter hem aan. De Papoea's waren van het erf verdwenen — het jammeren werd zwakker — zij trokken hals over kop af naar hun hutten aan den rand van het oerwoud. Zelfs de gewonden waren verdwenen...

„Wat... wat is er toch gebeurd?” stamelde Chester.

Een grinnikende stem van achter de cactushaag gaf hem antwoord. Het was Joe's stem. „Kijk eens naar omhoog, baas...”

Chester en Donald keken verbijsterd op. En toen ontsnapte hen onwillekeurig een kreet van schrik. De heele lucht scheen bevolkt met wanstaltige wezens — doorzichtige gestalten met afschuwelijke koppen en monsterachtige kaken; een krioelende, levende horde spookgestalten, verschrikkelijk om aan te zien en gedrochtelijk als een nachtmerrie. Zij werden beschenen door het cirkelend licht en waren nu eens bloedrood en dan weer wit — telkens als zij bestreken werden door een rooden of witten lichtbundel van den vuurtoren. Het was zoo'n huiveringwekkend gezicht, al die dreigende, manskroote monsters, die wild door elkaar sprongen en met hun afschuwelijke kaken door de lucht haptten, dat Chester en Donald het angstzweet uitbrak.

„Wat... wat is dat?” stamelde Chester.

„Spoken, levende spoken,” zei Joe laconiek. „Dat ongedierte rond de lamp bracht me op het idee. 'k Heb twee handen vol muggen, vliegen, torren en kevers in de zonnetent bij elkaar geveegd en alles achter de lens van het lichtbaken gesloten. Ze hebben het daar alles behalve aangenaam, de lamp straalt tamelijk veel warmte uit. Een paar duizend maal vergroot door de lens maken ze 'n aardig effect, vind je niet, baas? 't Lijkt wel drakengebied — net spoken...”

„Alle mensen?”... stamelde Chester verbluft. „Je zou zweren... maar het idee is drie en zelfs méér menschenlevens waard, Joe. Je bent een kranige kerel, ik zou nooit op zoo'n gedachte gekomen zijn...”

„In orde,” zei Joe bescheiden. En grinnikend ging hij de Papoea's achterna, om hen aan het verstand te brengen, dat de spoken hen zouden verslinden, als zij niet terstond den baas om vergeving gingen vragen...

Een verkouden mensch

is een last voor zichzelf en zijn omgeving. Warme kleeven alleen zijn niet voldoende om verkoudheid te voorkomen. De verkoudheidsbacillen komen immers door mond en keel binnen! Formamint helpt, want 't vernietigt dadelijk de bacillen, waardoor verkoudheid voorkomen en keelpijn genezen wordt.

FORMAMINT

Bij alle apotheken en drogisten à fl. 1.- per flesch

Zeer belangrijk bij aankoop van een vulpen

- 1e Keuze van de juiste penpunt. WATERMAN heeft de grootste sortering penpunten; alle gouden pennen hebben een iridiumpunt.
- 2e Letten op de vulmethode. De hefboom-vulling van „WATERMAN” heeft in de praktijk sedert vele jaren bewezen, de vlugste en veiligste te zijn. — Geen slijtage.
- 3^e Een kleur kiezen, die steeds in de mode is. Nergens zijn de kleuren zóó fraai en zóó verscheiden als bij „WATERMAN”.
- 4e Den juiste prijs betalen.

WATERMAN

doet niet mee aan ruilaanbiedingen en verkoopt het gehele jaar door, tegen vaste, billijke prijzen. — Deze zijn nu het laagst:

f 6.—, f 7.—, f 8.—, f 8.50 enz.

WATERMAN IS STEEDS AAN DE SPITS

Importeur: H. VAN OOST
FROISSARTSTRAAT 47 - BRUSSEL

Ja Mevrouw,

één pakje Persil is voldoende om een 2-persoons wollen deken te wasschen.

Het gaat héél eenvoudig:

Persil lost U met koud water op tot een dun papje (zonder klontjes). Dit giet U in een met koud water gevulde teil (het bad is nog eenvoudiger) en het sop is gereed. De deken wordt nu meteen gewasschen en nagespoeld in koud water. (Het eerste spoelwater wat azijn toevoegen).

Met Persil gewasschen stoffen worden nooit hard of geel. Integendeel alles wordt niet alleen grondig schoon, doch blijft zacht en soepel. Wel moet U onze voorschriften precies navolgen en vooral aan het spoelen evenveel zorg besteden als aan het wasschen.

Persil blijft Persil

E. Ostermann & Co's Handel Mij. N.V. Amsterdam - Fabriek te Jutphaas bij Utrecht

Wie herinnert zich niet deze kooi, die steeds in een circus is opgesteld, wanneer het nummer „Wilde beesten” wordt vertoond?

LICHTTE CAVALERIE

Rux, de clown (Carl Helmer), wiens hulp het meisje heeft ingeroepen, staat haar in alles terzijde, doch wordt hevig op haar verliefd. Daardoor wordt hij de zielige figuur, die aan dergelijke films meestal een dieper reliëf geeft.

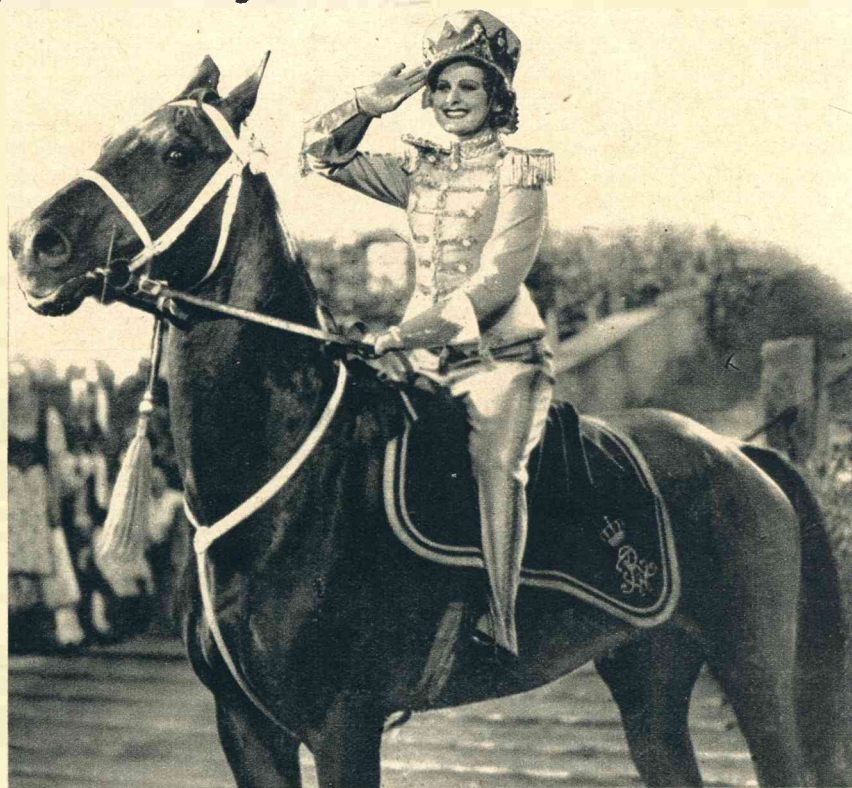
Een circusfilm heeft steeds dit grootte voordeel, dat men er practisch een onbegrensd aantal afwisselingen in kan aanbrenge, zonder het eigenlijke verhaal schade te berokkenen. In deze UFA-FILM komt zelfs een geweldig waterballet voor van Amerikaansch gigantische afmeting.

DAT een directeur verliefd wordt op een zijner ondergeschikten, is geen zeldzaamheid. Evenmin is het echter een uitzondering, dat de betreffende ondergeschikte heur harts- en zakelijke aangelegenheden verwart en haar superieur niet de bons geeft. Dit thema is al meer behandeld — tientallen keeren zelfs, doch het publiek kan er nooit genoeg van krijgen, en daarom komt het met allerhande variaties telkens weeraan terug. Vaak verloopt het op een zeer dramatische wijze, bijvoorbeeld, wanneer een rivaal het koord waar 't meisje op dansen moet doorsnijdt, of, als het een

Marika Röck, een nog nieuwe ster, als Rosita, de commandante van de lichte cavalerie.

dierentemster is, den bloeddorst van de wilde beesten opwekt, maar ook is broodeloosheid een dikwijls voorkomende aanleiding. Dit laatste is bijvoorbeeld het geval in Lichte Cavalerie. Alleen heeft de circusdirecteur (Fritz Kampers) één ding vergeten en wel, dat men nooit ongestraft heel bruikbare krachten kan missen, en zeker niet in een circus. De drie gedupeerden hebben namelijk reuzen-ideeën en brengen die nu bij een concurrent in practijk. Het resultaat is niet moeilijk te raden en de baas incasseert het loon voor zijn onrechtvaardigheid, terwijl de beide gelieven elkaar volgens alle regelen der kunst in de armen sluiten.

Wat nu het reuzen-idee betreft — dat is een waterballet en om eerlijk te zijn, het is werkelijk de moeite waard, dat te aanschouwen. Het is grootsch gemonteerd met heel veel „show” en beantwoordt dus aan de meer moderne opvattingen omtrent film-fabricatie.

LIEFDE EN REVOLUTIE

HET was op een stillen zomermiddag, dat een deftig gekleede poorter en een jong meisje langzaam door een smalle straat liepen, gelijk er in het oude Londen van dien tijd zoovele te vinden waren. Hij scheen haar iets belangrijks te willen zeggen, en dwong haar bijna bij een poort, welke tot een binnenplaats toegang gaf, te blijven stilstaan.

„Ik kom niet voor mezelf, juffrouw,” zei hij heftig. „Ik kom alleen in uw eigen belang, en u zult verstandig doen, als u goed naar mij luistert.”

„Begint u dan gauw, mr. Lincoln,” antwoordde het meisje. „Ik ben nieuwsgierig geworden.”

Ze zei het kort aangeboden en keek den spreker onverschillig en trotsch aan, om de onbestemde vrees te verbergen, welke de man haar inboezemde.

„Heeft 't iets met vader te maken misschien?”

„Met uw vader? Natuurlijk niet. Die is veilig en wel in z'n werkplaats, en wat mij betreft, hoop ik dat hij daar nog even blijft.”

„Veilig?” herhaalde zij verwonderd, maar ook ongerust. „Waarom zou hij niet veilig zijn? Hebt u niet altijd den mond vol over de voorspoedige regeering van den koning, die voor z'n onderdanen zorgt of 't allen z'n kinderen waren?”

„De onderdanen van den koning hebben niets te vreezen,” antwoordde Lincoln langzaam. „Maar de buitenlanders, de Franschen en de Denen en Spanjaarden, die wij zooveel hier in Londen hebben. U houdt u van den domme, of u weet absoluut niet, wat er zooal omgaat in Londen, miss Gabrielle. Iedereen weet, dat er iets broeit. Langzamerhand is er in de stad onder de handwerkslieden en zakenmensen een verbitterde wrok tegen de vreemdelingen gegroeid. Ze zien iederen dag, dat er werk gedaan wordt door Hollanders of Duitschers, dat even goed in de handen van de Engelschen kan zijn. Een vonkje en er volgt een vreeselijke brand. Uw vader zou er ook het slachtoffer van kunnen worden.”

„Waarom? Niemand heeft er nadeel van, dat hij in Londen woont. Hij heeft alleen Engelschen in dienst. Als wij morgen naar het buitenland vertrok-

ken, zou niemand een cent meer verdienen, want zijn geheim zou hij meenemen. Niemand zou onze zaak overnemen.”

„Ik heb niet beweerd, dat er iemand voordeel van zou hebben,” zei Lincoln. „Maar het zal niet de eerste keer zijn, dat er in Londen iets tegen de buitenlanders gebeurt, waar niemand voordeel van had — maar de buitenlanders werden er ook niet rijker door. Ze houden er hier nu eenmaal niet van, dat er in hun stad vreemdelingen zijn met een geheim dat goud waard is.”

Het meisje richtte haar hoofd trotsch op.

„Dan moeten ze hun dikke hersens maar gebruiken en zelf het geheim vinden, net als vader gedaan heeft. Laten ze zelf dag en nacht speuren en zoeken en al hun geld en verstand gebruiken om iets beters te vinden, waarmee ze vader kunnen overtroeven. Nu ze het niet kunnen, moet vader hun zeker maar gratis geven, wat hij zelf met de beste jaren van zijn leven betaald heeft.”

„Natuurlijk hebt u gelijk, miss Gabrielle. Uw vader zou krankzinnig zijn, als hij zonder meer z'n geheim bekend maakte; niemand heeft er recht op, en hij verdient nu met z'n leer alleen, wat hij zelf betaald heeft om het geheime recept te vinden — maar daar gaat het niet om. Jaloersche menschen redeneeren niet; zij vinden altijd wel een voorwendsel om hun eigen leelijke bedoelingen goed te praten. Voor zoiets moet men altijd oppassen.”

„U bedoelt daar iets mee. Waarom zegt u dat zoo?” vorschte Gabrielle. „Hebt u iets gehoord? Hebben die domme mopperaars al zoo'n voorwendsel?”

„Ze probeeren in de stad rond te strooien, dat het geheime recept van uw vader geen eerlijk zaakje is. Dat kan geen gewoon menschenwerk zijn, zeggen ze; daar moet iets anders achter zitten.”

„Wat dan wel?”

„De booze geest natuurlijk, miss Gabrielle. Ze vertellen in de stad, dat hij het geheim van den duivel heeft gekregen in ruil voor zijn ziel, en neem gerust van mij aan, dat zulke praatjes gauw geloofd worden.”

Het meisje vertrok haar lippen tot een minachtenden glimlach.

„'t Is erg gemakkelijk om iedereen op die manier tegen ons op te hitsen. Wat 'n stomme jaloezie! Is er werkelijk iets op til? Als u een vriend van vader bent, moet u ons toch als vrienden behandelen en alles zeggen wat u weet.”

De gelaatsuitdrukking van den man veranderde op slag. Er kwam een nieuw licht in zijn oogen, een glans van hoop, van liefde, maar ook van berekening; langzaam, of hij ieder woord overdacht en wikte, zeilde hij:

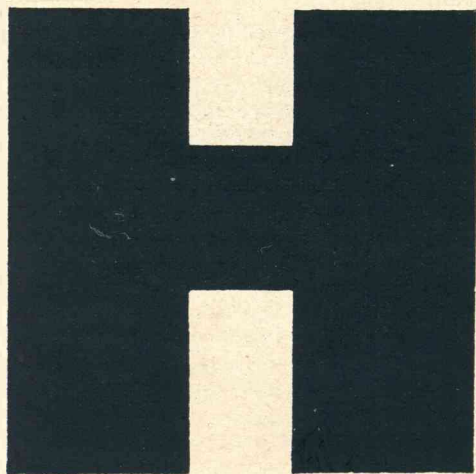
„Als ik mij werkelijk uw vriend mag noemen, zal ik u alles vertellen, miss. En als ik mij mag beschouwen als uw beschermer, kunt u volkomen op mij vertrouwen.”

Onwillekeurig week Gabrielle achteruit.

„Ik wil uw vader graag helpen, maar niet voor niets. Ik ben niet een van die ridders, waarover u misschien wel eens hebt gelezen, die weet-ik-wat wagen voor een glimlach van hun vereerde prinses. Ik waag ook heel veel — de vijandschap van mijn medeburgers en het verlies van mijn invloed en nog wel meer — en ik wil er iets voor terug hebben. U hoort dat ik eerlijk ben, miss; ik zeg u precies wat ik denk en voel, omdat ik alles doen wil om u te veroveren.” Zijn gezicht gloeide, zijn oogen glinsterden van bewondering voor het meisje. „U weet toch allang, dat ik van u houd. Ik ben tot alles in staat, als ik...”

Hij deed plotseling enkele stappen naar voren, greep haar vast en drukte een kus op haar beide wangen, nog voor zij goed begreep wat hij deed en zij om hulp kon roepen.

Dit is het eerste hoofdstuk van ons nieuwste premieboek, getiteld „Liefde en revolutie” door E. Everett Green. Een roman van fellen haat en trouwe liefde uit het oude Londen van enkele eeuwen geleden, vol spannende tooneelen en onbarmhartigen strijd. Indien u nog niet met de uitgaven van de Hollandsche Bibliotheek bekend bent, koop dan dit mooie boek, dat deze week voor het eerst in Nederland verschenen is. Het is verkrijgbaar bij onze bezorgers, agenten en aan ons hoofdkantoor. De prijs in gewone uitvoering bedraagt 17½ cent en in luxe prachtband 70 cent. Maak van deze unieke gelegenheid gebruik!

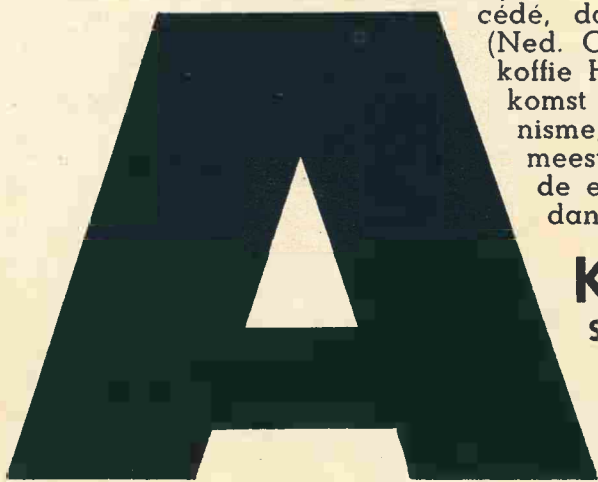

40 852 geneesheeren

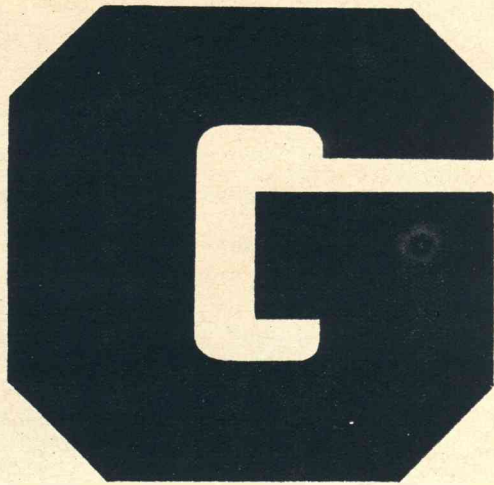
in binnen- en buitenland hebben schriftelijk hun ingenomenheid betuigd met het feit, dat de gegarandeerd coffeïnevrije koffie Hag een uitkomst is in alle gevallen, waar slapeloosheid, hartkloppingen en andere nerveuse storingen dwingen, de schadelijke werking der coffeïne volkomen uit te schakelen. Hag is echte, zuivere plantagekoffie van hoogstaande kwaliteit, vakkundig gekozen uit een keur van de fijnste koffiëboonen. Alléén de coffeïne, de ongewenschte prikkelstof, is uit deze koffiëboonen verwijderd en wel volgens het meest volmaakte procédé, dat door nieuwe octrooien beschermd is.

(Ned. Oct. Nr. 13 155 en Nr. 33 873). Daarom is koffie Hag niet alleen een weldaad en een uitkomst voor menschen met een gevoelig organisme, maar ook een ongekend genot voor de meest verweerde fijnproever. Zeer terecht noemde een Nederlandsche geneesheer koffie Hag dan ook een zegen voor de menschheid.

KOFFIE HAG
SPAART HART EN ZENUWEN!

**DE ECHTE!
GEGARANDEERD
COFFEÏNEVRIJ**

DAGELIJKS EEN FONCERS

EN 50 EXTRA PRIJZEN!

IEDEREN DAG EEN NIEUWE WEDSTRIJD!

En bovendien ééns per maand een hoofdprijs van f 500.—

Denk niet: „ik zou wel graag een nieuw rijwiel hebben!” — win er een! Of, als U geld noodig hebt voor het een of ander, f 35.— in contanten!

Hoe? Al heel eenvoudig. De fabrikanten van Palmolive noodigen U uit in 30 woorden te zeggen, waarom U Palmolive zeep verkiest.

U weet natuurlijk, dat er sedert eeuwen geen beter cosmetisch middel bestaat dan het mengsel van palm- en olijfolie, waaruit de beroemde Palmolive zeep bereid wordt. Millioenen vrouwen gebruiken Palmolive dagelijks niet alleen als zeep, maar meer nog als schoonheidsmiddel!

Maak gebruik van deze gelegenheid om een prijs te winnen en tegelijkertijd de eigenschappen van deze zeep in de praktijk te leren kennen.

Dagelijks worden er een Fongers rijwiel (waarde f 39,50) of f 35.— in contanten en 50 waardevolle extra prijzen beschikbaar gesteld, en bovendien ééns per maand een hoofdprijs van f 500.—.

EXTRA PRIJS VAN
f 500.—
ÉÉNS PER MAAND!

LEES DEZE EENVOUDIGE REGELS:

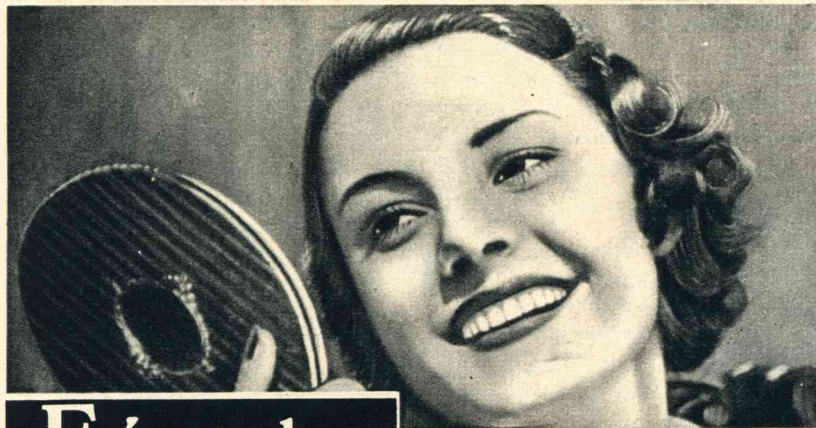
- 1 Ga naar Uw winkelier en koop 3 stukken Palmolive zeep voor 37½ ct. Van hem ontvangt U alle bijzonderheden.
- 2 Schrijf ons in 30 woorden of minder **WAAROM U PALMOLIVE ZEEP VERKIEST**. Vermeld ook den naam van Uw winkelier. Wij kijken niet naar literaire waarde — de beste idee zal winnen.
- 3 Stuur Uw opgave naar Palmolive, Postbus 671, A'dam C., onder bijvoeging van 3 zwarte banden van de Palmolive-verpakking. Het staat ieder vrij zoo vaak in te zenden als hij wil. Voor iedere inzending 3 zwarte banden bijvoegen.

PALMOLIVE

de zeep der
jeugd

1327 PRIJZEN IN NOVEMBER

Eén tube
moet 't doen!

of tweemaal
Uw geld terug!

Koop een tube Colgate's Tandpasta en borstel s morgens en 's avonds flink Uw tanden, telkens minstens twee minuten! Als de tube leeg is zult U zien, dat Uw tanden glanzender, schooner zijn dan ooit tevoren. Zoo niet, zend de leegte tube aan COLGATE, AMSTERDAM-C. en wij vergoeden U het dubbele van den aankoop-prijs! Waarom wij U deze bijzondere waarborg geven? Omdat onze meer dan dertigjarige

ervaring bewezen heeft dat Colgate's tweeledige invloed op de tanden **nimmer** teleurstelt. Haar rijk aromatisch schuim reinigt grondig — ook de kleinste hoekjes tusschen en achter de tanden. Bovendien bevat Colgate 'n onschadelijk bestand-deel van sterk-polijstende kracht, dat allen aanslag verwijderd en de tanden ivoor-blank maakt. Begin dus **vandaag** nog met Uw tube Colgate en overtuig U, op ons risico, van haar feillooze werking

VRAAG NAAR „COLKEET”!

DROOMLAND

door

Clarence Buddington Kelland

KORTE INHOUD VAN HET VOORAF- GAANDE:

Hadrian Pink verdient zijn levensonderhoud met het bijwerken van studenten aan 'n universiteit. Hij heeft een bijzonder angstvallige natuur. Juffrouw Joyce heeft zijn genegenheid verworven, hoewel zij hem niet eens kent. Hij besluit zich haar waardig te maken en volgt in het geheim een cursus in karakterbouw. Z'n ingestudeerde houding wordt door de studenten ontmaskerd en Pink accepteert het baantje van directeur van een Luna-park, dat hem door een zijner vroegere leerlingen, Algernon Peck, aangeboden wordt. Op een avondwandeling door een stille wijk ziet hij eensklaps Ariadne Joyce uit een huis vluchten met een revolver in de hand. Ze verpt het wapen op straat; Hadrian ontdekt, dat er in het huis een moord gepleegd is. Daarna gaat hij naar huis terug. Hij engageert een meisje van een schiettent, Claribel Higg, om hem te helpen aan het samenstellen van een plan voor de opening van het Luna-park. Onverwacht ontmoet hij Ariadne te paard in een park. Bij een latere ontmoeting ontkent ze aan den moord schuldig te zijn. Hadrian belooft haar in alles te zullen helpen. Porter Vane, een der gevaarlijkste figuren uit de onderwereld, wil een twaalftal gok-automaten in Droomland plaatsen, doch Hadrian weigert zijn toestemming te geven en gooit den man de deur uit. Omgekochte ambtenaren der bouwpolitie keuren nu de voornaamste gemakkelikheden van het Luna-park af. Hadrian ontmoet, ten huize van senator Joyce, Mark Trotter, den chef van Porter Vane, en zinspeelt zeer onberaden op den dood van Cleveland Chorley. Trotter schrikt heftig en verlaat onmiddellijk het huis. Senator Joyce beseft, dat Hadrian's leven nu in gevaar is en biedt hem \$ 5000.— aan om met een vliegtuig te kunnen vluchten. — Nu kunt u verder lezen.

ALS je nog langer wacht, haal je 't vliegveld misschien niet eens,” zei de senator. „Ga je nu?” „Nee,” zei Hadrian.

Hij kon 't niet over zijn hart krijgen, het geld aan den senator persoonlijk terug te geven. Er was iets in die eenvoudige daad, dat hem tegen de borst stuitte. Hij stond op, liep naar het bureau en legde daar het pakje geld op. „'t Is een ontzettende ontdekking,” zei hij, „dat geen mensch te vertrouwen is.” Hij zweeg en keek uit het raam naar het landschap, door natuur en rijkdom zoo schoon gemaakt, en hij voelde zich zonderling eenzaam en diep droevig en ontzettend alleen.

„Dat vliegtuig hoeft mij niet mee te nemen, senator,” zei hij. „Als u de hand hebt gehad in den dood van Chorley, gaat u er dan maar in. Moord komt altijd uit, meneer.”

Hij liep de kamer uit en ging de hall in. Voor hij aan de straatdeur was, kwam Ariadne hem tegemoet. „Wat is er? Wat is er gebeurd? Zeg op. Ik wil 't weten,” zei ze.

Hij zag haar zwijgend aan, haar schoonheid waardeurend, de charme van haar jeugd, de frisheid van haar oogen. „Ik vraag me af,” zei hij, „of u óók niet enkel holle schijn bent.”

Toen liep hij door, deed zelf de deur open en stapte in de vroege zomerlucht.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK

TOEN Hadrian het hek van het landgoed uitkwam, trad Algernon Swinburne Peck achter een grooten

boom vandaan, die hem heel geschikt was gebleken om tegen te leunen, en slenterde hij naar Hadrian toe. Hadrian keek hem met groote oogen aan.

„Wat doe jij hier?” vroeg hij.

„Zij heeft me gestuurd,” zei Algernon.

„Wie?”

„Claribel.”

Hadrian frons-te. „Je moest op 't kantoor zijn. Je hebt je werk.

Waarom heeft juffrouw Higg je gestuurd?”

„Ze zal gedacht hebben, dat 't wel goed was.”

„Hoor eens, Algernon,” zei Hadrian.

„Je bent nu een volwassen mensch. Je bent geen schooljongen meer. Dat alles heb je achter je gelaten en je staat nu eh... voor de groote problemen des levens. Je kunt je werk zoo maar niet in den steek laten en gaan wandelen, als je zin hebt.”

„Ik had geen zin. Zij heeft me gestuurd.”

„Zij heeft geen recht om je uit te sturen. Je staat boven haar. Zij is een gewone secretaresse.”

„Dat denk je maar, Pinky.”

„Wil je er om denken, dat 't een brutaliteit is, Pinky tegen me te zeggen? Je had je door juffrouw Higg niet moeten laten sturen.”

„Als zij je stuurt, dan ga je, jog,” zei Algernon.

„Onzin. En ik vraag je nog eens: waarom?”

„Ze zei,” antwoordde Algernon, „dat ik zeggen moest, dat 't je niet aanging, als je vroeg waarom.”

„Ik zal haar morgenochtend ontslaan,” zei Hadrian vastbesloten.

„O ja?”

„Op staanden voet,” zei Hadrian.

„O ja?” zei Algernon.

Er stond een taxi aan den overkant van den weg, leeg, op een vrachttje wachtend. Het was geen standplaats voor taxi's, en 't leek geen erg geschikte plek voor zulke voertuigen, om op klандizie te wachten, maar Hadrian merkte dit niet op. Hij stak den weg over, met Algernon achter zich aan. De chauffeur keek op, zette zijn motor aan en tastte achter zich, om het portier te openen. Maar vóór Hadrian in kon stappen, drong Algernon hem opzij, rukte het voorste portier van den wagen open, liet een hand als een zij spek op den kraag van den chauffeur neerkomen en trok hem van zijn plaats. Op het zachte groene gras zette hij den man overeind, mat hem even met een blij en behaaglijk oog, en gaf hem toen een klap met een lustige weelde, die den man een grooten hoog deed beschrijven en vervolgens op zijn rug neerkomen.

„Misschien heb ik 't mis,” zei Algernon, „maar zijn tronie beviel me niet.”

„Lieve hemel!” riep Hadrian.

„'t Was een idee van haar,” vertelde Algernon.

„Je hebt hem geslagen!” zei Hadrian.

„Dat was een idee van mij,” zei Algernon. „Zij heeft alleen gezegd, dat ik je niet in 'n vreemde taxi moest laten gaan. Waar gaan we heen?”

Hadrian keek op zijn horloge. De middag schoot al op. „Naar 't hotel,” zei hij. „Ik moet denken.”

ZEVENDE
VERVOLG

„Heb je daar een hotel voor nodig?" Hij greep Hadrian bij zijn elleboog en dwong hem door te lopen. De taxi-chauffeur verroerde zich en kwam duizelend op zijn elleboog overeind. Algernon grijnsde hem beminnelijk toe. „Bemoei jij je maar liever niet meer met politiek," zei hij.

Hadrian vond, dat het een beetje te vlug ging allemaal. Hij had senator Joyce verlaten met een gevoel van diepe verbazing, van ergernis en ontsteltenis. Het fijne, krachtige, vriendelijke gezicht van den senator had een dieper indruk op hem gemaakt dan hij had willen bekennen. Hij had niet anders verwacht, of hij zou buitensporig tegen den vader van Ariadne opkijken en hem bewonderen. Die man was bij den eersten aanblik een soort symbool voor Hadrian geworden; het type van nobele deugden, van betrouwbaarheid; van kracht en bekwaamheid en eerlijkheid. En die prachtige met dat hooge voorhoofd en die ernstige, geestige oogen, die een der hoogste posities in den lande bekleedde, had hem met geld om willen koopen om te vluchten, uit angst, dat hij een gevaar zou worden voor een politieke knoeier van de gevaarlijkste soort.

Vóór hij over dien schrik heen had kunnen komen, was Algernon met onbegrijpelijke heftigheid opgetreden tegen een onschuldigen taxi-chauffeur. Het werd hem te machtig. Hij was een beetje versuft en liet zich gewillig meevoeren. In later dagen stond dat half uur slechts vaag in zijn herinnering. Gedachten kon hij zich niet herinneren; hij wist alleen nog, dat hij een korten tijd vervuld was geweest met een gevoel van knagende, angstwekkende verlatenheid.

Ongeveer een kwartier ver leidde Algernon hem voort; toen waren zij in een der hoofdstraten der stad en daar namen zij geen taxi, maar klommen in een omnibus, die hen naar 't centrum van Pickchester bracht, tot vlak bij hun hotel.

Toen Hadrian op zijn kamer was, zat hij treurig op den rand van zijn bed, met zijn hoofd nog op. Algernon had een stoel genomen, die kraakte onder zijn gewicht, en bekeek met achting de geschaafde knokkels van zijn linkerhand. Er was stilte.

Hadrian's gedachten waren niet aangenaam. Hij had tot nu toe veel gestudeerd, tal van dingen in zijn hoofd gepompt, niet voor de practijk des levens, maar om door examens te komen. Veel nagedacht had hij echter nooit. De mensch als mensch had nooit erg zijn nieuwsgierigheid opgewekt; hij had ze genomen, zooals hij de boomen op het binnenplein der hoogeschool genomen had — als een stuk van de omgeving. Maar toch had hij natuurlijk ook zijn idealen, zijn morele begrippen. Ze waren vaag, maar 't stond toch bij hem vast, dat goed goed was en kwaad kwaad; dat je goede en edele menschen vertrouwen kon, en dat het echte kwaad een soort onwerkelijke, verholten schaduwt was, waar de gewone mensch nooit mee in aanraking kwam. Met andere woorden: je leefde maar, en je liet de wereld leiden door de goede edele menschen, en voor zulke wezens als je zelf was, liet je door hen zorgen.

Maar nu werd hij zich met een schrik bewust, dat iedereen slecht kon zijn. Echt kennen deed je eigenlijk niemand. Je kon onmogelijk door 't mooie maatpak heen den man zelf zien, zooals hij feitelijk was. Je moest altijd eenzaam blijven. Erger nog — je kon op niemand vertrouwen. Wat er ook gebeurde, je moest de vele toekomstjaren alleen en verlaten tegemoet. Omdat je wel gek zou zijn, als je op iemand bouwde.

Er waren natuurlijk miljoenen menschen, die niet meetelden, die je alleen maar om je heen had en die je niet hoefde te vertrouwen of te wantrouwen. Menschen als Algernon, die groot en dom waren — menschen ook als Claribel Higg, waar je hulp aan had. Maar zij, die iets beteekenden, de president bijvoorbeeld en de koning van Engeland en senator Joyce — die konden je zoo gemeen tegenvallen, dat je niet meer met ze te maken wou hebben. Ariadne Joyce zelfs...

Eindelijk kwam hij bij haar. Misschien had de weg aldoor al naar haar heen geleid. Zij was zijn jonkvrouw. Hij had haar begiftigd met alle schoone, stralende deugden. Zij was het doel van zijn streven geworden, een heerlijk, wonderbaar doel. Voor haar had hij wonderen kunnen verrichten en inderdaad, hij had er een paar gedaan. Maar nu besefte hij, dat hij haar niet kende, en dat zij misschien niets meer was dan een schijnschoon omhulsel, waar iets leelijks achter school.

Zonderling genoeg drong 't niet tot hem door, dat hij zelf, in zijn huidige leven, ook slechts vertoon was en schijn. Hij vergat Algernon en herinnerde zich alleen zijn eigen ellende en diepe verlatenheid.

„Ik geloof 't niet," zei hij luidop, gelijk men zoo vaak zijn gedachten luid uitspreekt in een hachelijk uur. „Ik kan 't van iedereen gelooven, maar van haar niet. Van haar mag ik 't niet gelooven." Hij zweeg en er kwam een zin in hem op uit den tijd van oefenen voor zijn spiegel. Hij vond 't een zeer toepasselijk en veelzeggend zinnetje. „Ik moet haar in mijn hart gesloten houden," verklaarde hij.

„Zeg dat wel!" sprak Algernon.

Hadrian stortte neer in een doodelijke verlegenheid; 't was bijna even erg als dien dag, toen de eerste-jaarsstudenten hem zijn liefde voor Ariadne hadden hooren betuigen, met hun hoofden door 't bovenraampje.

„Ik... ik wist niet, dat je hier was," zei hij.

„Wie is die juffrouw, die je in je pomp-installatie wilt stoppen?" vroeg Algernon en hij sloeg zich zelfs links op de borst, om de ligging van het bedoelde orgaan aan te duiden. „Higg?" „Nee zeker niet!" Hadrian ging recht zitten bij die verdachtmaking. „Wie zou ooit zulke termen gebruiken tegenover een eh... een Claribel Higg?"

„Wie dan wel? Toch niet dat kind van Joyce?"

„Inderdaad," zei Hadrian.

„Allemaggies!" riep Algernon uit. „Ze is zoo op 't oog wel leuk, best om aan te kijken, maar ze is oerstom, zeggen de jongens; ze denkt, dat een ontwikkelings-cursus iets is, om foto's te ontwikkelen."

„Zij heeft haars gelijke niet onder de vrouwen," zei Hadrian.

„Ik heb er wel meer gekend," verklaarde Algernon, „die heel aardig leken, zoolang ze d'r mond niet open deden."

„Zij heeft mij aangenomen als haar ridder," zei Hadrian, „en mij haar pand gegeven. Haar handschoen. Ik heb hem ergens in mijn zak."

„Daar volgt nog niet uit, dat ze op kan tellen," zei Algernon. „Wanneer gaan we eten?"

„Ga jij maar," zei Hadrian, „en laat mij aan mijn gedachten over."

„Zal niet gaan."

„Dadelijk!" commandeerde Hadrian.

„Niks hoor," zei Algernon.

„Ga weg! Ga eten! Ga maar eh... dansen. Of naar de bioscoop. Ga weg."

„Ze heeft gezegd, dat ik bij je moest blijven als een klit."

„Zij?"

Vervolg op pag. 34

AKTEN M.O.

Schriftelijke cursussen onder leiding van volledig bevoegde leerkrachten voor alle M.O.-Akten en voor de noodzakelijke vooropleiding. Examengarantie. Billijke leselden.

GEMEENTE-ADMINISTRATIE

Volledige Schr. opleiding, ook voor het voorbereidend examen.

BOUWKUNDE

Schr. cursussen, welke zonder boeken volledige opleiding geven voor de examens Bouwkunde.

PROSPECTUS No. 52 KOSTELOOS.

WETENSCHAPPELIJK NIEUWS N.V.
Leliegracht 30 Amsterdam C.

MECCANO

De nieuwe Meccano

Honderden bewegende mechanische modellen, van een eenvoudige kraant tot de meest geavanceerde werktuigkundige bewegingen, kunnen worden gebouwd met Meccano. GROOTERE EN BETERE uitrustingen vormen een extra attractie voor 1935. Uitrustingen vanaf f. 1.25 tot f. 200.00

Meccano-Treinen met electro- en uurwerk-motoren. De nieuwe Meccano elektrische loco's vertegenwoordigen den grootsten vooruitgang, die ooit geboekt werd voor electrisch aangedreven treinsystemen.

Dan is er nog de prachtige serie onvergelykelijke Meccano-uurwerktreinen.

Electriche loco's vanaf f. 4.25 tot f. 18.00

Uurwerktreinen vanaf f. 2.00 tot f. 33.00

Vliegtuig-Bouwdoozen. Met een Meccano vliegtuig-bouwdooz kan je vele verschillende typen luchtvaartuigen bouwen. Er kan keuze gemaakt worden uit drie verschillende kleurenschema's. Prijzen vanaf f. 2.00 tot f. 12.00

Automobiel-bouwdoozen. Indien je nog nooit een auto gebouwd hebt met één van deze bouwdoozen, weet je niet wat sensatie is. Er bestaan vier verschillende kleurenschema's. Prijs der doozen f. 5.00 en f. 10.50

Dinky-Builer-bouwdoozen. Dit is wel één der meest boeiende constructie-systemen, die ooit gegeven werden aan jonge kinderen om mee te spelen. Geen moeren en bouten noodig. Prijs der doozen vanaf f. 1.35

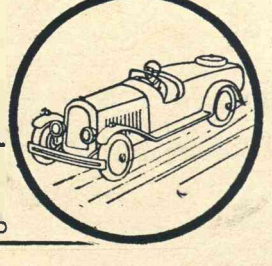
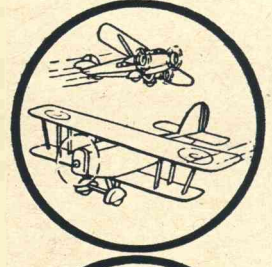
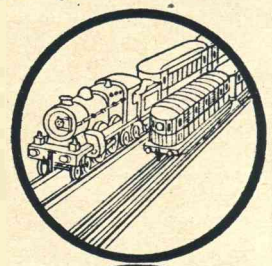
Dinky Toys (Miniaturen). Een boeiende en verrukkelijke liefhebberij is het aanleggen van een verzameling dezer aardige Dinky Toys. Er bestaan reeds 200 verschillende Dinky Toys en er zullen te allen tijde nieuwe uitkomen. Prijzen vanaf 5 cent tot 85 cent

Vraag je leverancier om onze gratis catalogi, of schrijf aan ons depot voor engros: —

HAUSEMANN & HÖTTE (Afd. 35)

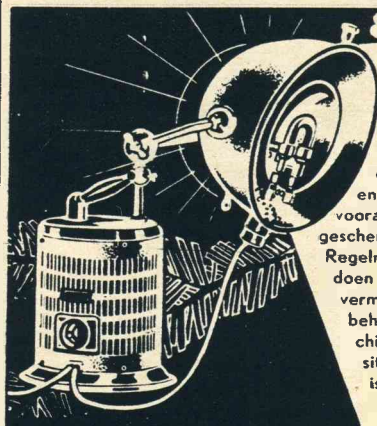
Kromboomssloot 59, Amsterdam.

Gefabriceerd door: MECCANO LTD., LIVERPOOL, ENGLAND

ST. NICOLAASCADEAU

dat meer geeft, dan geseegen alleen!

Uw verstand gebiedt, het eerst om Uw gezondheid te denken. Uitgaven ten behoeve van Uw eigen gezondheid en die van Uw gezin behooren bij alle andere vóór te gaan, vooral wanneer ge U aldus een zoo practisch St. Nicolaas-geschenk als de „Hanauer Hoogtezon" kunt verschaffen. Regelmatige ultraviolet bestralingen van slechts 3-5 minuten doen het bloed intensief het geheele lichaam doorstromen, verminderen te hoogen bloeddruk, bestrijden kwade kiemen, behoeven Uw gezin voor ziekten en Uw kinderen voor rachitis, klierachtigheid, kinkhoest, enz. Op de ultraviolet intensiteit komt het aan! De korte duur van den bestralingstijd is de waardemeter voor ultraviolet lichtbronnen. Raadpleegt Uw dokter. Vraagt U eens de nieuwe geïllustreerde brochure 843 met prijzen.

Deze „HOOGTEZON" schijnt altijd!

N.V. „Almara", Amsterdam, C. (107), Rokin 86, Tel. 37822-35822 (OOK VERKRUGBAAR BIJ ANDERE MED. INSTRUMENTEN-HANDELAARS)

2e Uitdeeling van

f 5000.-

voor de abonné's van

PANORAMA

Onze Sinterklaassurprise, waarbij wij be-
loofden op 5 December a.s. onder onze
abonné's f 5000.- te verdeelen — duizend
cadeaux in contanten — heeft zóó'n
succes en is allerwegen met een dergelijk
enthousiasme begroet, dat wij het plan
hebben opgevat per 15 Februari a.s.
opnieuw vijfduizend gulden in duizend
cadeaux in contanten te verdeelen.

De volgende regeling hebben wij vast-
gesteld:

Wij zullen op 15 Februari a.s. onder
onze abonné's, die tot de vaste-kern-
abonné's behooren, door loting **duizend**
cadeaux in contanten verdeelen en wel
onder hen, die heden in onze boeken
als abonné zijn genoteerd.

De verdeeling der duizend cadeaux zal
als volgt plaats vinden:

In de eerste dagen van Februari a.s. heeft
op al onze kantoren in de diverse
plaatsen — Amsterdam — Rotterdam —
's-Gravenhage — Utrecht — Haarlem —
Den Bosch en Maastricht — een vóór-
verloting plaats, waarbij de abonné's
worden getrokken, die in bedoelde rayons
voor een prijs in aanmerking komen. In
totaal zijn dit, over de zes kantoren
verdeeld, duizend abonné's. Eenige dagen
later wordt in Haarlem de definitieve
loting gehouden, waarbij de prijzen over
de duizend aangewezenen verloof worden.

Gaarne zullen wij zoo spoedig mogelijk
nadien Uw nieuwsgierigheid bevredigen
door publicatie van den uitslag in dit blad.

DUIZEND CADEAUX VOOR DE ABONNÉ'S VAN PANORAMA

1 postwissel van f 1000.—

9 postwissels van f 100.—

90 postwissels van f 10.—

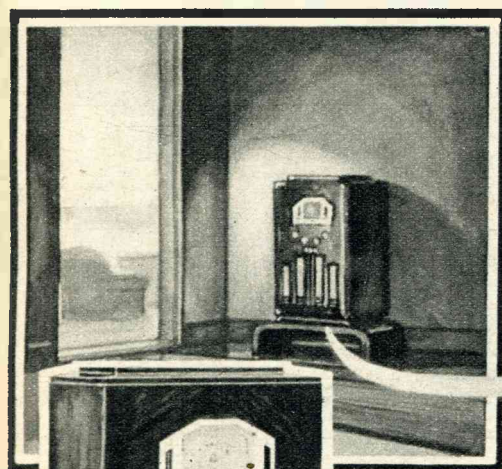
900 postwissels van f 2.50

Novemberstorm

Waar komt die muziek vandaan?

*DAAR,
uit de hall*

Dat is m'n RADIOBELL. De 636! Die kun je gerust in de hall laten. 't Maakt geen verschil meer waar we gaan zitten. Hij bedient om zoo te zeggen 't heele huis! En strijken we 's avonds hiër neer, dan zet ik hem eenvoudig wat zachter.

RADIOBELL 636 bezit een speciale balans-versterking en is ingericht voor ultra-kortegolf-ontvangst (17 tot 52 meter).

Verkrijgbaar in drie typen, is de RADIOBELL, een product van de BELL TELEPHONE MFG. CO., wel één der geslaagde St. Nicolaas-geschenken, welke men zich denken kan. Het gezellige gezinsfeest staat voor de deur. Laat U daarom spoedig inlichten door Uw radiohandelaar of door de verkoopsorganisatie voor RADIOBELL.

RADIOBELL

535 f 145.—

536 f 177.50

636 f 220.—

ALG. NEDERL. RADIO UNIE N.V.

KANTOREN: Groningen, Oosterstraat 46, Tel. 2901

Amersfoort, St.v/d Hagenlaan 16, Tel. 842 Haarlem, Zaanenlaan 22/24, Tel. 22782

Bergen op Zoom, Koevoetstr. 43, Tel. 48 'eewarden, Schrans 131, Tel. 4962

Deventer, Nieuwstraat 64, Tel. 2715 Maastricht, Bourgognestr. 31A, Tel. 2011

DROOMLAND

Vervolg van pag. 31

„Ja, Claribel.”
„Dan ga ik uit, om de eenzaamheid te zoeken,” zei Hadrian.

„Dan zal ik je helpen zoeken. Ik heb order, je aan één stuk weer af te leveren. En dat zal ik doen ook.”

„Jullie lijken allebei wel gek.”

„Jij bent gek, Pinky, dat je krijgertje gaat loopen spelen met een stel bandieten. Denk je soms, dat ze 't lollig vinden? Geloof maar, dat Porter Vane 't land heeft over dien mep. Je hebt hem in zijn diepste gevoelens geraakt.”

„Ik ben heel goed in staat om mezelf te beschermen,” zei Hadrian fier.

„'t Kost niks meer, als er twee beschermen,” zei Algernon koppig. „In ieder geval, ze zei, dat ik je niet los mocht laten.”

Hadrian zat somber te peinen over zijn eenzaamheid — gelijk ieder mensch minstens ééns van zijn leven doen moet.

„Ik ben de eenige levende mensch op de wereld,” zei hij na een poosje. „Alle anderen zijn alleen maar bewegende dingen, die schaduw geven. Misschien bestaat de rest niet eens. Misschien droom ik alleen maar.”

Algernon keek hem aan en met een ongerust gezicht kneep hij zichzelf in den arm. „Ik ben er dan toch,” zei hij. „Wat heb je? Ben je gek geworden? Als ik een droom was, kon ik toch zeker geen honger hebben? Wanneer gaan we eten?”

„Ik heb geen trek,” zei Hadrian. „Ga jij maar eten.”

„En jou alleen laten? Zal niet gaan.”
„Vroeger heeft niemand er iets in gezien, om me alleen te laten.”

„Je moet eten, of je wordt ziek,” zei Algernon, en hij dacht even over dit gezichtspunt na. „Ik laat me niet uithongeren, voor Claribel niet en voor niemand. Als ik naar beneden ga, zul je dan hier in de kamer blijven tot ik terug ben? Met de deur op slot?”

„Ja.”

„En niemand binnenlaten behalve mij. Niemand.”

„Goed,” zei Hadrian.

„Ik zal een paar broodjes voor je meebrengen.”

„Nee,” zei Hadrian.

Algernon haalde zijn schouders op en liep naar de deur. „Nu meteen sluiten,” beval hij, waarop hij de deur dichttrok achter zijn hooge gestalte en zich naar de lift begaf. Hadrian draaide den sleutel om, keerde terug naar zijn bed en ging er mistroostig weer op zitten.

Opeens stond hij op. Hij liep naar de toilettafel. Uit een la, onder zijn overhemden vandaan, haalde hij een groote envelop, gevuld met portretten van Ariadne Joyce; hij koos er het meest verlokkelijke uit en stak het aan zijn spiegel.

„Ariadne,” zei hij, „als 't is, zooals ik gedacht heb, dan baat het leven mij niet meer. Dan kan niets me meer baten. Dan is alles niets.”

Hij trad achteruit en hief zijn kin hooger en voerde een gebaar uit. „Ik wil 't niet gelooven,” verklaarde hij. „Ik weiger 't te gelooven. 't Laat me steenkoud, wat ik gezien of gehoord heb. Voor mijn part lijkt 't, of je niet veel zaaks bent... dan lijkt 't alleen maar zoo. Begrijp je? Ik blijf je ridder, omdat ik niet anders kan aannemen, Vane 'n paar van die automaatjes

of je bent... zonder vrees en zonder blaam.”

Hij ging met beide handen op het tafelvlak leunen en keek haar uitvoerschend aan. „Ik vertrouw je. Ik eh... ik leg tevreden mijn hart in je handen en ik laat het liggen. Je kunt er mee doen wat je wilt. Zóó vertrouw ik je.”

Hij zweeg even. „En als jij 't waard bent, zijn anderen 't ook waard. Dat is logica, Ariadne. Als er één persoon is, die deugt, dan kan 't nooit de eenige zijn. Dan zijn er duizenden en miljoenen. Dat moet wel, want anders was 't beter dood te zijn. Dat snap je toch zeker? Er zijn veel meer goede, trouwe, eerlijke menschen dan slechte. Bijna iedereen is goed en waar en trouw en eerlijk en er zijn maar enkelen... deugnieten.”

Hier stond niets van in het leerboek; het kwam van hemzelf; het was in zijn eigen geest geboren.

„Ik zal je zeggen, hoezeer ik je vertrouw, Ariadne, en hoe mooi en hoog ik je vind. Ik vertrouw je zoozeer, dat ik weet, dat je vader geen eh... geen ploert kan zijn. 't Lijkt wel zoo, maar ik geloof 't niet. Zijn gezicht is geen leugen. Ik geloof, dat hij een goed man is en een groot man. Ik geloof 't echt. 't Lijkt alleen maar van niet. Dus zal ik hem ook vertrouwen. En jij — je zult altijd de koningin van mijn hart zijn, mijn koningin van liefde en schoonheid.”

Weer zweeg en keek hij. „Ik geloof in je, Ariadne. Ik zeg je de waarheid. Ik geloof in een massa menschen, maar in jou 't meeste — omdat ik niet anders kan. Ik ben een poosje zwak geweest, maar dat is nu over; ik heb nu geen achterdocht meer. En 't is mooi, te werken en te volbrengen. 't Is heerlijk en prachtig, iets te bereiken. En 't is verrukkelijk, de ridder te zijn van een dame als u.”

Hij deed een stap achteruit en zag haar aan met kalm en nobel gelaat. „Het zal je wel verheugen, dat mijn oogenblik van zwakte voorbij is,” zei hij. „Hadrian Pink is zichzelf weer — en nu voorgoed.”

Hij nam het portret van den spiegel en borg het op. Toen ging hij weer op het bed zitten en bleef stil, vele minuten lang. Eindelijk sprak hij weer.

„'t Was geen doen-alsof,” zei hij koppig. „Dat geloof ik zeker. 't Was geen oefening uit 't handboek. 't Is echt. Ik weet, dat 't echt is.”

ZESTIENDE HOOFDSTUK

HADRIAN zat vroeg aan zijn bureau. Claribel Higg zat aan het hare.

Zij spraken geen van beiden over den vorigen dag. Er heerschte een ongemakkelijke stilte, die echter niet van langen duur was, want Mike Peck kwam binnenstormen en riep:

„Wat moet dat? Wat voer je uit? Wat is dat voor krankzinnigheid? Vervolg je wegens beleediging en weet ik wat nog meer! Jij hebt met dien journalist gesproken. Jij hebt die advertentiernimte gekocht. We zitten er leelijk tusschen. Weet je, hoeveel geld ik in die heroerde toestellen gestoken heb? Wat kan 't jou schelen, of Porter Vane 'n paar van die automaatjes

neerzet? Wat let me, of ik gooi je 't raam uit!"

"Hou je stil," zei Hadrian koel.

"Je bent ontslagen!"

"Klets niet," zei Hadrian luchtig.

"Ruk uit, leelijke..."

"Ik ben directeur en bestuurder van Droomland," zei Hadrian. "Volgens gezegd contract. U bent gek, als u denkt, dat u me ontslaan kunt. Ga zitten."

De heer Peck ging zitten. De stoel was raak geweest.

"Wat hebt u er eigenlijk voor verstand van?" vroeg Hadrian. "Droomland wordt een gelegenheid, waar fatsoenlijke mensen zich kunnen komen amuseeren. Er kunnen kinderen komen en vrouwen en ze hoeven niet bang te zijn, dat er hun iets overkomen zal. Heele gezinnen kunnen komen genieten, zonder angst, dat ze bestolen zullen worden. Dus automaten komen er niet in."

"Dat had geregeld kunnen worden, zonder dat je Mark Trotter voor z'n hoofd stootte."

"Mark Trotter heeft afgedaan," zei Hadrian.

"Hè?"

"Hij is zoo dom geweest, mij in den weg te treden," zei Hadrian. "Ik zal hem vernielen."

"Ben je gek?"

"Absoluut niet. Mark Trotter is verslagen. Hij wéét, dat hij verslagen is. Dacht u, dat ik niet eerst had nagedacht, wat ik deed? Dat ik niet wist, wat ik deed? Ik wou je wijzer hebben. U loopt maar te brullen en te schreeuwen en te blaffen. Da's allemaal wind, meneer Peck. Of hebt u den moed om te vechten, als er voor 't fatsoen gevochten moet worden?"

"Je kunt niets tegen hem beginnen!"

Dit had Hadrian al meer hooren beweren, en 't leek hem heel juist. Hij wist totaal niet, waar hij verder heen moest of wat hij doen kon. Maar het handboek zei, dat hij nooit op mocht geven, dat hij door moest vechten tot zijn laatsten adem, dat hij gebieden en doortasten en heerschen moest tot het bittere einde.

"Als 't er leelijk uitziet," zei hij, "als u den moed verliest en nergens 'n gat meer in ziet, denk dan hierom: ik, Hadrian Pink, kan Trotter met één slag vernietigen. Voorgoed vernietigen. Den eersten Juli wordt Droomland geopend, meneer Peck. Twijfel daar maar niet aan. Geen seconde zelfs."

Juffrouw Binkus, met onbeweeglijke kaken, deed de deur open.

"Wat is er?" snauwde Hadrian.

"Juffrouw Joyce om u te spreken," zei ze.

"Dat zal een boodschap van den senator zijn," zei Hadrian. "U ziet wel, dat ik niet alleen sta, meneer Peck."

"Hebt u Joyce op uw hand met die grap?"

"Ik heb gisteren den namiddag in zijn studeervertrek doorgebracht."

"Wel vervloekt!" riep Mike Peck.

"Dus als u nu ergens anders wilt gaan, en eh... me niet meer hinderen, kan ik mijn aandacht aan gewichtige zaken besteden. Hierdoor alstublieft."

Zeer verbaasd, maar niet overtuigd ging Peck door de aangewezen deur naar de kamer, die door zijn zoon was ingenomen. Onderwijl kwam van den anderen kant Ariadne Joyce binnen.

"Goeden morgen," zei Hadrian statig.

"Goeden morgen," antwoordde juffrouw Joyce. "Ik wou eh... even praten. Ik ben direct na 't ontbijt gekomen. Ik wou u alleen spreken."

Haar oogen rustten onderzoekend op juffrouw Higg.

"Pardon, juffrouw Joyce," zei Claribel, "maar meneer Pink kan niemand onder vier oogen ontvangen. Er zijn redenen..."

"Die voor mij niet kunnen gelden," zei Ariadne koel.

"Zeer juist, juffrouw Higg," zei Hadrian. "U bemoeit u met veel te veel dingen. Verwijder u alstublieft. Juffrouw Joyce is een heel bijzonder geval."

"O — u bedoelt, dat u verloofd bent!" zei Claribel.

Juffrouw Joyce keek haar met twee onschuldige oogen aan. "Ik zie meneer Pink vandaag pas voor den derden keer," zei ze.

"Dan schijnt twee keer genoeg geweest te zijn, om hem leelijk in de penarie te helpen," zei Claribel zeer duidelijk. Zij haalde haar stevige schoudertjes op. "Is een privé-secretaresse wel eens géén privé-secretaresse?" vroeg zij.

"Juffrouw Higg!" zei Hadrian terechtwijzend.

"Hadden de heeren maar altijd hun secretaresses er bij, als ze met dames praatten," zei juffrouw Higg. "Dan hadden ze in Europa niet zooveel oorlog."

"Als de heeren alleen mannelijke secretaresses hadden..." begon juffrouw Joyce.

"Dan was 't een saaie boel," zei juffrouw Higg, en zij verliet het vertrek.

"Wat een eigenaardig schepsel!" merkte Ariadne op.

"Ik denk er over, haar te ontslaan," zei Hadrian.

Ariadne Joyce had den stoel naast Hadrian's bureau genomen. "Ik wou eens komen hooren, wat er gisteren gebeurd is," zei ze. "t Was zoo vreemd, toen u weg was. Vader deed zoo eigenaardig. Wat kwam meneer Trotter doen? Waarom was hij zoo boos? Waarom was vader zoo van streek? Hij wou me niets vertellen maar ik moet 't weten. Begrijpt u niet? Ik moet 't weten!"

"Uw vader," zei Hadrian langzaam, "is een zeer hoogstaand man. Hij is lid van den senaat, en hij zou nooit iets doen, dat niet goed was. U hebt geen idee, hoe onvoorwaardelijk ik hem vertrouw. En hoe ik u vertrouw. Ik weet, dat een en ander er erg gek uitziet — waar ik u den eersten keer zag en wat ik daar vond — maar in orde is 't. Ik weet, dat 't in orde is, omdat u u bent."

"Wat is er gebeurd?" vroeg zij ongeduldig.

"U moet eerst goed begrijpen, hoe volkomen ik u beiden vertrouw en geloof. Anders klinkt 't zoo leelijk. Ik bedoel, als je iemand echt vertrouwt, en hij doet iets verdachts, dan weet je toch, dat 't eigenlijk niemandal zegt. Begrijpt u?"

"Wat heeft vader dan voor verdachts gedaan?"

"Hij bood me vijfduizend dollar, als ik met een vliegtuig wou vluchten."

"Waarom?"

"Omdat ik iets zei over den moord op Cleveland Chorley."

"Wat zei u dan?"

"Dat weet ik niet precies meer, maar de hoofdbedoeling was, dat meneer Trotter een moord te veel gedaan had."

"Nu is 't mis," sprak zij met een trillende stem.

"Weet uw vader, dat u in dat huis geweest bent?" vroeg hij.

"Nee."

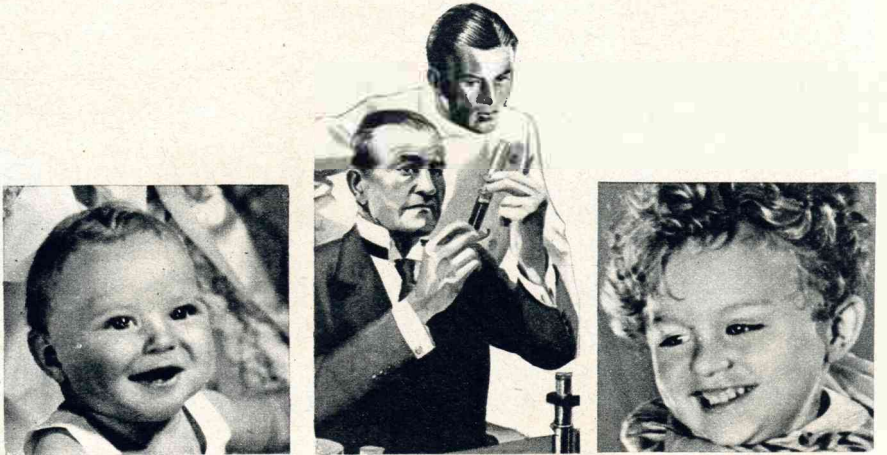
"Waarom ging u er heen?" De vraag was er eindelijk uit.

"Ik moest," was haar eenige antwoord.

Wordt vervolgd.

Een zeer belangrijke publicatie voor onze lezers en H.H. Medici

Knip dit uit en bewaar het

Waarom Halitran 1200?

Het Vitaminegehalte van verschillende voedingsstoffen:

Vitamine A in Internationale Groei- Eenheden per Gram		Vitamine D in Internationale Eenheden per Gram	
Aardappelen	5	Aardappelen	Geen
Appelen	1	Appelen	0.1
Boter	30	Boter	0.3
Bananen	7	Bananen	0.2
Boonen	5	Boonen	0.5
Brood	0.5	Brood	Geen
Eieren	15	Eieren	0.1
Erwten	5	Erwten	Geen
Lever	120	Lever	10
Levertraan gewone	10—500	Levertraan gewone	1—100
Melk	2	Melk	0.02
Nieren	8	Nieren	0.2
Wortelen	60	Wortelen	Geen
Rijst	0.2	Rijst	Geen
Sla-groen	50	Sla-groen	0.5
Sinaasappel	0.5	Sinaasappel	0.01
Tomaten	8	Tomaten	Geen
Vleesch	0.5	Vleesch	Geen

Halitran 1200 uit de lever van Heilbot bevat aan NATUURLIJKE vitaminen:

Vitamine A
36.000 Internationale Groei-
Eenheden per gram

Vitamine D
3.000 Internationale Eenheden
per gram

Vitamine A: Is noodig voor den groei, zonder vitamine bestaat geen groei. Vitamine A geeft weerstand tegen ziekten en besmettelijke ziekten.

Vitamine D: Voor de beendervorming. Tegen Engelsche ziekte (Rachitis), tetanie, osteomalacie, anemie. Zonder vitamine D geen tanden, geen beenderen, geen krachtige, gezonde kinderen.

H-1217-E

Halitran 1200

Gebottelde Zonneschijn

Flacon voor een maand f 1.25

Alléén bij Apoth. en erkende Drogisten

Alleenvert. voor het geheele Continent

N.V. Drogerijen Maatschappij, Pharm. Afd., R'dam

Uw Kind komt aan door Halitran

ROTTERDAM, Stationsweg 24. Tel. Interc. 50540. Giro nr. 101981. 's GRAVENHAGE, Stationsweg 95. Tel. Int. 111666. Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142. Tel. Int. 13473. Giro-nummer 149597. 's HERTOGEN-BOSCH, Stationsweg 27. Tel. Interc. 1215. Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Boschstraat 110. Tel. Interc. 1713. Giro nr. 124690. — De voorwaarden van onze gratis ongevalverzekering zijn op aanvraag verkrijgbaar.

MOEDERS, HOUDT ZE GEZOND!

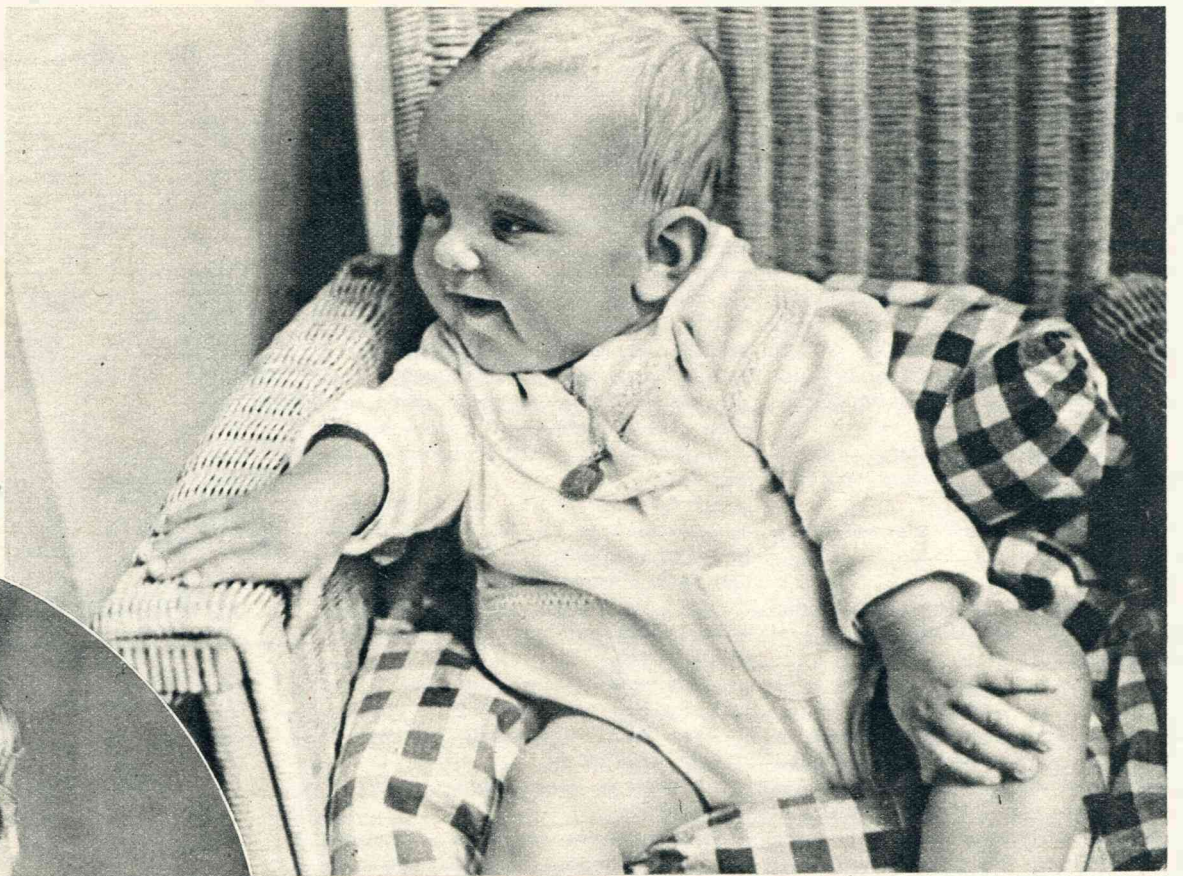
GEEF jij je kinderen levertraan? vroeg onlangs een jong moedertje en zij voegde er weifelend aan toe: geloof je nu heusch dat levertraan zoo'n verschil maakt? Zouden ze daar nu werkelijk zoo sterk en gezond van worden? Zou dat nu niet een beetje overdreven worden?

Op onze vraag, of zij werkelijk meende wat zij zeide, gaf zij schouderophalend ten antwoord, dat zij zich niet kon voorstellen, dat van zoo'n beetje vischtraan de gezondheid van haar kinderen afhing.

Wij hebben toen hier en daar eens navraag gedaan en toen is ons gebleken, hoe ontstellend veel huisvrouwen en moeders onkundig zijn van de redenen, waarom levertraan voor het groeiend organisme waarlijk onontbeerlijk is.

Zooals een huis wordt opgetrokken uit bepaalde materialen, zoo wordt ook het menselijk lichaam opgebouwd uit zekere stoffen, die zich in het voedsel bevinden dat wij binnen krijgen.

De wetenschap heeft aangetoond, dat deze bouw-

stoffen — vitamines geheeten — in verschillende soorten voorkomen en dat elke soort een bepaalde functie verricht in ons lichaam. Wij krijgen echter te weinig van bepaalde soorten.

Wij zullen hier niet verder op ingaan en alleen iets vertellen van de voornaamste: vitamines A en D.

Vitamine A werkt groei-bevorderend en bouwt in het menselijk organisme het weerstandsvermogen op en werkt dus als een soort afweergeschut tegen ziekte, besmetting,

ontstekingen, kouvatten enz., terwijl vitamine D zorgt voor beendervorming: rechte rug, rechte beenen, goede tanden, weren van tandbederf, van vergroeiingen, enz.

Wanneer wij nu weten, dat deze zoo hoogst noodige bouwstoffen in ruime mate aanwezig zijn in de uit visch gewonnen traan (de naam heilbot is hier al zeer ter snede), dan begrijpt een ieder, dat het nut van de daarop gebaseerde praeparaten bezwaarlijk te hoog aangeslagen kan worden.

Vroeger wist men niet, dat zonlicht voedsel bevatte voor het menselijk lichaam en dat zon-arme verblijven schadelijk werken; men wist ook niet, dat reumatiek kan ontstaan door tandbederf en dat men door tijdige voorzorgen zich hiertegen kan wapenen.

Natuurlijk beteekent dit niet, dat menschen en kinderen met bochels, kromme beenen en holle kiezen na het gebruik van levertraan plots slanke rechte dennen met fraaie beenen en gave tanden worden. Geenszins, maar voorkomen is beter dan genezen en dat wordt nog veel te veel uit het oog verloren.

Mijn Jantje en mijn Sofietje zijn zoo gezond en zoo flink — nooit iets gemankeerd — die hebben geen levertraan noodig hoor! denkt menige moeder.

Jawel, mevrouw. Ook zij hebben het noodig.

Want hoe goed een kind ook wordt gevoed met melk, boter, groente en fruit, het snel groeiend lichaam vraagt om steeds meer vitamines.

Aanstaande moeders, denkt hier eens aan!

Straks in den puberteitsleeftijd, als er geestelijk en lichamelijk veel van het jonge menschenkind wordt geëischt, dan zal het kind van de verstandige moeder

een stootje kunnen velen, het zal beter bestand blijken tegen veel, want zijn weerstandsvermogen zal door opgezamelde energie een groote hulpbron zijn.

Veel zoogenaamde gemakzucht en luiheid, veel prikkelbaarheid en weerspannigheid bij kinderen is niets anders dan gebrek aan de noodige bouwstoffen.

Het mag vooral voor onze kinderen een zegen geacht worden dat de wetenschap deze „bouwstoffen” heeft ontdekt en dat de moderne fabrikagemethodes ze in een geperfectioneerden vorm binnen ieders bereik hebben gebracht.

AMY GROSKAMP TEN HAVE

GAAT U VERHUIZEN?

Een woning kiezen.

WIJ kunnen het ons moeilijk voorstellen, maar toch is het volgens de statistieken een feit, dat in Amsterdam jaarlijks 50.000 gezinnen verhuizen; vijftigduizend huisvaders en -moeders gaan daar dus jaarlijks op zoek naar een woning, en nu vragen wij ons af: hoe doen zij dat? Hoe pakken zij deze belangrijke en niet zoo eenvoudige zaak aan? Door welke gedachten laten zij zich leiden en welke eischen stellen zij aan een woning?

Het spreekt vanzelf, dat er vele antwoorden op deze vraag zijn, en het allereerste is wel dit, dat de prijs van huren of koopen ons al dadelijk heen wijst naar een bepaalde categorie, waardoor de zaak eenvoudiger wordt. Ook zijn er zooveel persoonlijke verlangens als er hoofden zijn, maar dat neemt niet weg, dat er toch stellig enkele richtlijnen zijn, die in het algemeen voor menschen van beperkte middelen gelden, en die maar al te vaak over het hoofd gezien worden, of waarvan men zich nooit rekenschap heeft gegeven.

Ofschoon het kiezen van een woning toch een zaak van groot belang is voor heel het gezin, maar voor de huisvrouw in de eerste plaats, kan men telkens opmerken, hoe lichtvaardig in vele gevallen de keuze wordt gedaan en hoe juist de huisvrouw zich bij de beslissing laat leiden door volkomen ondergeschikte en onbelangrijke dingen, als een aardig tegeltje in de gang of een leuk behangetje in het knusse kamertje boven de vestibule, dat zij nu eens echt heelemaal voor zichzelf, als naai-kamertje of zoo, wil inrichten en waarvan zij plotseling een visioen van gezelligheid krijgt.

Of de woning gunstig ligt ten opzichte van kantoor en scholen, daar geeft men zich nog wel rekenschap van, maar hoeveel huisvrouwen vragen naar de ligging van het huis, wat betreft de windstreken? Zou het niet dikwijls voorkomen, dat de huisvrouw pas na het betrekken van de nieuwe woning tot de ontdekking komt, dat de huiskamer en de groote slaapkamer op het noorden liggen, juist aan den drukken straatkant, misschien wel op een hoek, waar alle auto's toeteren moeten. En dat hoekraam, waar zij zoo enthousiast over was geweest en dat zeker bij de keuze een rol heeft gespeeld, omdat ze er zoo'n eenig uitzicht had, bleek later een onding te zijn, omdat het toevallig op het noorden en oosten lag en een eeuwigdurende tocht veroorzaakte. Het uitzicht ging, door bebouwing, al gauw verloren; bovendien nam dat overbodige en onnutte raam veel muurvlakte weg, die voor het plaatsen van haar meubelen zoo noodig zou zijn geweest, maar dat bleek pas, toen de meubelen werden ingedragen.

Ja, er zijn vele belangrijke punten, die overwogen moeten worden vóór men een woning kiest en het zou niet kwaad zijn, als ieder voor zich er een lijstje van maakte en de punten daarop plaatste in de volgorde van hun belangrijkheid.

Vergeet u dan niet de vraag, hoe het gesteld is met de gehoorigheid en mogelijke vochtigheid en tracht met zekerheid daaromtrent het antwoord te krijgen.

Informeert, of de bouwer of aannemer een man is, die in zijn werk gunstig bekend staat. Laat u niet imponeeren door een „mooie entrée”, maar laat uw huisvrouwelijk oog, vooral in de keu-

ken, speuren en critisch rondgaan. De tijd is gelukkig voorbij, waarin men de keuken beschouwde als een deel van het huis, dat er nu het minst op aan kwam en dat men aanvaardde, zooals het toevallig uitviel. Dank zij een lang en volhardend hameren op dit aambeeld, zijn bouwers er nu wel van doordrongen, dat zij eenige aandacht aan de keuken moeten besteden, maar zij weten dikwijls niet recht welke nu die moderne eischen zijn, waarover zij wel eens hooren spreken of iets hebben gelezen en zoo blijft het in de nieuwe woningen dikwijls bij een zwakke poging in die richting en een modern airtje, dank zij een paar frissche, afstekende kleuren verf en de niet critische huisvrouw verblijdt zich al in het vooruitzicht, dat zij nu een keukentje krijgt, „naar de eischen van den tijd”. Ze heeft niet opgemerkt, dat de gootsteen, als van ouds, ook hier in een hoek geklemd zit, want zij is aan dat euvel zóó gewend, dat zij eigenlijk nooit beseft heeft, dat het anders en beter kan, en dat je je pas behoorlijk roeren kunt, wanneer er aan weerskanten van den gootsteen aanrechtruimte is. De plaatsing ten opzichte van elkander van: gangdeur, stooknis, aanrecht, keukenkast; of er een doorgeefluikje of beter nog een kast met doorgeef naar de woonkamer is; hoé de deuren en deurtjes van servieskast en gootsteenkastjes openen; of er goed licht op de handen valt tijdens het werken bij dag- en kunstlicht; van welk materiaal vloer en aanrecht zijn gemaakt, of de keuken ventilatie en een stopcontact heeft.

Deze beide laatste punten gelden voor alle vertrekken in huis, vooral voor de slaapkamers, die liefst van een tuimelraam of rooster voorzien moeten zijn.

In de meeste huizen treft men in de kasten te weinig planken aan, natuurlijk als gevolg van een zuinigheidsmaatregel bij het bouwen, maar dit brengt voor de huisvrouw een groot verlies aan ruimte mede, die juist in de kleinere woningen van tegenwoordig zoo slecht gemist kan worden. Maar als vijftigduizend huisvrouwen per jaar vragen om meer planken in de kasten, meer stopcontacten door het heele huis, een werkelijk doordachte keukenindeeling; wanneer zij zorgen zelf goed te weten, hoe allerlei in de woning beter en praktischer kan worden ingericht, zonder extra kosten (wanneer er dadelijk bij den bouw op gerekend is), dan krijgen zij het ook. Het publiek krijgt op den duur altijd wat het verlangt, omdat het concurrentiewezen er steeds op uit is, het publiek te lokken door iets beters aan te bieden en waar men het betere kan krijgen, versmaadt men het mindere. Maar de drang moet in deze van de huisvrouw uitgaan en wanneer voor haar verhuizen niet een verbetering beteekent (behalve in zeer moeilijke omstandigheden), dan is het haar eigen schuld.

A. L. B.

CORRESPONDENTIE

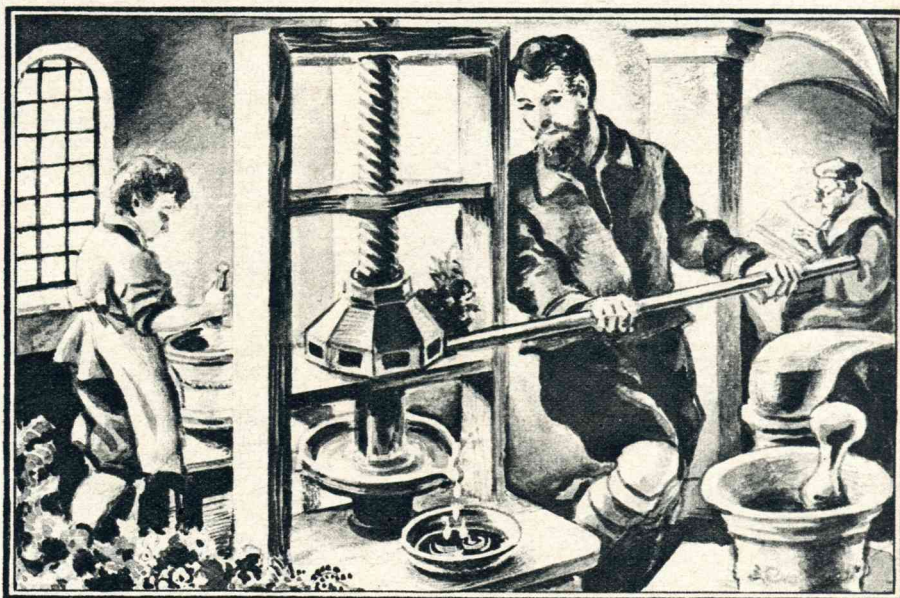
Mej. H. v. d. Z., te T. Het beddekleedje wordt met gewone vasten gehaakt, zooals in de beschrijving eronder vermeld staat.

Men werkt met evenveel kluwens als men malen van kleuren verwisselt in een toer. De afmeting van het kleedje is: ongeveer 60 cM. breed en 100 cM. lang.

Mej. R. te Haarlemmermeer. Vermoedelijk is u in de war met een borduurpatroon bestaande uit een te bewerken stuk stof. Het beddekleedje wordt gewoon in heen- en weergaande toeren gehaakt met inachtneming van het patroon, d.w.z. draadwisseling bij verandering van kleur.

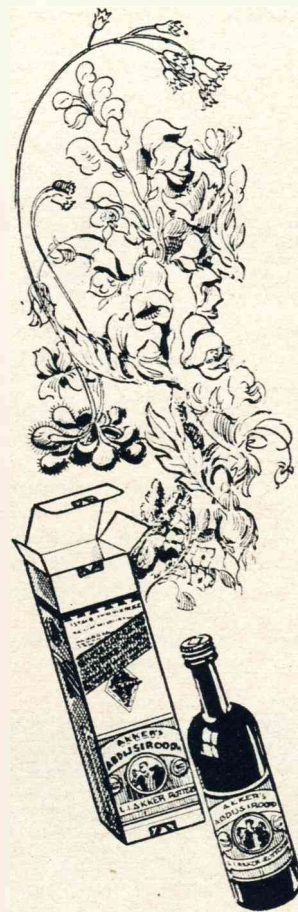
Bijv. 48 of 60 toeren vasten op een opzetstel van zoowat 60 cM. heen en weer haken tot het werk 100 cM. hoog is.

Op de afbeelding zijn duidelijk de toeren te zien.

ABDIJSIROOP en derzelve Cruyden

Het geheim der verrassende werking van Abdijsiroop berust voor een groot deel op de vele daarin verwerkte „geneeskruiden”, waarvan de bijzondere genezende eigenschappen reeds in de oudheid aan enkele „ingewijden” bekend waren.

De voornaamste uit het 20-tal kruiden zijn: Drosera rotundifolia, Herba Althaeae, Aconitum napellus, Juglans regia, Herba Serpylli, Herba Maté, Herba Marubii, Herba Meliloti. Deze kruiden bevatten tegen aandoeningen van de ademhalingsorganen geneeskrachtige stoffen in hun natuurlijke samenstelling, waardoor zij gemakkelijk door het lichaam kunnen worden opgenomen. Hun werking is snel en veelzijdig. Zij schaden het gestel niet, daar ze geen sporen in het lichaam achterlaten, in tegenstelling met de z.g. nieuwere „chemische” middelen.

De schitterende werking van deze kruiden-siroop, die Abdijsiroop is, wordt thans nog krachtig versterkt, nu Apotheker Dumont op bijzondere wijze daaraan heeft toegevoegd de krachtig „hoest-bedwingende” stof: „codeïne”, zonder dat de natuurlijke werking der kruiden wordt vermindert. Integendeel, door deze gelukkige combinatie wordt zij nog doeltreffender.

‘n Betere samenstelling tegen aandoeningen der ademhalingsorganen, de ondervinding zal het U bewijzen, is ondenkbaar. Grijp dus vol vertrouwen naar „’s werelds beste hoest-siroop”!

AKKER'S

ABDIJSIROOP
tegen: Hoest, Griep, Bronchitis, Asthma

Verlaagde prijzen: 75 ct., f1.25, f2.- en f3.50. Overal verkrijgbaar!

DE MODE VAN MORGEN

VROEGERSpraken men van de mode zonder meer. Toen werd het : de heerschende mode. Daarna spraken vooruitstrevende zielen van : de mode van vandaag. En nu heet het al : de mode van morgen !

Immers de vrouw, die erop gesteld is naar de allerlaatste mode gekleed te gaan, moet niet alleen weten wat er heden wordt gedragen, doch zij dient evenzeer op de hoogte te zijn van hetgeen de allernaaste toekomst brengen gaat, teneinde tijdig hiervoor haar maatregelen te kunnen treffen.

Een onrustig bestaan ? — Toegegeven ! Maar . . . wie mooi wil zijn moet pijn (lees ongemak) lijden. Dat is toch niets nieuws !

Zullen wij morgen, d.w.z. in de allernaaste toekomst, blouses dragen ? Het antwoord hierop kan volmondig ja luiden. De blouse staat weer in het middelpunt der belangstelling en evenals de japon verlangt de blouse een aparten stijl voor de verschillende uren van den dag.

Wij onderscheiden de sport- of morgenblouse, de namiddag- of visite-blouse en de avondblouse.

De eerste, van soepele wollen crêpe, van tricot-weefsel of fantasiestof, heeft als hoofdkenmerk : eenvoud. Geen kanten, geen jabots of bewerkelijke garnering.

Een goede pasvorm, een sober maaksel en een goede kwaliteit materiaal zijn de eischen die wij aan de morgenblouse stellen moeten. Mooie houten of bakeliet knopen, niet te klein van formaat, kunnen aan zoo'n blouse een apart cachet geven.

De middagblouse wordt meestal uitgevoerd in matglanzend satijn in een zachte pastelkleur. Hierbij zijn strassknopen, ingestikte koordjes, jabots en het aanbrengen van fijne tulen kant geoorloofd. De namiddagblouse, die meest bij het gekleede mantelpak wordt gedragen, vertoont een kort schootje en lange aansluitende of korte zeer wijde mouwen.

De avondblouse heeft veelal ook een kort schootje en soms een heel langen schoot. Dan heet het geen blouse meer, maar een tuniek.

Avondblouses worden

vervaardigd van gemoireerde changeant tafzijde, van lamé, satijn, kant of velours panne, terwijl het fraai gebloemde brocaat op gouden of zilveren fond eveneens een geliefkoosd materiaal is om te dragen op een langen tot aan de knie nauwsluitenden zwarten rok van fluweel, marocain of crêpe satin.

De kanten blouses worden zeer smal gepaspeld met dof paspelband, precies in de kleur van de kant. Tamelijk grootbloemige dunne kant op tulen fond heeft de verleden jaar zoo in zwang zijnde grove wollen kant een beetje verdrongen. Voor zware figuren een welkom bericht !

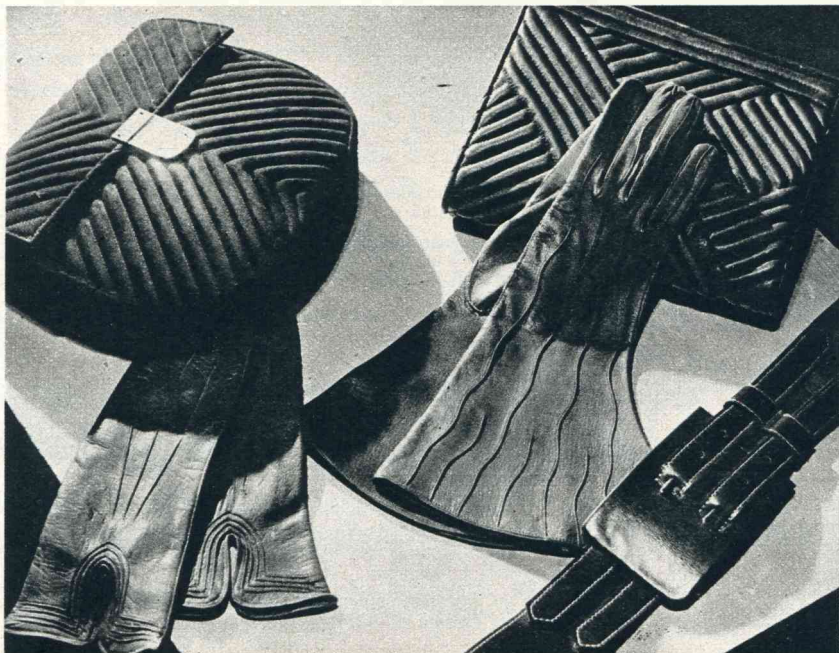
De nieuwste handtassen zien er uit als donzen dekkleden met ruiten en driehoeken van stiksels. Handschoenen vertoonen nog bijna zonder uitzondering kappen.

Nerfplooien-stiksel als handschoengarnering is nieuwer dan gaatjes-garnering.

Ceintuurs zijn breed en ceintuurgesperen zijn grooter en forscher dan wij de laatste jaren hebben gezien.

Verchroomd nikkel en bakeliet zijn geliefkoosde versiersels voor zwart suède middagtassen zoowel als voor doffe zwart-zijden avondtasjes.

Een volgende maal zullen wij u verklappen wat de mode van morgen voor heeft met onze mantels !

Menu

- Maandag :** Runderrollade met bruine boonen. Appelmoes.
- Dinsdag :** Bruine-boonensoep. Koud vleesch met andijvie. Peren en noten.
- Woensdag :** Kerry-schoteltje van vleeschresten. Kalfslappen met worteltjes. Parelhort.
- Donderdag :** Rolpens met roode kool en gebaden appelen. Maizenapudding met abrikozen-saus.
- Vrijdag :** Preisoepp. Gestoofde paling met aardappel-purée. Griesvla met kersen.
- Zaterdag :** Haché met rijst en bieten. Haverhout.
- Zondag :** Groentesoepp. Gebraden varkensrib met postelein. Zandtaart.

413. Blouse met wijde mouw en hooge manchet, gesloten met groote knopen; doorgestikte kraag, welke in de naden van 't voorpand eindigt. Benoodigd: 2 m. stof à 96 cm. br.

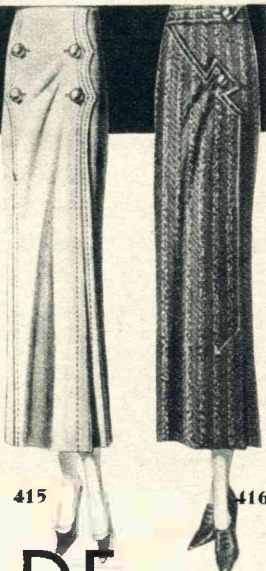
414. Kazak-blouse, raglan-model, hoog gesloten met witten kraag, schuine sluiting, gegarneerd met knopen, fantasie-ceintuur. Benoodigd: 2.50 m. stof à 96 cm. br.

415. Rok met geschulpte voorbaan, gegarneerd met bies en groote knopen. Benoodigd: 1.50 m. stof à 140 cm. breed.

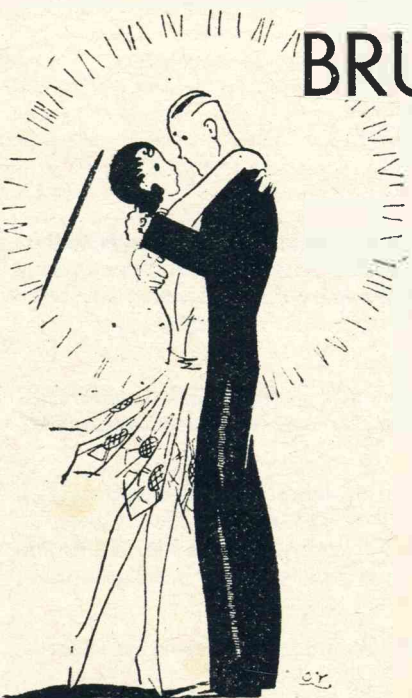
416. Rok met schuinen naad, welke over de voorbaan loopt en op de zijbaan 'n plooi vormt. Benoodigd: 1.80 m. stof à 140 cm. breed.

Al deze modellen zijn verkrijgbaar in de maten 40, 42, 44, 46, 48.

Van alle in deze rubriek afgebeelde genummerde kostuums, die ontleend zijn aan het modealbum „Winterweelde”, zijn patronen verkrijgbaar tegen den prijs van 30 cts. voor complets, 35 cts. voor mantels en japonnen en 20 cts. voor rokken, blouses, kleine avondjassetjes en kinderkleding. Bij bestelling vooral opgeven het gewenschte maatnummer. Bestellingen kunnen geschieden bij uw agent of bezorger door girostorting op No. 142700; door toezending van 't bedrag per postwissel of in postzegels aan het PATRONENKANTOOR „PANORA” NASSAUPEL 1, HAARLEM waarbij 10 cts. extra voor toezending per post verschuldigd is. Men kan echter de patronen ook afhalen aan het bureau van dit blad.

BIJGELOOF IN DE BRUIDSDAGEN

Onder géén voorwaarde mag de bruidegom zijn aanstaand vrouwtje in bruidstoilet zien voor de groote dag daar is.

Wanneer een ketel heet water geleegd wordt over den drempel van de voordeur, nadat de bruid haar ouderlijk huis verlaten heeft, zal binnen het jaar in hetzelfde huis wederom een trouwpartij plaats vinden. (Aan te bevelen voor moeders met huwbare dochters!)

Het verdeelen van den bruidsbouquet brengt geluk aan een ieder die er een takje van ontvangt. Het meisje, dat het allereerste takje in ontvangst neemt, zal binnen het jaar gehuwd zijn.

Als de bruidsmisjes ouder zijn dan de bruid, moeten zij op den trouwdag in ieder geval iets groens dragen (als het maar een paar kousehandsen!). Anders worden zij bedreigd met een onafwendbaar oude-vrijsterschap.

De bruid, die bij het instappen van rijtuig of auto over japon of sluier struikelt, zal een ongelukkig huwelijk tegemoet gaan.

Zonneschijn afgewisseld door regen op den trouwdag waarborgt een lang en gelukkig huwelijk.

Wij zijn natuurlijk allemaal veel te verstandig en veel te modern en te intelligent en te ik-en-weet-niet-wat om er één woord van te gelooven, maar... als we het voor het bestellen hadden, dan zouden we toch wel op dien dag het zoo heel eventjes willen laten regenen, eventjes maar, en dat struikelen... nu, daar zullen we terdege voor oppassen!... Welke onverlaat lacht daar?

BIJGELOOF heeft ten allen tijde geheerscht. Men zegt... dat alle genieën bijgeloovig waren of nog zijn, dus geen enkel bruidje behoeft zich te schamen of te vreezen voor kinderachtig gehouden te zullen worden, als zij in de voor haar zoo buitengewoon belangrijke bruidsdagen een tikje bijgeloovig is! Bijgeloof waarschuwt gewoonlijk tegen allerlei soorten ongeluk.

Hieronder laten wij, voor wie zulks aangaat, eenige zeer oude bijgeloofheden volgen.

Op den grooten dag moet de bruid o.a. dragen:
Iets nieuws en iets ouds
Iets geleends en iets blauws.
Wanneer de bruidsjapon gereed is, mag deze niet gedragen worden vóór den trouwdag.

LUX TOILET ZEEP

Populariteits-wedstrijd
550 PRIJZEN
WAARDE f4000:-

KENT U DE POPULARITEIT VAN
LUX TOILET ZEEP?

Is het U bekend, welk een grote reputatie Lux Toilet Zeepp in Nederland geniet? Talloze gezinnen gebruiken uitsluitend Lux Toilet Zeepp, de wereldberoemde kwaliteitszeep! Voor het gelaat, de handen en het bad, maar vooral voor de verzorging van het gelaat telt Lux Toilet Zeepp duizenden trouwe verbruikers, die het gevaar van een „vermoeide huid” kennen en weten, dat Lux Toilet Zeepp, het kwaliteitsmerk van Nederlands fabriek, hiertegen afdoende beschermt. Geef ook Uw huid de verzorging, die alleen Lux Toilet Zeepp bieden kan en doe zo spoedig mogelijk mee aan onderstaande

PRIJSVRAAG

Schrijf eens op een vel papier het aantal stukken Lux Toilet Zeepp, dat, naar Uw schatting, in het tijdvak van 4 November tot en met 31 December a.s. zal worden verkocht, in aanmerking nemende, dat ongeveer 1 à 2 van elke 3 gezinnen in Nederland 1 stuk Lux Toilet Zeepp per maand kopen. Geef hierbij op hetzelfde stuk papier — in hoogstens 40 woorden — Uw opinie, waarom Lux Toilet Zeepp zulk een grote verkoop heeft en voeg bij Uw inzending 2 buitenomslagen van Lux Toilet Zeepp. Het aantal verkochte stukken wordt officieel vastgesteld door Notaris S. S. Wijsenbeek te Rotterdam. De 1100 inzendingen, wier schattingen, dit aantal het dichtst benaderen, nemen deel aan de prijsvraag en dingen mede naar de prijzen. Wie hiervan de oorzaak der populariteit van Lux Toilet Zeepp het best omschreef, ongeacht de meerdere of mindere juistheid der schatting, krijgt de eerste prijs en zo vervolgens, waarover een jury van deskundigen beslist.

PRIJZEN

1e prijs . . .	f 1000.—	4e prijs . . .	f 100.—
2e prijs . . .	„ 500.—	5e prijs . . .	„ 50.—
3e prijs . . .	„ 250.—	6e t/m 50e pr. „	10.—

verder nog 500 prijzen elk bestaande uit 2 dozijn tabletten Lux Toilet Zeepp. Elke inzending frankeren als brief. Naam en adres duidelijk vermelden en adresseren: Lux Toilet Zeepp Prijsvraag: Postbus 710, Rotterdam. Alleen die inzendingen zijn geldig, die vóór 31 December 1935 in ons bezit zijn. De uitspraak der jury, ook wat betreft het toekennen van een of meerdere prijzen aan meerdere prijswinnaars tezamen, is beslissend en hierover kan geen correspondentie worden gevoerd. De uitslag wordt bekend gemaakt in de tweede helft van Februari 1936.

HERSTELT DE NATUURLIJKE BLANKHEID VAN BESLAGEN TANDEN—SNEL

Begin Uw tanden met Kolynos te poetsen. Let eens op, hoe spoedig de leelijke gele aanslag verdwijnt en de natuurlijke blankheid van Uw tanden weer hersteld is.

Kolynos vernietigt de mondbacteriën, die leelijke tanden en tandbederf veroorzaken. Probeer Kolynos. In Uw eigen spiegel zult U het verschil bemerken. En Uw vrienden zien het, wanneer U glimlacht.

KOLYNOS
TANDCREAM

Mercurius

Voor de betere kantoorbetrekkingen is het bezit van een praktijkdiploma boekhouden „Mercurius”, „Vereniging van Leraren”, enz. beslist noodzakelijk. Wilt U zo'n diploma behalen, volg dan onze cursus.
Wij leiden U geheel en zeer grondig op. Uitgebreide lessen over enkel- en dubbel boekhouden, handelskennis, handelsrecht, handelsrekenen, statistiek, enz.
Bovendien een voordelige cursus, want

alle studieboeken geheel gratis in eigendom!

Laag maandelijks lesgeld.

Ieder, die de lagere school heeft bezocht, kan de lessen volgen en zijn doel bereiken. Voor meergevorderden stellen wij gaarne een speciale cursus samen.

Na goed volbrachte studie flinke hulp bij sollicitatie.

Leider: Mr. K. W. Salzmann, leraar boekhouden en staathuishoudkunde M. O.

Vraag nog heden inlichtingen omtrent een van onderstaande cursussen. Zend de bon, duidelijk ingevuld, in gesloten enveloppe, te frankeren met postzegel van 6 ct., aan ons of schrijf een brief en wij sturen U gratis alle inlichtingen.

A-CURSUSSEN: voor heren: kommies, politie-diploma, maréchaussée, militaire politie, verpleger, besteller, hulpkeurmeester (voor slagers), keurmeester van waren, verkoper en winkelbediende (zowel in het algemeen als apart voor kruideniers- en textielwaren, manufacturen, enz.), chef-verkoper, filiaalhouder, etaleur, administrateur, makelaar-taxateur, reiziger, journalist, notarisklerk, inspecteur verzekeringsmij., havenmeester, brugwachter, sluiswachter, gemeentebode, concierge, filmopérateur, veeverloskundige.

Voor dames: verpleegster, verkoopster en winkeljuffrouw (zowel in het algemeen als apart voor kruideniers- en textielwaren, manufacturen, enz.), chef-verkoopster, filiaalhoudster, etaleuse, privé-secretaresse, reizigster, journaliste, kinderverzorgster, kinderjuffrouw.

B-CURSUSSEN: voor beginners, zowel dames als heren: praktijk diploma boekhouden (dubbel boekhouden), handelsrekenen, handelskennis, handelsrecht, statistiek, boekhoud-diploma's „Mercurius” en „Vereniging van Leraren”, Ned. taal, Frans, Duits, Engels, stenografie (systeem „Groote”), spreken in het openbaar, rekenen, meetkunde, aardrijkskunde, algemene ontwikkeling, warenkennis, belastingrecht, handschriftverbetering, modern reclameschrift, beschavingsleer goede omgangsvormen), eerste hulp bij ongelukken.

Voor gevorderden: Nederlandse, Franse, Duitse en Engelse handelscorrespondentie, opleiding correspondent/correspondente.

ASSO

INSTITUUT VOOR SCHRIFTELIJK ONDERWIJS

DIR. J. VAN DER BIJ, HOOFDONDERWIJZER

ERNST CASIMIRLAAN 26, ARNHEN

BON.

Ik verzoek zonder enige verplichting inlichtingen omtrent de cursus voor:

Naam:

Straat en No.:

Woonplaats:

Leeftijd: